

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1935

JAANUAR

SISU:

Töötaolu 1933/34. a. talvel.

Põllumajanduse tasuvus 1933/34 p.-a.

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifide
kohaselt 1933 a.

Era- ja tähtsamate ühispankade tulud ja
kulud 1932—33 a.

Alalised tabelid.

Nr. 158(1)

TALLINN

Nr. 158(1)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

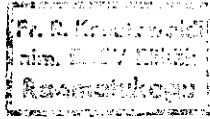
TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Töötaolu 1933/34. a. talvel — H. Reiman . . .	1—14	<i>Chômage en hiver 1933/34.</i>	1—14
Põllumajanduse tasuvus 1933/34 p.a. — T. Kind	15—24	<i>Rentabilité des exploitations agricoles en 1933/34</i>	15—24
Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifide koha- selt 1933 a. — L. Pöder	25—37	<i>Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1933</i>	25—37
Era- ja tähtsamate ühispankade tulud ja kulud 1932—33 a. — V. Feldman	37—42	<i>Recettes et dépenses des banques privées et des banques coopératives en 1932—33</i>	37—42

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standard- numeraat- sioon)		(Numérotation permanente)	
Tab. 1. Väliskaubandus novembris	44	Tab. 1. Commerce extérieur en novembre	44
" 2. Väliskaubandus muude riikidega novembris	46	" 2. Commerce extér. avec les autres pays en novembre	46
" 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus novembris	46	" 3. Commerce extér. des princip. article, en novembre	46
" 4. Tollimaksude läbikalk septembris ja oktoobris	672*	" 4. Activité des bureaux douaniers en septembre et octobre	672*
" 5. Rõõtraudteed novembris	43	" 5. Chemins de fer en novembre	43
" 6. Tallinna sadama tegevus detsembris	49	" 6. Mouvement du port de Tallinn en décembre	49
" 7. Eesti Panga ärisels 30. novembril	663*	" 7. Bilans de la Banque d'Estonie le 30. novembre	663*
" 8. Eesti Panga ärisels 1. XII 34	50	" 8. Situat. financ. des banques au 1. XII 34	50
" 9. Üksikute pankade ärisels 1. XII 34	50	" 9. Bilans des princip. banques au 1. XII 34	50
" 10. Eri- ja ühispankade ärisels 1. XII 34	51	" 10. Recettes de l'Etat en novembre	51
" 11. Riigi sissetulekud novembris	51	" 11. Cours du change à Tallinn en décembre	51
" 12. Valuuta hinnad Tallinna börsil detsembris	51	" 12. Nombre de personnes ayant passé les congés de la Ré- publique en octobre et novembre	666*
" 13. Vabariigi pihvidest ülesõitnud oktoobris ja novembris	666*	" 13. Mouv. de la populat. dans les villes en décembre	49
" 14. Linnade rahvastik detsembris	49	" 14. Billets en circulation	604*
" 15. Lühiväl olev raha	604*	" 15. Mouvement de la chambre de compensation	604*
" 16. Pankadevahelise arvakoja	604*	" 16. Effets protestés	604*
" 17. Protestitud vekslid	604*	" 17. Emissions des capitaux	604*
" 18. Kapitali emissioonid	604*	" 18. Production de quelques industries	604*
" 19. Tööstusetoodang	604*	" 19. Epizooties	604*
" 20. Loomataudid	604*	" 20. Fonctionnement des abattoirs	667*
" 21. Tapamajade tegevus	604*	" 21. Prix de gros en octobre et novembre	52
" 22. Suur müügihinnad oktoobris ja novembris	667*	" 22. Coût de denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1926—34	52
" 23. Toitainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1926—34	52	" 23. Prix de détail en décembre	52
" 24. Turuhinnad detsembris	52	" 24. Nombres-indices du coût de la vie	52
" 25. Elumaksumusindeksid	52	" 25. Nombres-indices des prix de gros	54
" 26. Suur müügiindeksid	54	" 26. Marché du travail en novembre	54
" 27. Töösturg novembris	55	" 27. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. déc.	604*
" 28. Tööstusettevõtteid ja töölohu 1. detsembriks	55	" 28. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en octobre et novembre	58
" 29. Tööõnnetused tööstusettevõtetes oktoobris ja novembris	58	" 29. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main- d'oeuvre dans les entrepr. industr.	56
" 30. Tööstusettevõtte arvu liikumise indeksid	56	" 30. Maladies contagieuses en novembre	56
" 31. Nakkusehaigused novembris	56		

*) Väljased andmed ilmunud eelmistes kuukirjades.
Par * sont désignés les tableaux parus dans les NN précédents.

H. Reiman.

TÖÖTAOLU 1933/34. a. TALVEL.

(I. III 1934. RAHVALOENDUSE ANDMEIL).

CHÔMAGE en HIVER de 1933/34.

(DONNÉES du RECENSEMENT de 1. III 1934).

Sisu: 1. Töötute arv, lhk. 1. 2. Töötute töökestus 1933 a., lhk. 4. 3. Töötaolukestus, lhk. 8. 4. Töötute töötaolukoormine, lhk. 10. 5. Töötute demograafiline koostis, lhk. 12. 6. Töötute elukoht 1922 a., lhk. 14.

Arvestades töötaolu ulatuse ja iseloomu selgitamise suurt vajadust, otsustati selleks kasutada ka II rahvaloenduse andmeid. Rahvaloenduse vormularide küsimustikus loendatava tööharu märkimisel selgitati, kas isik on loenduse ajal tööl või on töötä. Viimasel juhul, peale tavalise peatööharu, tehti lisamärkus „praegu töötä“ või „praegu hädababitööl“. Töötaolemise märkust aga ei tehtud isikule, kes saavutas ülalpidamist mitmekesise tööga ja loenduse päeval kas töö vahetuse tõttu või muul põhjusel ajutiselt, alla 7 päeva, ei töötanud. Peale selle töötaolu märkusega isiku lehele märgiti erireale, mis ajast peale isik on töötä. Töötaolu alguseks loeti töölt vabanemist viimastat töökohast (tööst, mis kestis enam kui 1 nädal). Juhuslikke vahepealseid töid, kui nad kokku ei andnud kuu kohta 7 tööpäeva, ei arvestatud. Edasi märgiti, mitu kuud isik üldse töötas 1933 a. jooksul. See märgiti kogusummas, aasta jooksul tehtud tööna, kuigi sel oli vahesid. Kolmandaks märgiti, kas isikul on töötegemist takistavaid kehavigu, või parandamata haigusi, misjuures peeti silmas ka isiku tavalist tööharu; näiteks, jala puudumist rätsepal ei loetud töötegemist takistavaks venks.

Peale eelkirjeldatud andmete isikilku lehel, märgiti majatümbriku iga leibkonna kohta, rahvaloenduse materjalide käsitlemiseks, kui palju on leibkonnal kasutada põllumaad, ja peale selle, kui leibkonnas oli mõni töövõimeline töötä leibkonnaliige, märgiti ka, kas leibkond peab hobust, lehma, siga.

Sellisel täiendatud rahvaloenduse andmed võimaldavad iga isiku kohta selgitada töötaolu põhjusi; seda muidugi kõigi andmete koostamiseks, nii kui see on toodud allpool. Et aga need andmed rahvaloenduse materjalist saavutada, oli vajalik koostada iga töötä kohta töötuleht. Töötulehte kantl rahvaloenduse materjalidest järgmised andmed: isiku nimi ja eesnimi, tema alaline elukoht 1934 ja 1922 a. rahvaloenduse ajal, sugu, vanus, rahvus, perekonnaseis, haridus, tööharu viimase töökoha järgi, eelnimetatud andmed töötaolemise ja 1933 a. tööl olemise aja ja töid takistavate kehavigude ja haiguste kohta; siis veel töötä suhe leibkonnaga, s. t., kas oli ta leibkonna pea või leibkonna liige, leibkonna suurus, kuhu ta kuulus, töötute arv leibkonnas rahvaloenduse ajal, töötajate tildarv leibkonnas, leibkonnal kasutada olev põllumaa suurus ja lõpuks leibkonnal olevad hobused, lehmad, sead. Töötulehte ei koostatud nende isikute kohta, kuigi nad olid märgitud töötuteks, kes omasid üle 4 ha põllumaad, või kes ei kuulunud palgaliste kihti.

Eelkirjeldatult koostatud töötulehed enne üksikasjalisele läbitöötamiseks võtmist liigitati järgmiselt: eraldati kõigepealt alla 16 a. ja üle 65 a. isikud, kes ei kuulu täistöövõimeliste isikute hulka; teiseks eraldati need, kellel oli töötegemist takistavaid kehavigu ja lõpuks ka need, kellel puudusid andmed leibkonna suuruse ja koostise ning töötaolu kestuse kohta. Ülejäänud täistöövõimelised isikud liigitati kolme peaarhva: 1) töötud 1—4 ha põllumaaga leibkonnas, millelised leidsid muidugi ainult maal, 2) siviiseloone iseloomuga tööharudes ja 3) päsiiva iseloomuga tööharudes töötanud töötud. Viimased kaks liiki leidsid nii linnades kui maal.

Andmete töötlemlise laadi ja ulatust näitab järgnev ülevaade, sinu olgu juhitud tähelepanu vaid sellele, et andmed üldiselt olid

rahuldavad, kuigi sageli mitmed küsimused olid jäetud vastamata. Kuid puuduvate vastuste ulatus pole siiski takistanud andmete kasutamist. Seejuures tuli aga ette, et andmed töötaolu kestuse ja 1933 a. jooksul tööl olnud aja kohta hästi ei sobinud; sel määral, kui need ebasobivused rahvaloenduse andmell polnud kõrvaldatavad, jäid need püsima. Selle küsimuse juures peatume allpool üksikasjalisemalt.

1. Töötute arv.

Nombre des chômeurs.

Töötute arvu kindlaksmääramine pole kerge. Tavaliselt kasutatakse selleks: 1) kas tööborside andmeid, 2) ametühingutes peetavate töötute liikmete nimestikke, 3) riikliku tööõnnetuse vastu kindlustuse erilisi töötute registreid ja 4) rahvaloenduse andmeid. Kaks esimest allikat on tavaliselt väga puudulikud, nad ei suuda anda teateid kõigi töötute kohta. Seevastu kolmas võib anda täpsa arvu isikuist, kes vastavad töötaolu puhul abisaamise õiguse tingimusele, ja on seega usaldusväärseimaks allikaks töötute arvu kindlaksmääramisel. Samuti võiks arvata, et ka rahvaloendus annab selge ülevaate töötute arvust; kuid tegelikult võimaldab ta seda siiski vaid tingimusi — saavutatud andmete kõva sõelumise tagajärjel. Nimelt seetõttu, et vaatamata juhisele, rahvaloendusel võidakse töötuiks märkida siiski ka isikuid, kes tõeliselt selliste hulka ei peaks kuuluma, nagu haiged, raugad, töökoha vahetuse tõttu mittetöötajad jne., rääkimata isikuist, kes mingisuguse tagamõttega nimetavad end töötuiks. Tõsi, vastukaaluks viimastele võib olla töelisi töötuid, kes loendusel end selliseks ei nimetanud või eksikombel jäid vahele. Ent siiski, ei saa kõiki rahvaloendusel töötuna registreeritud isikuid lugeda töötuiks selles mõttes, kui seda käsitletakse küsimuse seisukohast. Alles saavutatud andmete põhjalikumal analüüsil võib selguda ligikaudne töötute arv ja, mis peaaegu, nende liigid. Isik võib olla töötä kas üldise tööpuuduse või järele oma kutsetöö sesoonsuse tõttu. Viimasel juhul ta üldse ei võiks esineda töötuna, kui tema sesoonitöö teenistus võimaldab elada üle tavalise töövaheaja. Vajab ta aga vaheajal äraelamiseks uut tööd, siis on ta seisukord tavalise töötuga võrdne, mis sagedane nähtus meie madalate palgade juures.

Pidades kõike öeldut silmas, oleme rahvaloendusel töötute kohta saadud andmeid püüdnud vastavalt

liigitada ja töötada läbi vaatekohtadelt, mis võimaldaks teostada ka vajalikku söelumist.

Tab. 1. on toodud üldarvud kõigi rahvaloendusel töötuna registreeritud isikute kohta, arvatud välja need, kes polnud üldse palgategenijad, või kuulusid perekonnisse, millistel oli kasutada põllumaad enam kui 4 ha, või olid rahvaloenduse ajal haiged. Neis piires andis 1934 a. rahvaloendus kogusummas 40 768 töötut. On tähelepanev, et see arv on üllatavalt lähedane töötute arvule, milline saavutati maatöötute registreerimise ja tööhõrside andmete hinnangul 1931/32 talve kohta: 20 tuhat valdades ja alevites ja sama palju linnades, kokku ümmarguselt 40 tuhat¹⁾. Ja isiti see ei võinudki kujuneda, sest töövõimaluste suhtes 1931/32 ja 1933/34 a. talved palju ei erinenud. Tab. 1 oleme töötuna arvestatud isikute üldarvust eraldanud alla 16 a. vanused noorurid 661 in. Sest, kuigi meie oludes ka lapsed karjastena või ka muul viisil omale ülalpidamist teenivad, ei saa neid lugeda töötuiks tavalises mõttes; ka on, nii kui näitab toodud arv, alla 16 a. lapsi registreeritud töötuna vaid juhulikult — tegelikult olid sel ajal „tööta“ näit. pea kõik palgalised karjased, — 1929 a. põllumajanduse üleskirjutuse järgi 24 tuhat. Teisena oleme töötute arvust eraldanud üle 65 a. raugad — 1 565 in.; ka neid ei saa arvestada tavalises mõttes töötuna, kui mitte täistöövõimelisi, kuigi paljud raukadest on sunnitud teenima omale tööga ülalpidamist ka väga kõrges vanuses. Kolmandaks on eraldatud 16—65 a. isikud töötegemist takistavate kehaliste vigastustega — 2 773 in.; sest need ühes raukadega, kui neil pole endal ülalpidamisvõimalusi, peaksid kuuluma juba sotsiaalse hoolekande alla.

Arvates nimetatud erandid maha, jääb järele 16—65 a. täistöövõimelisi töötuna registreeritud isikuid üldse 35 739, neist linnades 18 193 in., alevites 1 563 in. ja valdades 15 983 in. Kuid ka neis arvudes omavad eri tähenduse valdades 1—4 ha põllumaaga leibkonnisse kuuluvad — 2 383 in. ja linnades — tüürlistega majaanike leibkonda kuuluvad — 97 in. Kuigi vormiliselt ka need võivad olla töötud, sest nende ülalpidamise peallikaks võib olla palgatöö, on nende ärarealamisvõimalused siiski pisut paremad.

Eraldades neid, jääb järele täistöövõimelistest isikutest töötuid üldse 33 259 in., neist linnas 18 096, alevites 1 563 ja valdades 13 600.

Seega 1. III 1934 a. oli vormiliselt registreeritud töötuid 35 739 in., nendest teatavate reserveidga 2 480 in. Kuid ka need arvud omandavad sisu alles järgnevate eritluste abil, mille kohaselt toodud arvust talve kestes tööd hädaliselt vajanuiks ja seega tõeliselt töötaolu all kannatanuiks võib lugeda ümmarguselt 26 tuhat isikut.

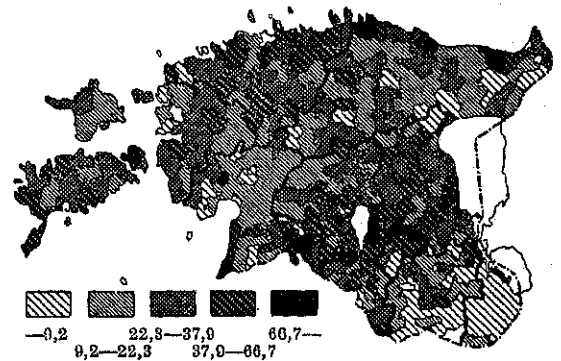
Lähtudes eeltoodud arvust 35 739, arvates seda 1 000 elaniku kohta 16—65 a. vanuses, leiame re-

gistreeritud töötuid üldse 4,8%, linnades 7,0%, alevites koguni 8,8% ja valdades 3,8%. Järelikult, töötaolu maal osutus väiksemaks kui linnades 2,3 korda ja alevites 2,7 korda.

Linnadest leiame suuremad töötute suhtarvud Põltsamaal 14,8% ja Tõrvas 12,7%, neile võib kõrvutada vaid osa sisemaa aleviteid ja suvituskohhti. On ilmne, et siin suur töötute arv on tingitud mujal eluaseme puuduse tõttu kokkukuhjunud töelistest, kelle tavaline töökoht on väljaspool nimetatud elukohti. Suuremates linnades leiame linnade keskmisest vähe erinevad töötute arvud, nagu Tallinnas 7,8%, Tartus 7,4%, Narvas 7,1%, Viljandis 7,5%; Pärnus on töötuid juba 9,2%.

Maadest kõige väiksema töötute suhtarvuga esinevad Petseri 0,9% ja sellest kahekordse arvuga Võrumaa 1,8%; kõrgeimate arvudega aga esinevad Saare- 5,1% ja Tartumaa 4,8%, kus nagu teada, leidub kõige rohkem ehitustöölisi. See osutab töigale, milline selgub allpool, et ka maatöötute arv 1934 a. 1. III oli tingitud peale põllumajanduse mitte vähesel määral tööstusest. Seetõttu töötaolu leviku erinevused maades ei osutu otseselt sõltuvaiks ei põllumajandusliku rahvastiku tihedusest ega ka täiel määral palgaliste põllutöölise arvust (korrel. koef.

Töötaolu valdades. — *Chômage dans les communes rurales.*

0,5704 ± 0,1371; võimalik viga liiga suur!). Kuid siiski, teatav side põllupidamise iseloomuga näib olevat, kui vaatleme lisatud kartogrammi töötute levikust valdade järgi ilma 1—4 ha maaga töötuteta. Arvatult 1 000 elaniku kohta 15—59 a. vanuses, keskmise 29,2% juures, leiame võrdlemisi suureulatusliku töötaolu kõikumise, milline on jaotatud viide astmesse; peale selle on mõned vallad, kus töötuid üldse pole. Võrdlemisi madal töötaolu on Kesk-Eestis, alates Pärnu lahest Peipsi põhjarannikuni. Intensiivseima töötaolu aga leiame ühelt poolt Valgamaal, Pärnumaa kagusopis, Lõuna-Viljandimaal ja Tartumaa ning teisalt — Harju- ja Saaremaal ning osalt Läänemaal. Peale selle veel kohati mererannas.

Töötuid mehi on umb. poole rohkem kui naisi, naiste ja meeste vahelkord on linnades ja alevites 1:1,9, maal aga — 1:1,7. Tingitud on see töigast, et 16—65 a.

¹⁾ Eesti Stat. nr. 128(7)—129(8) — 1932 a., lhk. 386 ja 398.

naistest on üldse vähem kui mehi palgalistena töötajaid, sest suur osa naisi töötab kas palgata perekonnamoju liikmena või kodumajapidamises; neist töösuhte liikidest aga töötuid ei arvestatud.

Seni koguarvuna vaatluse all olnud täistöövõimeliste (16—65 a.) töötute vahtumas oleme tab. 1 eritlenud, peale varem mainitud maad ja maja omajaisse leibkondadesse kuuluvate töötute, veel suvisesoonse ja püsiva iseloomuga tööhäruades töötanuid ning leibkonna koostise ja töötaolu kohta puudulike andmetega töötute arvud. Seda nimelt järgnevaiks üksikasjalisemaiks vahtusiks. Nendest oleme jätnud täitsa välja viimase rühma ja esimesest majaomanike leibkonnisse kuulujad. Teised aga oleme kogu aja

hoidnud lahus, kus see osutus vajaliseks. Kuna aga neisse rühmisse tab. 1. mõningad lehed tulid juurde hiljem, pärast andmete üksikasjalist läbitöötamist, siis on meil allpool vaatluse all üldse 34 384 töötut, nendest 1—4 ha maaga rühmas 2 382, suvisesoonse iseloomuga tööhäruades 17 512 ja püsiva iseloomuga tööhäruades 14 490.

2. Töötute töökestus 1933. a.

Durée de travail des chômeurs en 1933.

Esimesena võtame üksikasjalisemale vaatlusele eespool üldarvudes vaadeldud töötute töökestuse 1933 a., et näha, mil-

lised olid töötute tööleidmisvõimalused üldse ja eriti kus ning millises tööhäruas olid need kitsamad või avaramad.

Töötute töökestus 1933 a. kuudes % — *Durée de travail en mois en 1933. %.*

2.	Töötute arv Nombre des chômeurs	Töökestus kuudes — <i>Durée de travail en mois</i>												Kokku Total	Tead- mata In- connue	
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			12
Mehed — Hommes.																
Valdades kokku	8732	2,7	1,8	5,4	9,5	16,3	13,3	22,4	13,0	9,0	4,0	3,9	1,5	3,2	100,0	13,4
a) 1—4 ha põllumaaga leibkonnas	1525	2,8	1,7	5,6	10,1	10,2	12,0	20,8	11,8	11,0	4,2	4,1	1,6	3,5	100,0	13,8
b) Suvisesoonse iseloomuga tööhäruades	5373	2,0	1,7	5,3	9,6	10,5	13,5	24,5	14,0	8,5	3,6	3,2	1,2	2,4	100,0	12,9
c) Püsiva iseloomuga tööhäruades	1884	4,8	2,1	5,7	8,9	9,7	13,5	17,6	11,1	8,5	5,1	5,5	2,8	5,2	100,0	14,6
Alevites kokku	922	6,5	2,1	6,0	10,8	16,2	13,2	16,0	12,1	5,5	2,7	3,0	1,0	2,9	100,0	16,8
b) Suvisesoonse iseloomuga tööhäruades	515	3,0	1,6	4,5	10,2	16,0	14,8	21,0	16,0	6,0	3,0	2,6	0,4	1,4	100,0	14,8
c) Püsiva iseloomuga tööhäruades	407	11,8	3,0	8,0	11,6	15,5	11,0	14,0	8,2	4,0	2,4	3,7	1,5	4,0	100,0	19,4
Linnades kokku	10635	1,2	1,8	5,7	9,6	11,8	12,2	16,7	11,0	9,6	5,8	5,5	2,9	6,2	100,0	29,0
b) Suvisesoonse iseloomuga tööhäruades	4779	0,6	1,1	4,8	8,5	11,5	14,2	18,4	13,4	10,8	5,9	5,1	2,6	4,1	100,0	26,7
c) Püsiva iseloomuga tööhäruades	5856	1,7	2,4	7,0	10,4	12,1	10,4	15,8	8,9	8,9	5,8	5,8	3,2	8,1	100,0	30,8
Üldse	20339	2,1	1,8	5,6	9,6	11,3	12,7	19,5	12,2	9,1	4,8	4,5	2,2	4,6	100,0	21,7
Naised — Femmes.																
Dans les communes rurales. Total	6654	3,1	4,6	8,2	10,3	10,5	12,1	24,4	9,7	5,9	2,8	3,5	1,5	3,4	100,0	11,8
a) Ayant 1—4 ha de champs dans les ménages	857	3,4	1,8	4,1	6,7	6,1	9,7	25,7	13,3	9,6	4,5	6,2	3,0	5,9	100,0	11,3
b) Ayant une occupation de saison estivale	4875	2,5	5,3	8,7	10,6	11,4	12,8	25,6	9,4	5,2	2,3	2,8	1,2	2,2	100,0	12,2
c) Ayant une occupation stable	922	5,7	3,9	9,4	12,1	10,0	10,3	16,6	8,1	6,0	3,6	5,0	1,7	7,6	100,0	16,8
Dans les bourgs. Total	616	4,3	4,1	8,4	13,5	13,7	9,2	21,3	10,9	5,9	2,9	2,3	1,2	2,3	100,0	20,3
b) Ayant une occupation de saison estivale	378	1,9	3,4	7,7	11,2	15,5	9,3	22,7	16,8	5,0	2,8	2,5	0,6	0,9	100,0	13,7
c) Ayant une occupation stable	248	8,4	5,8	9,5	17,4	10,5	8,9	18,9	1,1	7,4	8,1	2,1	2,1	5,8	100,0	21,8
Dans les villes. Total	6775	1,5	2,2	8,3	12,4	11,6	11,5	15,3	8,1	7,6	5,2	4,9	2,6	8,8	100,0	31,4
b) Ayant une occupation de saison estivale	1697	0,7	1,6	8,1	13,7	13,7	14,5	18,4	10,1	6,9	3,7	4,2	1,5	2,9	100,0	24,3
c) Ayant une occupation stable	5178	1,8	2,4	8,4	12,0	10,8	10,4	14,4	7,4	7,8	5,7	5,1	3,0	10,8	100,0	33,6
Gr. total	14045	2,5	3,6	8,2	11,4	11,1	11,7	20,5	9,1	6,6	3,8	4,0	1,9	5,6	100,0	21,5
Kokku — Total.																
Valdades kokku	15436	2,9	3,0	6,6	9,9	10,4	12,8	23,3	11,6	7,5	3,5	3,7	1,5	3,3	100,0	12,7
a) 1—4 ha põllumaaga leibkonnas	2382	3,0	1,8	5,0	8,8	8,7	11,2	22,6	12,3	10,0	4,3	4,0	2,1	4,4	100,0	12,6
b) Suvisesoonse iseloomuga tööhäruades	10248	2,2	3,4	6,9	10,1	10,9	13,2	25,1	11,8	6,9	3,0	3,0	1,2	2,8	100,0	12,0
c) Püsiva iseloomuga tööhäruades	2806	5,1	2,7	6,9	9,9	9,8	12,5	17,3	10,1	7,7	4,6	5,2	2,2	6,0	100,0	16,4
Alevites kokku	1538	5,6	3,0	7,0	11,9	15,2	11,6	19,3	11,6	5,6	2,8	2,7	1,0	2,7	100,0	16,8
b) Suvisesoonse iseloomuga tööhäruades	888	2,5	2,4	5,9	10,8	10,2	12,5	21,7	15,8	6,5	2,9	2,5	0,5	1,0	100,0	14,3
c) Püsiva iseloomuga tööhäruades	650	10,8	3,9	8,5	13,7	13,7	10,2	15,8	5,6	5,7	2,7	3,1	1,8	5,0	100,0	20,3
Linnades kokku	17410	1,3	1,9	6,7	10,7	11,7	11,9	16,3	9,9	8,8	5,6	5,2	2,8	7,2	100,0	29,9
b) Suvisesoonse iseloomuga tööhäruades	6876	0,6	1,2	5,3	9,9	12,1	14,2	18,4	12,6	9,4	5,4	4,8	2,3	3,8	100,0	25,6
c) Püsiva iseloomuga tööhäruades	11034	1,7	2,4	7,6	11,1	11,5	10,5	14,9	8,2	8,4	5,7	5,5	3,1	9,4	100,0	32,2
Üldse	34384	2,3	2,5	6,7	10,3	11,2	12,3	20,0	10,8	8,1	4,4	4,2	2,1	5,0	100,0	21,6

Tab. 2 on toodud ülevalde kõigi kolme vaatlusrühma kohta, eristades ka naised ja mehi, — eraldi linnades, alevites ja valdades. Sellest nähtub, et 34 384 töötust eelmisel aastal omas nimetamisväärsel teenistusvõimaluse 7 ja enam kuu kestusega töö näol vaid 34,7%, neist 10 ja enam kuud, s. o. ligemale aastase töö 11,4%. Ülejäänud 65,3% töötas 4—6 kuud 43,5%, 1—3 kuud 10,5% ja ei töötanud üldse 2,3%. Millised olid põhjused, et inimesed kogu 1933 a. kestes üldse ei leidnud tööd ja millest nad sel ajal elatusid, jääb selgusetuks; aga et selliseid võis olla, seda näitab ka 1932 a. töötute registreerimine maal, mil vallavalitsuse poolt lisatud märkuste kohaselt aasta või paar tagasi oma kutsed kaotanud isikud on elatunud oma pisukeste tagavarade, korteri juurde kuuluva juurviljaaia ja vahetevahel juhuslikult mõnepäevase tööga. Rahvaloendusel aga, nii kui eespool mainitud, harvu juhuslikke tööpäivi töölolemiseks ei loetud.

Eristades linnu, alevit ja valdu, leiame 1933 a. töölulud eriti halvad alevite töölulud, kus registreeritud töötulud on töötanud eelmisel aastal 7 ja enam kuud üldse vaid 26,5%, suvisesoonse iseloomuga tööhurudes 28,2% ja püsiva iseloomul. tööhurudes koguni 23,9%; samuti leiame alevites erakorraliselt suure arvu isikuid, kes pole 1932 a. leidnud tööd — üldse 5,6%, püsiva iseloomuga tööhurudes töötulud koguni 10,3%. Linnades on tööd üldse mitteleidnute % võrdlemisi väike ja 7 ja enam kuud töötulud leidus üldse 39,5%, suvises tööhurudes 38,2%, püsivas tööhurudes 40,3%. Maal seevastu on pikemat aega töötulud % jälle hästi madalam kui linnas, üldse 31,2%, suvises tööhurudes 28,2% ja püsiva isel. tööhurudes 35,8%; ainult 1—4 ha põllumaaga töötulud on pikemat aega töötulud tunduvalt rohkem — 38,9%. Viimaste parem seisukord on tingitud sellest, et neil on 1932 a. töökkestuses arvatud kaasa ka töö omas majapidamises; seega nad omavad lisatöö võrdelt teistega leidnud välistöö kõrval. Alevitöötute seisukord aga on raskem seetõttu, et neil on töökohad kaugel, kuna nii linnades kui valdades elavil töötulud on oma elukoha läheduses kergem hankida tööd.

Meestel näeme üldse paremaid tööleidmisvõimalusi — 7 ja enam kuu kestusega 37,4%: naiste 31,2% vastu; samuti on meeste seas vähem 1933 a. mitte sugugi töötulud — 2,1%: naiste 2,5% vastu. Seesugused vahekorrad leiame ka valdades ja linnades; ent alevites osutuvad vahekorrad osalt erinevaks: seal on meestest rohkem tööd mitte sugugi leidnud 6,5%: naiste 4,8% vastu. Kuid 7 ja enam, samuti 4—6 kuud töötulud on ka seal meestel rohkem kui naistel — kokku 74,6%:naiste 69,7% vastu.

Eristledes töötute 1933 a. töö kestust maade järgi, leiame kõigi töötute liikide kohta kokku, otsustades mittesugugi või ainult kuni 3 kuud tööd leidnute arvu järgi, kõige halvema olukorra Lääne- 27,0%, Võru- 24,9%, Tartu- 24,2% ja Viru- ning Petserimaal — mõlemas 23,9%; kõige parem paistab olukord

Valga- 16,8% ja Järvamaal 18,0%. Kui aga vaatleme 7 ja enam kuud tööl olnute arvusi, siis leiame need kõige väiksemad Saaremaal — 20,8%, mis tingitud sealsetest suviti mandril käijatest ehitus- ja kraavitööluludest, Läänemaal 23,7% ja osalt Pärnumaal 29,2%; teistes maades kõikjal on selliseid üle 30% ja Petserimaal koguni üle 40%. Ainult suvisesoonse iseloomuga tööhurusi võttes leiame 7 ja enam kuud töötulud % pea kõikjal 30% ümber, arvatud välja madalaimad — Saaremaa 15,5% ja Pärnumaa 25,8% ja kõrgeimad Valgamaa 38,4% ja Petserimaa 41,0%.

Üksikutes linnades leiame töötulud 1933 a. väga erineva töökkestuse. Nii, mitte sugugi ja vaid kuni 3 kuuni töötulud leiame 20,6% linnade keskmise juures rohkem: Petseris 38,7%, Haapsalus 34,9%, Türi 30,1%, Nõmmel 28,0% ja Tõrvas 27,2%; ja väiksemad arvud, arvestamata Paldiskit 14,3%, Tartus 17,6%, Rakveres 18,1%, Viljandis 18,8%, Paides 19,2% ja Tallinnas 19,2%. Sellest võiks järeldada tööleidmise suhtes paremat olukorda vanus stabiliseerunud linnas, milliste kasv viimasel ajal pole eriti suur. Linnades aga, kus kas puuduvad üldse nimetamisväärsed töövõimalused, nagu Haapsalu, või millised on kasvanud suuresti, nagu Nõmme, Petseri, Türi ja Tõrva, osutuvad töövõimalused kõige kitsamaks.

Asudes tööhurude järgi töötute töö kestuse vaatlemisele, mainime, et tab. 3 andmed on toodud samasel ulatusel, kui on töötulud kõik rahvaloenduse andmed. Täpsama pildi töötulust tööhurude järgi saaksime seega igas tööhurudes töötajate (aktiivsete) arvu alusel; kuid need saadakse alles pärastise töötlemise andmeil. Seepärast peame siin piirduma vaid töökkestuse eritlusega. 1—4 ha põllumaaga leibkondade töötulud pole tab. 3 arvestatud.

Võttes ka siin võrdluse aluseks 7 ja enam kuud töötulud %, näeme, et tööstuse alal töötulud on seesuguseid palju rohkem — 38,0%, kui põllumajanduses — 28,6%; veel enam on seesuguseid aga kaubanduses — 45,2%, transpordis ja sides — 42,7% ning maja- ja isikuteenimise alal — 50,1%; ainult ühiskondliku tegevuse ja teadmata tööhuru rühmas on seesuguseid vähem — 37,9% ja 32,0%. Kui aga vaatleme 1933 a. tööd mitte sugugi leidnud, siis selgub, et olukord oli kõige raskem ühiskondliku tegevuse alal — 9,1% ja seejärgi kaubanduse alal — 4,6%. Kõige vähem leidub seesuguseid süüsi tööstuses.

Põllumajanduses madalam pikaajaliste töölulude pidamine on tingitud selle tööhuru seesoonusest, olgu suvisest — põllupidamine ja aiandus-mesindus või talvine — metsandus. Viimases on 7 ja enam kuud töötulud töötulud süüsi rohkem — 34,1%, kui põllupidamise alal — 27,9%; eriti väike on seesuguste arv aiandus-mesinduse alal — 23,8%. Kalanduses aga, milles sesooni mõju väiksem, on pikemat aega töötulud 44,8%.

Üksikutes tööstushurudes leiame 7 ja enam kuud töötulud % väga kõlkuva, mis on tingitud osalt mõne tööhuru seesoonusest, osalt aga tööhuru tegevus-

määrast. Nii kui näitavad suhtarvude puudusel töötute absoluutarvudki, näib mõnes harus töötajate olevat üsna väike ja seal töötanute on seda teinud kõrge % pikemat aega. Seevastu aga on jälle tööhäarusid, kus talvine töötajate näib olevat väga kõrge, kas sesoonsuse tõttu, nagu ehitustöö ja saeveskite alal, või jälle kriisiaja mõjul, nagu riievalmistuse ja mehaanika ning lukusepa töö alal.

Kui jaotame kõik tööhäarusid suvisesoonseteks ja püsivaloomulisteks, siis leiame esimestes pikemat aega tööl olnute % teistest küll madalama — 31,5:38,5, kuid siiski mitte väga palju.

Eeltoodust järeldub, et suvisesoonsetes tööhäaruses on küllaltki võimalusi pikemaks ajaks töö leidmiseks ja et ka püsivaloomulistest tööhäaruses inimesed on osaliselt tööd leidnud vaid lühikeseks ajaks. Nii on

praegustes oludes vähe vahet suvisesoonse ja püsiva iseloomuga tööhäaruses töövõimaluste suhtes.

Eristades linnu ja maid (tab. 4) töötute alalise elukoha järgi, leiame huvitavaid, osalt juba eespool selgunud tõiku. Nii osutub põllumajanduse alal üldse 1931 a. töötanuid töötust elavaias linnades: 17,6% ja alevites 5,8%, eraldi põllupidamise alal aga 15,4% ja 5,6%, aianduse ja mesinduse alal koguni 73,0% ja 5,6%. Kuna enamikus linnalähedase aianduse kohta see võib olla loomulik, on see põllupidamise kohta siiski ebaloomulik nähtus, et põllutöölistel püüduvad võimalused maal elamiseks.

Seejuures aga pälvib tähelepanu, et 1933 a. põllupidamise alal töötanuid olid 7 ja enam kuud tööl linnades (ja ka alevites) elavad suuremal määral

Töötute töökestus 1933 a. tööhäarusi järgi. % — Durée de travail des chômeurs en 1933 d'après l'occupation en %.

4.	Töötute arv Nombre des chômeurs	Töökestus kuudes — Durée de travail en mois						Teadmata Inconnue
		0	1—3	4—6	7—9	10 <	Kokku Total	
Müü — Arrondissements.								
Põllumajandus	8 633	2,2	20,3	48,8	21,2	7,0	100,0	11,3
Põllupidamine	7 976	2,0	21,3	49,3	20,6	6,6	100,0	11,0
Aiandus ja mesindus	57	2,0	5,9	66,6	23,5	2,0	100,0	10,5
Metsandus	348	2,3	17,5	42,0	23,1	14,2	100,0	12,9
Kalandus	252	1,0	13,1	37,4	30,3	9,2	100,0	18,3
Tööstus	2 622	2,7	18,2	46,2	24,0	8,0	100,0	15,0
Kaubandus	111	0,8	24,0	20,3	13,0	23,9	100,0	17,1
Transport ja side	378	4,5	13,7	40,6	30,2	11,0	100,0	11,4
Ühiskondlik tegevus	102	25,0	18,6	20,9	20,0	14,0	100,0	15,7
Maja ja isiku teenimine	108	1,8	10,9	32,7	27,3	27,3	100,0	16,7
Tööhäaru teadmata	1 010	5,5	24,2	44,4	16,7	9,2	100,0	17,3
Kokku	13 054	2,8	20,2	47,2	21,9	7,9	100,0	12,7
Linnad — Villes.								
<i>Agriculture, élevage, horticulture, apiculture, sylviculture et pêche.</i>								
Total	1 979	0,6	20,5	47,9	21,9	9,1	100,0	19,1
Agriculture et élevage	1 555	0,6	20,3	47,6	22,0	9,5	100,0	17,0
Horticulture et apiculture	195	0,7	22,6	52,1	18,5	6,1	100,0	25,1
Sylviculture	187	0,8	21,8	46,6	23,3	7,5	100,0	28,9
Pêche	42	—	12,9	48,4	25,8	12,9	100,0	26,2
<i>Industrie</i>	7 570	0,8	16,9	40,4	27,3	14,6	100,0	30,4
<i>Commerces</i>	910	3,7	18,3	31,0	20,9	25,6	100,0	29,1
<i>Transports et communications</i>	1 035	1,3	16,9	38,0	28,2	15,6	100,0	25,7
<i>Administration publique, défense nationale et professions libérales</i>	694	5,7	20,7	34,3	21,2	18,1	100,0	38,8
<i>Service domestique</i>	839	1,5	18,9	29,0	24,1	25,6	100,0	26,3
<i>Groupe inconnu</i>	4 383	1,4	23,6	40,0	20,3	14,7	100,0	34,5
Total	17 410	1,3	19,3	39,9	24,3	15,2	100,0	29,9
Alevid — Bourgs.								
Põllumajandus	650	2,5	20,3	49,6	23,2	4,4	100,0	12,0
Põllupidamine	565	2,2	20,2	48,7	24,6	4,3	100,0	13,1
Aiandus ja mesindus	15	—	30,8	61,5	7,7	—	100,0	13,3
Metsandus	37	6,4	25,8	51,0	6,5	0,7	100,0	10,2
Kalandus	33	3,2	12,9	58,1	22,0	3,2	100,0	6,1
Tööstus	430	7,1	19,7	47,3	18,8	7,1	100,0	16,6
Kaubandus	38	6,2	28,1	21,9	18,8	25,0	100,0	15,8
Transport ja side	67	9,3	18,5	33,3	37,0	1,9	100,0	19,4
Ühiskondlik tegevus	10	14,3	23,6	42,9	7,1	7,1	100,0	26,3
Maja ja isiku teenimine	64	10,2	22,5	20,5	18,4	22,4	100,0	23,4
Tööhäaru teadmata	261	9,1	20,3	46,0	10,6	5,0	100,0	24,1
Kokku	1 538	5,6	21,3	46,1	20,1	6,4	100,0	16,8

kui maal elavad — 31,5% ja 28,9% : maa 26,6% vastu. Samuti oli ka tööd mitte sugugi leidnud põllutöölisi linnades vähem kui maal ja alevites. Sellest võib teha paljugi positiivseid järeldusi linnas elavate põllutöölise suhtes, kui nad on kõik kutselised põllutöölised. Võimalik aga on, et 1933 a. olid läinud maale tööle ka paljud muudelt aladelt pärit töötud, kes siis ka püüdsid olla maal tööl võimalikult kauem.

Tööstuse alalt pärit töötust elab enamuse küll linnas, kuid siiski ka maal ja alevites elavate arv on küllalt suur. Ja ka siin näeme, et linnas elavatel töötajatel on olnud paremad võimalused töö leidmiseks: tööd mitte sugugi leidnud on linnas vähem kui maal ja eriti alevites, ja 7 ja enam kuud töötanuid on vastavalt rohkem 43,9% : vallades 32,9% ja alevites 25,9% vastu.

Sama näeme ka kaubanduse ning transpordi ja side alal töötanute juures: ka neid elab enamik linnas ja neist pikemat aega töötanute % on linnaselavil kõrgem: kaubanduse alal 46,8% : maa 36,9% ja alevite 43,8% vastu, transpordi ja side alal 43,8% : maa 41,2% ja alevite 38,8% vastu.

Teisiti pole lugu ka ühiskondliku tegevuse ning maja- ja isikuteenistuse alal — ka siin on pikemaajalise töökestusega töötute % linnas kõrgem kui maal ja alevitel.

Seega võiks lugeda töö kestuse suhtes tööolusid linnas paremaid kui maal, kui mitte töötute arvu

erinevus (tab. 1) ei räägiks maa kasuks. Samuti võib osutunud erinevust mõjutada linlastel raskem äraelamisvõimalus puuduliku tööga, kuna maal, omades aiamaad ja pidades koduloomi, see süiski on kergem.

Sellest seisukohast on tähelepanu pälviv ka 1—4 ha põllumaaga leibkondades elavate töötute töö kestus nende tööharude järgi (tab. 5). Selgub, et suuremal osal neist on peatööharuks põllumajandus, eeskätt põllupidamine, s. t. suurem osa neist on tüüpilised väikemaapidajad-põllutöölised (popsid!). Koos tööga oma majapidamises on neile 1932 a. jatkunud tööd pikemaks ajaks (7 ja enam kuuks) 31,2%, seega

Töötute töökestus 1933 a. tööharude järgi 1—4 ha põllumaaga leibkondades. %.

Durée de travail des chômeurs en 1933 d'après les occupations des personnes ayant 1—4 ha de champs dans les ménages, en %.

	Töötute arv Nombre des chômeurs	Töökestus kuudes — Durée de travail en mois						Teadmata Inconnue
		0	1—3	4—6	7—9	10 <	Kokku Total	
Põllumajanduses kokku — Dans l'agriculture: élevage, horticulture, apiculture, sylviculture et pêche total	1 509	1,8	14,1	49,1	29,4	11,6	100,0	10,7
Põllupidamine — Agriculture et élevage	1 390	1,7	13,9	49,2	29,3	11,9	100,0	10,9
Alandus ja mesindus — Horticulture et apiculture	13	—	—	54,5	45,5	—	100,0	15,4
Metsandus — Sylviculture	47	2,3	25,0	34,1	27,3	11,3	100,0	16,4
Kalandus — Pêche	60	4,3	10,6	46,8	31,9	6,4	100,0	6,0
Tööstuses kokku — Industries total	456	3,8	19,3	49,9	19,6	8,4	100,0	13,8
Kaubandus — Commerce	19	17,6	11,8	11,8	29,4	29,4	100,0	11,8
Transport ja side — Transports et communications	184	6,1	15,0	36,0	35,4	7,5	100,0	10,1
Ühiskondlik tegevus — Administration publique, défense nationale et professions libérales	27	19,0	23,6	9,5	19,1	23,8	100,0	22,2
Maja ja isikute teenimine — Service domestique	49	2,4	9,8	19,5	36,6	31,7	100,0	16,3
Tööharu teadmata — Groupe inconnu	138	6,1	22,6	36,5	22,0	12,2	100,0	16,7
Kokku — Total	2 382	3,0	15,7	42,4	27,5	11,4	100,0	12,6

rohkemal määral kui teistel põllutöölistel (27,2%). Ka on nende seas vähem tööd mitte sugugi leidnud.

Teistes tööharudes töötanuil, arvatud välja aiandus ja metsandus, on tööd mitte sugugi leidnud 1—4 ha põllumaaga töötute hulgas rohkem, kui maata töötuil, eriti kaubanduse alal. Olles teataval määral oma maaga kindlustatud, nähtavasti ei otsita tööd nii hoolega, kui seda on sunnitud tegema teised.

3. Töötaolukestus. Vaadeldes töökestuse andmeid

Durée de chômage. nägime, mil määral rahvaloendusel registreeritud töötud eelmisel kalendriaastal leidsid tööd. Seejuures aga jäi lahtiseks, kui kana on registreeritud isikud olnud töötata: nad võisid seda olla vaid lühikest aega enne rahvaloendust ja võisid seda olla ka pikemat aega; ainult viimasel korral oleks tegemist hädaliselt abivajavate töötutega.

Nii kui nähtub kõigi, arvatud välja 1—4 ha põllumaaga, töötute kohta koostatud tab. 6, oli 16,4% (mehi 18,7%, naised 13,1%) neist töötata üsna lühikest aega — alla 2 kuud, s. o. alates 1. jaan. 1934 a. Kui neile arvata juure 2—3 kuud, s. o. alates 1. novembrist töötuid 13,5% (m. 15,4%, n. 11,0%), siis saame puhtalt talveks töölt vabanenute arvu 29,9% (mehi 34,1% ja naised 24,1%). Kuid selliseina peab käsitlema suurel määral ka 4—5 kuud, s. o. 1. oktoobrist töötata jäänud — 36,8% (mehi 33,9 ja naised koguni 40,0%). Seega võiks lugeda sesooni mõjul töötuteks jäänute

arvu üldse 66,7%, mehi 68,0% ja naised 64,2%. Pealegi samas tabelis leiame ka töötute töötaolu kestuse eristuse tööharude iseloomu järgi, millest selgub, et eeskätt suvisesoonse iseloomuga tööharudes on peale 1. okt. vabastatud töötuid 75,9% ja püsiva iseloomuga tööharudes on seesuguseid 56,1%. Sellest võib järeldada, et kuigi erineval määral, siiski kõik tööharud on talve tulekuga oma tööd vähendanud ja seega töötaolijate arvu tõstnud.

Seejuures aga pälviv tähelepanu, et ei puudu mõlemat liiki tööharudest pärit töötud, kes on vabanenud töölt juba 1933 a. suvel ja osalt — 9,8% koguni varem — 1932 a. Viimased peaksid olema seesugused, kes pole 1933 a. jooksul üldse töötanud. Kuna aga nende % tab. 3 järgi oli vaid 2,2%, siis näib, et rahvaloendusel antud andmed tööl- ja töötaoleku kohta pole küllalt kooskõlalised.

Ühes arvatud ka 1—4 ha põllumaaga töötuid, on umbes 9% ehk ümmarguselt 3 000 isikut andnud töötaolu kestuse ja 1933 a. töölolemise kohta ebasobivad andmed. Kuid see ei takista saavutatud tulemustes tulemast ilmsiks töötaolu iseloomu, mis, nagu mainisime, oli 1933/34 a. talvel 2/3 määral siiski tingitud sesooni mõjust.

Kui lugeda tööharu suvisesoonuse tunnuseks suuremaarvulist töölise töölt vabastamist oktoobri-novembri kestel, siis osutub tab. 6 kohaselt seesuguseks

eeskätt põllumajanduse alal põllupidamine, milline andis neist kuudest töötuid 56,8% ja tööstuse alal — kivide töötlemine 66,7%. Kuid ka aiandus ja mesindus esineb suvisesoonsena — 47,1% ja kalandus — 42,8%, kuigi esimene peale okt.-nov. andis suurema % töötuid veel aug.-sept. ja teine nov.-detsembris. Tööstuse alal aga esinevad peale mainitu suvisesooni töödena: turbatööstus 30,8%, kivi- ja paemurd 33,3%, savitööstus ja keraamika 45,6%, saeveskid jne. — 25,4%, karastavate jookide tööstus 40,0%, hoonete ehitus ja remont 42,7% ja välisehitused 32,1%. Need tööharud, peale kalanduse, esinevad ka kõigis eeltoodud tabelites suvisesooni iseloomuga tööharude all. Kuid, nii kui näitab tab. 6, peaks neile lisama juure ühes kalandusega veel nii mõnegi tööharu, nagu on seda põlevkivikaevandused 37,4% ja pea samapalju aug.-septembrist peale töötuid, sideainete valmistamine 25,4% ja nov.-dets. 31,8%, liha ja kalatööstus 34,7%, piimatööstus 32,4% ja samuti transport ja side 26,8% ja nov.-detsembrist 20,5%. Ühtlasi aga peame veel kord rõhutama, et pole selget vahet suvisesoonses ja püsivaloomuliste tööharude vahel, eriti kriisi ajastul; sest talv meie kliimas esineb osalise pidurdajana paljuiski tööharudes — olgu väljas töötamise või tooraine hankimises takistuste tekitamise tõttu.

14 ja enam kuud tööta olnute arvud aga, kuigi nad võivad olla osalt hialdatud, näitavad, millistes tööharudes valitses 1933 a. töötaolu eriti teraval kujul. Seesugustena esinevad põllumajanduse alal aiandus ja mesindus 8,5% ja metsandus 6,5%. Tööstuse alal aga esinevad seesugustena paljud harud; neist olgu mainitud vaid suuremal arvul, 100 ja enam töötuid andnuist: mehaanika- ja lukusepatöökajad 16,2%, puuvillatööstus 36,8%, mööbli- ja vineeritööstus 12,7%, poligraafiatööstus 22,3%, leivatööstus 12,3%, riievalmistus 14,1% ja välisehitused 13,4%. Seetõttu tööstus on jätnud kogu 1933 a. tööta 9,8% sellelt alalt pärit töötuid. Kuid tööstuse ületab mitmekordselt kaubandus 23,9% ja ühiskondlik tegevus 31,9% (intelligent töötud!) ja väiksemal määral ka maja- ja isikuteenistus 15,0% ning transport ja side 11,6%.

Üldjoonis eeltoodule sarnase, kuid siiski parema pildi pakub tab. 7, 1—4 ha põllumaaga töötute töötaolu kestusest. Ka siin on suvisesooni lõppemise mõju suureulatuslik, eriti põllupidamise ja tööstuse alal, ning teisest küljest 1933 a. tööta olnute suur % kaubanduses ja ühiskondlikus tegevuses. Seejuures pälvib aga erilist märkimist tõik, et ses rühmas aianduse ja mesinduse alal töötanuist esineb üldse vähem

Töötute töötaolukestus tööharude järgi 1—4 ha põllumaaga leibkonnis. %.
Durée de chômage des chômeurs d'après les professions des personnes ayant 1—4 ha de champ aux ménages %.

7.	Töötute arv Nombre des chômeurs	Töötaolukestus kuudes — Durée de chômage en mois.									Teadmata Inconnue
		> 2	2—3	4—5	6—7	8—9	10—11	12—13	14 <	Kokku Total	
Põllumajanduses kokku — Agriculture, élevage, horticulture, apiculture, sylviculture et pêche. Total	1 510	16,3	15,4	51,6	11,8	1,3	0,7	0,8	2,1	100,0	11,0
Põllupidamine — Agriculture et élevage	1 400	15,6	15,1	52,4	12,3	1,2	0,7	0,7	2,0	100,0	11,1
Aiandus ja mesindus — Horticulture et apiculture	12	—	8,3	33,3	8,4	—	—	—	—	100,0	—
Metsandus — Sylviculture	48	46,5	16,3	13,6	9,3	2,3	—	4,7	2,3	100,0	10,4
Kalandus — Pêche	50	11,1	24,5	53,3	2,2	4,4	—	—	4,5	100,0	10,0
Tööstus — Industrie	456	10,4	15,5	43,4	22,4	3,0	1,5	0,5	3,3	100,0	13,8
Kaubandus — Commerces	19	23,5	23,5	23,5	11,8	—	—	—	17,7	100,0	10,5
Transport ja side — Transports et communications	184	20,8	22,3	27,0	14,9	6,8	—	0,8	7,4	100,0	19,6
Ühiskondlik tegevus — Administration publique, défense nationale et professions libérales	28	12,5	20,8	12,5	20,8	8,3	4,2	4,2	16,7	100,0	7,7
Maja ja isiku teenimine — Service domestique	49	37,5	12,5	20,0	22,5	2,5	5,0	—	—	100,0	18,4
Tööharu teadmata — Groupe inconnu	138	18,4	13,6	35,2	13,6	2,4	4,0	3,2	9,6	100,0	9,4
Kokku — Total	2 382	16,1	15,9	46,1	14,4	2,1	1,1	0,9	3,4	100,0	12,3
Mehed — Hommes	1 525	16,2	16,8	43,6	15,8	2,5	1,0	1,2	3,4	100,0	12,2
Naised — Femmes	857	15,8	14,2	50,5	12,9	1,6	1,2	0,4	3,4	100,0	12,2

töötuid — 0,5%:0,8% vastu (tab. 6) ja needki on puht sesoonitõelised.

See näitab jällegi, et seos maaga esineb teatava kindlustusena töötaolu vastu. Samuti selgub kõigest eelöeldust, et töötaolu maal evib teise laadi kui linnas, nii kui seda näitavad ka järgnevad võrdlusarvud töötaolu kestusest:

	Töötute arv	Töötaolu kestus kuudes									
		1—2	2—3	4—5	6—7	8—9	10—11	12—13	14		
Valdades	13 054	17,4	11,9	50,8	15,6	2,1	1,3	0,5	3,4		
Alevites	1 538	14,2	14,0	41,4	18,4	2,5	2,1	0,7	6,7		
Linnades	17 410	18,2	14,9	24,8	16,4	4,5	3,4	2,2	15,6		

Alevid pisut erinevad valdadest linna arvude suunas, kuna linnade arvud aga osutavad väiksemat suvisesooni ja suuremat kriisiaja mõju.

4. Töötute töötaolukoormis.

Charge de chômage.

Seni oleme selgitanud ühelt poolt rahvaloendusel registreeritud töötute töölolemise kestust 1933 a., teiselt — töötaolu kestust kuni registreerimiseni. Kuid need andmed eraldi siiski ei näita, mil määral töötaolu koormab töötuid: on iseasi, kas näit. 3 kuud tööta olnud isik töötas enne seda 2—3 või 7—8 kuud. Seepärast, täpsama pildi saavutamise

seks oleme vaadeldud koos nii tööaega kui töötaolu kestust (tab. 8).

Töö kestus 1933 a. ja töötaolu kestus kuudes kuni 1. III 34.
(Maata töötud.)

8.	Töö kestus:	Töötajate arv	Töötaolu kestus kuudes								
			< 2	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13	14 <	
0	555	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	
1	649	0,9	0,8	1,9	4,4	4,0	5,1	33,1	—	—	
2	1 691	4,1	3,4	5,2	10,7	14,8	10,8	66,9	—	—	
3	2 593	5,3	5,5	9,2	19,9	14,3	33,4	—	—	—	
4	2 845	6,4	8,0	12,0	18,4	8,9	50,7	—	—	—	
5	3 087	6,3	8,4	16,1	15,4	21,6	—	—	—	—	
6	4 902	13,4	17,8	28,7	14,0	35,5	—	—	—	—	
7	2 663	9,8	21,4	11,6	8,3	—	—	—	—	—	
8	1 951	12,5	14,6	5,5	8,0	—	—	—	—	—	
9	1 097	7,3	5,3	4,4	—	—	—	—	—	—	
10	1 069	6,7	5,3	5,4	—	—	—	—	—	—	
11	511	2,2	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	1 262	24,6	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku	24875	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Toodud tabelist selgub, et osa registreeritud töötuist on lahkunud pikemaajaliselt töölt alles hiljuti ja sel määral, kui see töö oli sesoonne, oli nende töötaolu normaalne nähtus. Kuid siiski, näit. ka alla 2 kuud töötuist on osa töötanud väga lühikest aega, et sellest saadud teenistusest elatuda töötaolu ajal. Arvestades seda, võib tab. 8 andmeid ligikaudu arvutada, kui palju töötute üldarvust võiks olla seesuguseid, kellele töötaolu, arvestades tööleldmise väljavaadetega vaid kevade paiku, võis kujuneda talumatuks. Tõsi, niisugune arvutus sisaldab palju subjektiivsust, nimelt piiri määramisel, millise 1933 a. töökestuse juures töötaolu kevadeni võiks olla talutav. Kui näiteks lugeda mõeldavaks piiriks: kuni 2 kuud töötuil vähemalt 6-kuine töö, 2-3 kuud - 7-kuine, 4-7 kuud - 8-kuine, siis töötute koguarvust võiks lugeda tööta-

olu enam-vähem talutavaks; maata töötuil 29%, 1-4 ha põllumaaga töötuil 32,7% ehk läbistikku 29,3%; kuna kõik teised ülalpidamiseks vajanuks talvist tööd.

Kuid ka sellisel arvestusel on peale mainitud subjektiivsuse suurimaks puuduseks, et seejuures pole arvestatud töötut ülalpidamisel oleva leibkonna suurusega. Kasutatavaid andmeid käsitades oleme püüdnud arvestada ka seda momenti, nimelt pidades silmas nii leibkonna suurus kui leibkonnas olevaid töövõimelisi isikuid ja neist loenduse ajal töötuid. On ju tavaliselt olukord selline, et leibkonnas omavad teenistuse mitu liiget, neist võivad olla töötud kas kõik või mõni üksik. Samuti pidi seejuures arvestama ka leibkonnal kasutada oleva põllumaaga (maal).

Kõige selle kohta rahvaloenduse andmed võimaldavad küllaldase selguse. Ülevaatlikkuse saavutamiseks tuli need kõik haarata ühe, n. n. „töötaolu koormise“ valemil abil, järgmiselt:

Töötaolu koormis =

$$= \frac{\text{Leibk. suurus} \times \text{töötute arv leibkonnas}}{\text{Töötajate arv leibkonnas} + p}$$

kusjuures p on põllumaa, mille aastane tulu vastab ühe mehe teenistusele, nimelt 3 ha - 1 inimesele. Tõsi, seesugune arvestus on väga ligikaudne; see ei arvesta ei leibkonna liikmete ega ka töötajate vanust ega sugu; samuti viimaste töötasu suurus ega ka töölolemise kestust, rääkimata võimalikke kõrvalissetulekuid, peale põllumaa kasutamisest saadud puhastulu. Kuid siiski saavutatud tab. 9 on parem ja ülevaatlikum, kui kõigi selles arvestatud andmete esitamine eri tabelis.

Töötaolukoormis¹⁾ töökkestuse järgl. %.— Charge de chômage²⁾ d'après la durée de travail. %.

9.	Töökkestus kuudes de travail en mois	Maata töötud — Chômeurs sans terre											1-4 ha põllumaaga töötud — Ayants 1-4 ha de champs												
		Töötute arv Nombre des chômeurs	Töötaolukoormis — Charge de chômage										Kokku Total	Töötute arv Nombre des chômeurs	Töötaolukoormis — Charge de chômage										Kokku Total
			> 0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5 <			> 0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5 <	
0	555	1,6	31,5	13,3	22,9	4,5	12,8	1,3	0,1	1,3	4,7	100,0	68	7,0	25,4	12,7	27,0	11,1	4,8	—	1,6	6,3	3,2	100,0	
1	649	1,7	31,8	7,1	21,9	7,2	13,6	2,5	5,4	1,2	7,6	100,0	37	5,4	16,2	35,2	18,9	10,8	8,1	2,7	2,7	—	—	100,0	
2	1 691	1,1	34,7	8,0	20,4	5,7	13,5	1,7	7,2	1,4	5,7	100,0	105	12,4	17,1	14,3	19,0	15,2	4,8	7,6	2,9	3,8	2,9	100,0	
3	2 593	1,4	34,4	10,6	21,5	4,3	12,2	1,8	6,7	1,2	5,9	100,0	184	5,4	22,8	10,0	17,4	10,9	10,3	4,4	1,1	1,6	7,1	100,0	
4	2 845	0,6	32,5	9,2	23,9	5,5	12,9	1,6	7,4	1,1	5,3	100,0	181	7,2	16,0	20,4	13,8	8,3	10,5	5,5	4,4	3,9	5,0	100,0	
5	3 087	0,9	31,4	9,1	21,4	4,8	13,6	2,2	7,6	1,5	7,5	100,0	233	6,9	16,3	20,6	17,6	7,3	13,3	5,6	3,0	3,8	4,7	100,0	
6	4 902	1,4	30,5	8,2	21,6	5,1	13,8	2,0	7,4	1,7	7,9	100,0	470	5,8	17,9	19,0	13,3	12,6	9,4	5,1	3,0	3,6	5,3	100,0	
7	2 663	0,9	32,7	9,4	21,6	5,1	14,9	2,4	7,6	2,1	7,7	100,0	257	6,0	18,7	21,8	16,7	10,5	8,0	5,4	3,9	2,7	5,1	100,0	
8	1 951	0,9	32,4	8,6	21,8	4,5	12,7	1,6	8,5	1,5	6,6	100,0	228	8,4	20,8	23,9	10,2	11,9	8,0	3,5	2,7	4,4	6,2	100,0	
9	1 097	0,7	35,5	8,5	20,6	4,1	12,8	1,9	7,2	1,0	6,7	100,0	89	3,4	24,7	25,9	15,7	6,6	4,5	4,5	4,5	2,3	7,9	100,0	
10	1 069	0,5	36,5	7,7	20,4	4,3	14,4	1,5	7,4	0,8	6,5	100,0	102	6,9	16,7	31,4	17,7	7,8	5,9	2,9	2,9	—	—	7,8	100,0
11	511	0,8	39,9	8,2	20,0	4,1	13,9	1,5	4,7	1,4	5,5	100,0	44	4,5	18,2	20,5	15,0	13,6	9,1	2,3	2,3	—	—	13,6	100,0
12	1 262	0,3	42,6	10,2	17,5	4,2	11,7	1,0	6,7	1,0	5,8	100,0	91	0,6	24,2	25,3	5,5	16,5	9,9	5,4	1,1	2,2	2,3	100,0	
Teadimata — Inconnus	7 127	0,5	37,2	9,1	20,3	4,5	11,0	1,3	6,0	0,9	6,6	100,0	300	5,3	19,0	20,3	16,7	10,8	12,4	2,3	4,7	2,7	6,3	100,0	
Kokku — Total	32002	0,9	33,9	9,2	21,2	4,8	13,3	1,7	7,1	1,3	6,6	100,0	2382	6,5	19,1	21,2	16,6	10,8	9,4	4,5	3,2	3,1	5,6	100,0	
Mehed — Hommes	18814	0,8	29,9	8,1	20,3	5,0	14,9	1,8	8,7	1,4	8,1	100,0	1525	6,1	17,7	19,9	18,8	11,3	10,2	4,5	3,1	3,5	4,9	100,0	
Naised — Femmes	13188	1,1	39,5	9,4	22,4	4,5	10,9	1,6	4,9	1,2	4,5	100,0	857	7,4	21,5	23,4	12,8	10,0	3,1	4,3	3,4	2,2	6,9	100,0	

1) Töötaolukoormis = Leibk.suurus × töötute arv leibkonnas: (töötajate arv leibkonnas + p).
p = põllumaa ha, mille aastane sissetulek vastab ühe mehe aastateenistusele.
2) Charge de chômage = grandeur du ménage × nombre des chômeurs: (nombre des personnes du ménage travaillantes + p)
p = ha de champ dont le revenu annuel correspond à la recette annuelle d'un homme.

Tab. 9 arvude hinnangul peab pidama silmas, et esitatud töötaolu koormise valemil kohaselt koormisaste I võrdub üksikule töötule, s. t., et koormisaste I töötul pole töötaolu ajal suuremat muret, kui enese ülalpidamise eest hoolitsemine. Arvatud ühes ka 0,5 koormisega töötuid, oli seesuguseid maata töötute seas kokku 34,8%, 1—4 ha põllumaaga töötuil aga 25,8%, sellest meestel 30,7% ja 23,8%, naistel 40,6% ja 28,9%. Järelkult naistöötute koostises oli enam keskmiselt vallalistele võrdseid töötuid, mis osalt tingitud ka sellest, et naistöötute seas leidis perekonnaseisult rohkem vallalisi.

Linnade, alevite ja valdade töötute töötaolu koormise võrdluseks toome lühendatud kujul järgmised arvud maata töötute kohta % (kujuures 0,5 astmed on arvatud järgmise terve juurde).

	Koormisaste.				
	1	2	3	4	5 ja enam
Linnades	40,7	31,2	10,3	6,0	5,2
Alevites	25,5	30,8	22,7	11,0	10,0
Valdades	28,2	29,4	19,8	11,5	11,1
Kokku 34,8	30,4	18,1	8,8	7,9	

Toodud arvudest nähtub, et linnades töötaolu koormis on üldse madalam — üksikute seisundis olevate arvu tõesustele üle 40% ja suurkoormisega (4—5 astme) rühmade olles ligi poole võrra väiksemad, kui valdades ja alevites. Viimastes aga koormise arvud erinevad võrdlemisi vähe.

Ent siiski, üldarvud iseloomustavad töötaolu koormist vähe: siin peab arvestama eeskätt teenistust enne töötaolu. Seda näitab tab. 9 antud andmete eritlus 1933 a. töökestuse järgi. Veel täielikumad oluksid andmed, kui oleks peetud silmas ühtlasi ka töötaolu kestust, mis aga oleks teinud andmed liiga komplitseerituks.

Arvestades töökestust 1933 a. ja võimalikku uuesti tööleldmist vaid kevadel, peame lugema tööd hädaliselt vajanuiks, ka osa üksikute liiki kuuluvaid töötuid, nimelt alla 6 kuud töötanud töötud. Sellele vastavalt: 1,5—2 koormisega töötuil oleks arvestuspiiriks alla 8 kuud, 2,5—3 koorm. töötuil — alla 10 kuud, 3,5—4 — alla 12 kuud; 4,5—5 koormisega aga vajavad tööd igal juhul. Nii saaksime tööd hädaliselt vajanuiks maata töötuid 72,3 ja 1—4 ha põllumaaga töötuid 71,6 ehk üldse tinnarguselt 72%. See % võinuks olla ka väiksem, pidades silmas töötaolu suvisesoonuse kõrget määra, kui seaoonitöölise palgad tunduvalt ületaks teiste töölise omi, mida aga tegelikult ei ole, peale väheste erandite, ja kui poleks nii palju väga lühikese töökestusega töötuid, nii kui selgus tab. 2 ja 8.

Lõpuks rõhutame, et toodud arvutused on vaid näiteks, kuidas tab. 9 ja ka teiste eespool toodud tab. andmeil saab orienteeruvalt selgitada 1933/34 a. talvel valitsenud töötaolu iseloomu ja põhjusi.

5. Töötute demograafiline koostis.

Composition démographique des chômeurs.

Andmed töötute demograafilisest koostisest võivad olla tähtsaks selgituseks, kas ja palju töötaolu määras võib etendada osa sugu, perekonnaseis, haridus, rahvus ja vast ka riikkondsus.

a) Perekonnaseis (tab. 10). Kuigi puuduvad veel rahvaloenduse andmed eraldi töölise perekonnaseisu kohta, näib siiski olevat tösi, et töötute seas on erakorraliselt rohkesti vallalisi, eriti naiste seas, võrreldes kogu rahvastikuga 48,8%:36,4% vastu

Töötute perekonnaseis. % — État civil des chômeurs. %.

10.	Vallalised Célibataires	Abielus Mariés	Lesed Veufs	Lahutatud Divorcés	Kokku Total
Töökestus kuudes — Durée de travail en mois:					
0	50,3	38,6	9,1	2,0	100,0
1	45,1	38,5	14,4	2,0	100,0
2	42,9	41,0	13,3	2,3	100,0
3	45,0	41,7	10,8	2,5	100,0
4	46,1	39,9	11,6	2,4	100,0
5	48,6	40,0	9,1	2,3	100,0
6	50,6	39,0	8,4	2,0	100,0
7	52,7	39,9	5,5	1,9	100,0
8	52,5	40,2	5,2	2,1	100,0
9	49,5	41,8	6,2	2,5	100,0
10	50,3	41,6	6,7	1,9	100,0
11	54,6	38,7	4,7	2,0	100,0
12	59,5	32,6	6,8	2,1	100,0
Teadmata—Inconnue	46,3	40,7	9,8	3,2	100,0
Kokku — Total	48,8	39,9	8,9	2,4	100,0
Linnad — Villes . . .	47,1	41,0	8,5	3,4	100,0
Alevid — Bourgs . . .	49,4	37,7	11,3	1,6	100,0
Vallad — Communes rurales	50,8	38,8	9,3	1,1	100,0
Mehed — Hommes . . .	43,2	52,5	2,5	1,8	100,0
Naised — Femmes . . .	56,6	22,0	18,1	3,3	100,0
1—4 ha põllumaaga töötud — Chômeurs ayant 1—4 ha de champs	68,2	27,5	3,5	0,8	100,0

meestel 43,2%:39,5% ja naistel 56,6%:33,3% vastu). Eritledes linnu, alevite ja maid, leiame vallaliste osatähtsuse viimastes vaid pisut suurema. Töökestuse järgi aga leiame vallalisi rohkem just pikemat aega töötanud seas, kuna töökestuse vähenemisega nende % langeb. Seda peamiselt leskede arvel. Abielulised esinevad võrdlemisi ühtlasel määral vaid 2—10 kuu töökestuse rühmis.

b) Haridus (tab. 11). Milline on töölise hariduslik koostis, seda ka pole veel teada, kuid, võrreldes kogu rahvastikuga, leiame töötute seas keskjärgema haridusega isikute arvu pea samase. Nimelt kooliskäinuist esivisid:

	Keskj. har.		Kõrgema harid.	
	lõpetatud	lõpetamata	lõpetatud	lõpetamata
Kogu rahvastikus . . .	4,5	8,7	0,5	0,8
Töötute seas	4,2	9,5	0,6	0,9

Peale selle kesk ja osalt ka kõrgema haridusega isikute % tõuseb 1933 a. töökestuse suurenemisega; ainult 1933 a. mitte sugugi töötanud seas leiame kesk ja kõrgema haridusega isikute % erakorraliselt

Töötute haridus. % — L'instruction des chômeurs. %.

11.	Algharidus Primaire		Kesklaridus Secondaire		Kõrgem Supérieure		Pole koolis käinud Non fréquentés les écoles	Kokku — Total	Teadmata Inconnue
	Lõpeta- mata	Lõpeta- nud	Non terminé le cours	Ayant terminé le cours	Lõpeta- mata	Lõpeta- nud			
Töökestus kuudes — Durée de travail en mois.									
0	21,7	49,8	8,7	9,6	1,3	3,1	5,8	100,0	0,5
1	21,5	59,1	6,7	3,9	0,3	0,6	7,4	100,0	0,6
2	21,8	59,8	6,2	4,2	1,3	0,4	6,3	100,0	0,5
3	21,0	60,1	7,9	3,1	0,8	0,5	6,6	100,0	0,4
4	21,9	60,4	8,0	3,4	1,0	0,2	5,1	100,0	0,4
5	21,6	62,7	7,1	2,7	0,8	0,3	4,8	100,0	0,5
6	21,9	64,5	6,0	1,9	0,5	0,2	5,0	100,0	0,4
7	22,4	60,9	7,9	3,0	0,6	0,4	4,8	100,0	0,3
8	19,8	62,9	8,9	3,1	0,7	0,3	4,3	100,0	0,5
9	16,5	63,3	11,2	4,2	0,5	0,5	3,8	100,0	0,3
10	19,1	62,9	10,1	3,0	0,6	0,4	3,3	100,0	0,5
11	16,2	60,9	11,5	6,5	1,2	0,6	3,1	100,0	—
12	15,3	57,7	14,5	6,7	1,0	0,6	4,2	100,0	0,2
Teadmata — Inconnue	18,8	55,1	12,3	6,2	1,2	1,0	5,4	100,0	0,4
Kokku — Total									
Linnad — Villes	15,7	58,0	13,5	6,5	1,4	0,9	4,0	100,0	0,1
Alevid — Bourgs	27,3	56,4	6,0	1,6	0,5	0,1	8,1	100,0	—
Vallad — Communes rurales	25,9	63,3	3,3	0,9	0,2	0,1	6,3	100,0	0,3
Mehed — Hommes	19,7	59,8	10,8	3,5	1,2	0,7	4,3	100,0	0,3
Naised — Femmes	21,4	60,5	6,4	4,7	0,4	0,3	6,3	100,0	0,6
1—4 ha põllumaaga töötud — Chômeurs ayant 1—4 ha de champ	25,4	65,4	4,2	0,9	0,1	0,1	3,0	100,0	0,5

kõrge. Seega võiks väita, et ka kesk ja kõrgema haridusega isikud püüavad leida igasugust tööd ja hoida sellest kinni.

d) Rahvus (tab. 12). Rahvuselt leiame töötute seas eestlaste osatähtsuse palju kõrgema kui üldse rahvastiku koostises — 91,3%:88,2% vastu. Vene-

valdade erinevused võivad olla suurel määral tingitud töölise erinevast rahvuslikust koostisest.

Töökestuse rühmades eestlased esinevad pea ühtlaselt, arvatud välja 1 ja 10—12 kuu rühmad, kus neid leidub veel rohkemal määral.

e) Riikkondsuselt on töötute koostis täiesti ühtlane, sest välismaalasi nende hulgas ei leidu.

Töötute rahvus. % — Nationalité ethnique des chômeurs. %.

12.	Töötute rahvus. % — Nationalité ethnique des chômeurs. %.								Kokku Total
	Eesti Estoniens	Vene Russes	Saksa Allemands	Rootsi Suédois	Läti Létons	Muud Autres			
Töökestus kuudes — Durée de travail en mois									
0	91,9	6,3	0,7	0,4	0,2	0,5	100,0		
1	93,5	4,2	0,8	0,9	0,3	0,3	100,0		
2	91,2	6,5	0,5	0,6	0,4	0,3	100,0		
3	91,0	7,0	0,5	0,9	0,2	0,6	100,0		
4	91,2	6,7	0,9	0,4	0,2	0,8	100,0		
5	91,7	6,3	0,5	0,4	0,1	0,5	100,0		
6	92,2	6,3	0,5	0,4	0,3	0,3	100,0		
7	91,1	7,2	0,6	0,3	0,3	0,5	100,0		
8	91,1	7,0	0,7	0,2	0,4	0,6	100,0		
9	91,0	6,5	1,4	—	0,1	1,0	100,0		
10	93,5	4,4	0,9	0,1	0,4	0,7	100,0		
11	93,3	4,3	0,8	1,0	—	0,6	100,0		
12	92,5	4,7	1,8	0,3	0,2	0,5	100,0		
Teadmata — Inconnue	90,0	6,3	1,5	0,3	0,5	0,9	100,0		
Kokku — Total									
Linnad — Villes	91,3	6,5	0,9	0,4	0,3	0,6	100,0		
Alevid — Bourgs	91,3	5,8	1,4	0,2	0,4	0,9	100,0		
Vallad — Communes rurales	88,3	10,7	0,3	—	0,2	0,5	100,0		
Mehed — Hommes	91,7	6,9	0,3	0,7	0,1	0,3	100,0		
Naised — Femmes	89,8	7,8	0,9	0,5	0,3	0,7	100,0		
1—4 ha põllumaaga töötud — Chômeurs ayant 1—4 ha de champs	91,1	7,4	0,1	1,0	0,1	0,3	100,0		

lastel on vahekorrad 6,5%:8,2% vastu, sakslastel 0,9%:1,5% vastu, rootslastel 0,4%:0,7% vastu ja lätlastel 0,3%:0,5% vastu, muudel 0,6%:0,9% vastu. Osalt võib see olla tingitud töölise erinevast rahvuslikust koostisest, kuid siiski jääb tõenäoliselt püsima eestlastest suurem töötute %. Linnade, alevite ja

Töötute elukoht 1922 a. % — Domicile des chômeurs en 1922. %.

13.	Töötute elukoht 1922 a. % — Domicile des chômeurs en 1922. %.		
	Linnades Dans les villes	Valdades Communes rurales	Välismaal A l'étran- ger
Linnad — Villes:			
Tallinn	78,9	19,1	2,0
Haapsalu	82,5	37,0	0,6
Kuressaare	71,4	26,7	1,9
Narva	85,6	12,7	1,7
Nõmme	80,0	16,6	3,4
Paide	87,5	31,2	1,3
Paldiski	72,7	27,3	—
Petseri	55,8	41,7	2,5
Pärnu	74,8	23,6	1,6
Põtsamaa	59,2	39,5	1,3
Rakvere	81,9	36,2	1,9
Tapa	61,2	34,9	3,9
Tartu	70,8	28,3	1,4
Tõrva	50,7	48,8	0,5
Türi	58,9	40,3	0,3
Valga	74,8	23,7	1,5
Viljandi	68,4	40,5	1,1
Võru	69,7	29,3	1,0
Kokku — Total			
	74,7	23,5	1,8
Vallad — Communes rurales:			
Viru	8,4	90,4	1,2
Järva	8,1	90,7	1,2
Harju	11,4	88,0	0,6
Lääne	3,8	90,0	1,2
Saare	5,4	94,0	0,6
Pärnu	4,7	94,5	0,3
Viljandi	5,5	94,0	0,5
Tartu	4,5	94,8	0,7
Valga	5,2	92,9	1,9
Võru	5,3	93,5	1,2
Petseri	5,0	92,5	2,5
Kokku — Total			
	6,8	92,3	0,9
Alevid — Bourgs	7,6	91,2	1,2
Üldse — Gr. total			
1—4 ha põllumaaga töötud — Chômeurs ayant 1—4 ha de champ	4,2	95,1	0,7

6. Töötute elukoht (tab. 13). On korduvalt rõhutatud, et töötute arvu linnades on tõstnud maalt linnadesse siirdunud isikud; arvuliselt seda seni aga pole tõestatud. Ka ei tõesta seda täiel määral selle küsimuse selgitamiseks vaatlusele võetud II rahvaloenduse töötute andmed. Sest linnas leidub reg. töötute seas 1922 a. valdades ja alevites elanud vaid 23,8%. Pealegi peame sellele seadma vastu maal registreeritud töötulist 6,8% neid, kes elasid 1922 a. linnas. Nende arvel maalt linna tulnud töötuid vähendades, saaksime linna töötute arvu kaavu maa arvel ümmarguselt 18% võrra. Maalt linna siirdunud isikud võisid mõjutada töötute arvu linnas ka tõrjudes linlasi töökohtadest välja, seega toodud arvustikus mitte esinedes; kuid ka sellele küsimusele loodame leida vastuse hiljem, rahvaloenduse andmete lõplikul töötlemisel. Seni aga võime siiski nentida, et valdav osa töötuid linnades, nimelt 74,7% on elanud linnas juba I rahvaloenduse ajal. Tallinnas on seesuguste % veelgi kõrgem, 78,9%. Samuti Narvas 85,6%. Tartus leidus neid vähem

70,8%, Pärnus 74,8%. Kui selle juures aga peame silmas, et linnade töötulist suur osa on viimati töötanud maal, nii kui selgus 1932 a. uuringul („E. Stat.” 128(7)—129(8) — 1932, lhk. 409), siis on ilmne, et rahva linnadesse koondumist ja ühes sellega linnades suurema arvu töötute leidumist on mõjutanud mitte väheesl määral eluaseme- ja korteriolud.

Seepärast, rahva maalt linna siirdumise küsimuse käsitlel tuleb teha vahet nii linnade suuruse kui asukoha suhtes. Kuigi paljud väikelinnad, samuti kui alevid, on maa arvel rahvastiku arvult kasvanud, on suur osa nende elanikest töökoha mõttes siiski jäänud edasi maaelanikeks.

Tab. 13 arvudes leiame vastust ka küsimusele, millist osa etendavad meie töötaolus peale 1922 aastat Eestisse tagasi tulnud väljarändajad (peamiselt Venest tulnud optandid). Üldise 1,4% juures leidub neid linna-töötute seas 1,8%, maaltöötute seas 0,9%. Eriti suuremal määral leidus neid linnadest: Tapal — 3,9%, Nõmmel — 3,4% ja Tallinnas — 2,0%, maadest — Petseri- 2,5% ja Valgamaal 1,9%.

Töötaolu ja tööhõrside tegevuse kohta enim Keskbüroo väljaandets ilmunud artiklid:

- Töötaolu, R. Sõrmus, Eesti Statistika nr. 128(7)—129(8), 1932 a., lhk. 396—412.
 Töötaolu, R. Sõrmus, Eesti Statistika nr. 114, 1931 a., lhk. 264—273.
 Töötaolu maal 1931/32 a. talvel, H. Reiman, Eesti Statistika nr. 128(7)—129(8), 1932 a. lhk. 335—336.
 Töötaolu ja tööhõrside tegevus 1929 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika nr. 101(4), 1930 a., lhk. 198—202.
 Töötaolu ja tööhõrside tegevus 1927—28 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika nr. 89(4), 1929 a., lhk. 216—219.
 Tööolud 1922—27 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika 1928 a., lhk. 138—140.
 Tööhõrside tegevus ja töötaolu 1924—26 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 524—528.
 Töötaolu Tallinnas 8. aprillil 1926 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 9—20.
 Töötaolu Tartus 16. veebruaril 1927 a., Eesti Statistika 1927 a., lhk. 464—466.
 Töötaolek Eestis 1922—24 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika nr. 39(6) 1925 a., lhk. 15—30 (lisa).
 Hädabaaritööd 1927/28 a. talvel, R. Sõrmus, Eesti Statistika 1928 a., lhk. 600—604.
 Hädabaaritööd 1924—26 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 465—468.

PÖLLUMAJANDUSE TASUVUS 1933/34 p.-a.

(EELKOKKUVÕTE TALURAAMATUPIDAMISE ANDMEIL).

RENTABILITÉ des EXPLOITATIONS AGRICOLES en 1933/34.

(D'APRÈS LES DONNÉES PRÉLIMINAIRES DE GOMPTABILITÉ AGRICOLE).

Sisu: 1. Vaatlustalundid, lhk. 15. 2. Talundite kapitalid, lhk. 15. 3. Kogusaak, lhk. 16. 4. Käitiskulutus, lhk. 19. 5. Tasuvus, lhk. 21. 6. Tulu, lhk. 23. 7. Ettevõtja tööpalk, lhk. 23.

1. Vaatlustalundid.
Exploitations observées.

Eelkokkuvõtte põllumajanduse tasuvusoludest 1933/34 põllumajandusaastal on koostatud 150 raamatupidamistalundi andmeil eelneva aasta eeskujul.

Vaatlustalundid on andmete käsituse mõttes jaotatud nelja rühma neil kasutada oleva tulundusmaa järgi, milleks arvati põllu-, ala-, heina-, karja- ja metsamaa.

Väiketalundid alla 20 ha tulundusmaaga.
Normaalitalundid 20—30 „ „
Täistalundid 30—50 „ „
Suurtalundid üle 50 „ „

Lisadena suurusrühmade järgi kokkuvõttele on eelkokkuvõttes juures toodud andmed rühmitatult Põhja-Eesti (Viru-, Järva-, Harju-, Lääne- ja Saaremaa) ja Lõuna-Eesti kohta (Pärnu-, Viljandi-, Tartu-, Valga- ja Võru-Petserimaa).

1933/34 a. eelkokkuvõttes on vaatlustalundi keskmine suurus 36,52 ha, seega 0,72 ha väiksem kui eelmisel aastal. Täis- ja suurtalundite rühmas on vaatlustalundi keskmine suurus vähenenud — esimeses 0,79 ha ja teises 2,66 ha, kuna väike- ja normaaltalundite rühmas on talundi keskmine suurus veidi kõrgem eelmise aasta tasemest.

Põhja-Eestis on 65 vaatlustalundit keskmise suurusega 32 ha ja Lõuna-Eestis 85 vaatlustalundit keskmise suurusega 40 ha.

Talundite arv ja keskmine suurus — Les exploitations observées.

1.	Eelkokkuvõtte 1933/34 arveaastal — Données prélim. pour 1933/34		1932/33 arveaasta lõpl. andmed Données définit. p. 1932/33	
	Vaatlustalundite arv	Tulundusmaad keskmiselt talundile	Nombre des exploitations observées	Moyenne de la superficie exploitée en ha
Kuni 20 ha	32	14,44	65	13,76
20—30 „	36	24,84	69	24,79
30—50 „	51	38,90	104	36,69
50 ha ja üle	31	68,95	82	71,61
Kokku ja keskmiselt — Total et moyenne . .	150	36,52	300	37,24
Põhja-Eesti	65	32,36
Lõuna-Eesti	85	39,70

2. Talundite kapitalid.

Capitiaux des exploitations.

Tab. 2 on ülevaade raamatupidamistalundite kapitalide seisust 1. V 1933. Kapitalid on hinnatud üksikasjaliselt igas vaatlustalundis nende soetamisväärtuse kohaselt, s. o. kas kohalikkude turuhindade või valmistuskulude alusel. Aktivakapitali tuli tulundusmaa ha kohta kr 338, mis 5% madalam kui eelmisel aastal, Põhja-Eestis kr 367 ja Lõuna-Eestis kr 404.

Kapitalid — Capitiaux.

2.	Keskmiselt kr tulundusmaa ha kohta 1. mail 1933. <i>Moyenne pour ha de superficie exploitée</i>							Keskml. kr tul. ha kohta 1932 (lõpl. andmed) <i>Moyenne kr par ha de superf. expl. en 1932 (don. définit.)</i>	
	Talundkapital Capital de- maine	Loonkapital Total de capit. & arvamata	Masini- riist- kapital Cap. de mach. & outillage	Jooksaev käitmis- kapital Capital d'ac- tuel. courante	Kokku: aktivakapital Capital actif	Passiivakapital Capital passif	Puhitrasandus Fortune nette	Aktivakapital Capital actif	Passiivakapital Capital passif
Väiketalundid (kuni 20 ha)	372,04	44,46	49,87	51,04	518,01	109,14	408,87	550,90	112,83
Normaalitalundid (20—30 ha)	307,47	29,50	34,89	36,30	408,22	75,22	333,00	409,66	76,61
Täistalundid (30—50 ha)	261,25	26,93	27,42	28,02	343,62	37,10	306,52	373,11	44,32
Suurtalundid (50 ha ja üle)	223,53	24,74	24,42	25,46	303,15	26,32	276,83	312,15	33,92
Keskmiselt — Moyenne 1933/34	289,35	30,83	33,38	34,40	387,96	59,39	328,57	—	—
1932/33	298,75	36,54	35,61	38,27	—	—	—	400,17	64,44
1931/32	308,30	43,30	37,81	43,59	—	—	—	—	—
1930/31	296,26	50,85	37,13	45,02	—	—	—	—	—
1929/30	281,27	53,26	36,52	51,34	—	—	—	—	—
1928/29	270,44	54,29	34,46	53,15	—	—	—	—	—
1927/28	267,20	57,77	35,25	47,80	—	—	—	—	—
1926/27	253,47	59,07	35,00	48,01	—	—	—	—	—
Põhja-Eesti 1933/34	263,47	30,12	35,73	32,87	367,19	64,39	302,80
Lõuna-Eesti 1933/34	305,81	31,38	31,69	35,67	403,85	55,57	348,28

Talundkapitali oli vaatlustalundite keskmiselt *kr* 289 tulundusmaa *ha* kohta ehk 74% aktivakapitalist. Eelkõikuvõtte andmetes käesoleval aastal on talundkapitali osatähtsus suurenenud. Lõuna-Eestis on talundkapitali *kr* 305 ja Põhja-Eestis *kr* 268 tulundusmaa *ha* kohta. Lõuna-Eestis on talundkapitali eelmise aasta tasemel, kuna Põhja-Eestis on see langenud. Lõuna-Eesti vaatlustalundite on maa hind keskmiselt kõrgem, sealseid talundid on varustatud kallimate hoonetega, neis on märksa kõrgem taimkapital, eriti aia-, sageli ka metspunkkapital, kui Põhja-Eesti talundites, seetõttu on ka talundkapital seal üldiselt kõrgem ja käesolevates andmetes 14% võrra. Rentnikukapital on vaatlustalundites keskmiselt *kr* 99 tulundusmaa *ha* kohta, ehk 26% aktivakapitalist.

Loomkapital on langenud *kr* 36 pealt *kr* 31 peale tulundusmaa *ha* kohta eelmise aastaga võrreldes, s. o. 16%. Loomade hinnad on viimastel aastatel langenud järjekindlalt ja jäid vaid 1933 a. püsima. Varem hinnatud loomade juures turukonjunktuuri langus pole arvestatud täiel määral, vaid niipalju, kui võrd hinnalanguse tagajärjel looma lõppväärtus, veiste juures lihaväärtus, langes ning sellega ühenduses ka iga-aastane kustutus suurenes. Loomkapitali seis kapitalide all on toodud 1933 a. I. mail, s. t. arveaasta algseis. Loomkapitali oli *kr* 31 tulundusmaa *ha* kohta; Põhja-Eestis *kr* 30 ja Lõuna-Eestis *kr* 31.

Masinriistkapitali on *kr* 33 tulundusmaa *ha* kohta, see näitab veidi langust, mis tingitud peaaegu täielikult talundite koostise muutusest.

Jooksvat käituse ehk talituskapitali oli keskmiselt *kr* 34 tulundusmaa *ha* kohta, Põhja-Eestis *kr* 33 ja Lõuna-Eestis *kr* 36.

Jooksev käituskapital on hinnatud turuväärtuse järgi ja selle langus on tingitud vaatlustalundite tagavarade koguse kui ka hinna langusest ja vaatlustalundite koostise muutusest. Võla- ehk passivakapitali oli 1933/34 a. *kr* 59 tulundusmaa *ha* kohta ehk 15% aktivakapitalist. Võlakapitali hulgas on ka rendi- ja asundustalundite maaväärtus ja renditalundite hoonete ning muude varandusosade hinnatud väärtus, mis antud talundi väljarentimisel rentniku-raamatupidaja kasutada. Üksikute suurusrühmade järgi on võlakapitali aktivakapitalist protsentides: väike- 21%, normaal- 18%, täis- 11% ja suurtaalundites 9%.

Raamatupidamistalundi võlakoormise andmed kujutavad võlakoormise seisukorda vaatlustalundites; nagu andmeist selgub, ei ole see kõrge, kuid praegusel ebastabiilsel ajajärgul võivad isegi madala võlakoormise juures takistused tekkida võla ja selle protsentide tasumisel. Vaatlustalundite keskmiselt tuleb omakapitale, s. o. puhtvarandust 85% aktivakapitalist ehk *kr* 329 tulundusmaa *ha* kohta, Põhja-Eestis 82% ehk *kr* 303 ja Lõuna-Eestis 86% ehk *kr* 348.

3. Kogusaak. Kogusaagi alla on koondatud Rendement brut. talundite lõppkogusaagiväärtus, s. t. ainete väärtus, mis müüdüd, või mis antud natuuras talukäitises välja ehk talukäitises kasu-

tatud kapitalide väärtuse suurendamiseks, teenijate palga maksmiseks ja võlgade tasumiseks. Üksikute harude kogusaagi hulgas ei ole majapidamises ümber- töötatud osa. Näiteks, ei näita taimekasvatuse kogusaak selle kogutoodangu suurust, vaid ainult selle osa väärtust, mis ümber- töötamata läinud majapidamisest välja. Taimekasvatuse saadused, mis läinud veise-, hobuse-, sea- j.n.e. pidamiseks, ei ole taimekasvatuse kogusaagi hulgas, vaid annavad tulu vastava loomapidamisharu saadustena. Loomapidamise talundis sõodetakse toodang suurenes enamuses loomadele, seepärast on neis talundites taimekasvatuse kogusaak — minem väike, kuna teravilja-, lina- ja kartulikasvatuse talundites, kus nimetatud toodang läheb otse turule, on taimekasvatuse kogusaak suur. Veise- ja seapidamise toodangust jääb väike osa talukäitises ja valdav osa läheb teistele talu osadele ehk turule, mis pärast viimaste kogusaaki on ühtlasi ka kogutoodangu näitajaks. Kogusaagi suurus on loomade kogutoodangu suurus ja saagi realiseerimis-, s. o. turuhinnast. 1933 a. viljade kasvupind üldsummas suurenes eelmise aastaga võrreldes ümmarguselt 1%. Sõodateraviljade pindala vähenes, kuna toiduteraviljade osa suurenes, kuid siiski peab märkima, et tähtsama toiduteravilja — rukki kasvupind ei ole suurenenud viimase 10 aasta keskmisest, kuid rukki saak pindala ühikult on järjekindlalt suurenenud, üleriiklikult oli statistika andmetel 1933 a. rukkisaak keskmiselt 14,68 *kv ha*lt, seega oli rukkisaak näiteks 1925—29 a. keskmisega võrreldes 40% võrra suurenenud. Talinisu andis 1933 a. hää ja kõrge saagi 15,52 *kv ha*lt, olles seega suurem kui kunagi varem ja ületas 1925—29 a. keskmise saagi 33% võrra. Suinisu saak 1933 a. äpardus, kuid laienenud suinisu pindala tõttu kogusaak ei vähenenud. Suinisu keskmine saak 1933 a. oli 8,64 *kv ha*lt, seega 17% madalam kui eelmisel aastal ja üle 7% madalam 1925—29 a. keskmisest. Sõodateraviljadele olid 1933 a. kasvutingimused ebasoodsad ja nende saak kujunes madalamaks kui varemalt. Odra keskmine saak oli 7,84 *kv ha*lt eelmise aasta 9,33 *kv* vastu. Samuti nagu odra- saak, kannatas ka kaer ebasoodsate kasvutingimuste all. Kaerasaak oli 1933 a. 8,39 *kv ha*lt eelmise aasta 9,02 *kv* vastu. Segaviljasaak kujunes kõrgemaks kui odra- ja kaerasaak, kuid oli siiski madalam kui eelmisel aastal. Segavilja andis 1933 a. 9,45 *kv ha*lt eelmise aasta 9,67 *kv* vastu.

1933 a. oli kartuli kõrgesaagi aasta, harilikult on Põhja-Eesti kartulisaagid paremad kui Lõuna-Eesti omad, aga 1933 a. osutus kartulisaak paremaks Kesk- ja Lõuna-Eesti maades. Keskmine kartulisaak *ha*lt oli 138,82 *kv* eelmise aasta 116,86 *kv* vastu. 1925—29 a. keskmisest saagist oli 1933 a. saak 31% parem.

Sõodajuurikate saak kujunes madalamaks eelmise aasta omast ja oli 1933 a. 201,42 *kv ha* kohta eelmise aasta 216,86 *kv* vastu. Kuni 1933 a. vähenes järjest lina kasvupind, kuid 1933 aastast tuli pööre ja lina kasvupindala suurenes eelmise aastaga võrreldes. Linaku kogusaak oli 1933 a. hää — 3,10 *kv ha*lt

mis 1925—29 a. keskmisest ligi 12% parem. 1933 a. heinasaak oli madalam kui aasta varemalt. 1933 aastal saadi põlluheina 2 391 kg ha'lt eelmise aasta 2 594 kg vastu. 1925—29 aasta keskmiselt oli põlluheinte saak 2 997 kg, s. o. 25% kõrgem kui arveaastal. Ka niiduheina saak kujunes madalaks — 1933 aastal üleriiklikult 808 kg ha'lt eelmise aasta 952 kg vastu. Loomade söödaolud 1933/34 aasta talvel ei olnud küllalt lahedad ja see takistas talundite kogusaagi hoogsat suurenemist.

Raamatupidamistalundite saagid on harilikult veidi kõrgemad kui üleriiklikud saagid, kuid saagi suu-

renemise ja vähenemise vahetõrge eelmise aastaga võrreldes, kui ka üksikute maade vahetõrge on muutunud raamatupidamistalundites alati rööbiti üleriiklikkude saakide suurenemise ehk vähenemise vahetõrrega, nii võib arvata, et need muutused on sündinud ka käesoleval aastal samas suunas.

Teise olulise osa talundite rahalises kogusaagis moodustavad saaduste realiseerimishinnad, millega toodang läheb talukäitajast välja. Järgnev tabel annab võrdleva ülevaate tähtsamate põllu- ja loomapidamissaaduste hindade ja nende muutuvuse üle arveaastal.

Tähtsamate müügisaaduste hinnad börsikomitee koteerimisel raamatupidamisaastate keskmiselt 100 kg kohta kr.

	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	Kõrgus + langus 1932/33—1933/34 %
Rukis	20,6	19,7	13,8	13,8	15,4	14,1	12,0	-14,9
Rukis — riigi ostuhinna j.	—	—	—	16,64 ¹⁾	15,00	14,00	13,00	-7,1
Nisu	26,4	24,1	23,1	19,4	19,4	19,4	19,1	-1,5
Kartul, eksport	5,6	6,9	4,5	2,4	2,5	2,4	2,4	—
Kartul, piirituse	4,0	4,5	3,0	1,6	1,6	1,3	1,5	+15,4
Oder, õlle	21,3	20,5	15,7	18,3	16,0	14,3	13,3	+28,0
Oder, toidu	19,8	20,4	15,3	15,0	14,2	11,9	15,0	+26,1
Kaer, toidu	16,7	17,8	12,9	9,6	9,8	9,8	10,9	+11,2
Linaseeme, õli	22,7	27,8	25,6	12,9	11,5	14,1	13,5	+31,2
Linaseeme, külvi	25,4	34,6	27,7	14,7	15,6	14,6	19,5	+33,6
Linaküü (Lilvi R)	152,7	132,6	86,6	53,5	43,9	46,0	73,0 ⁴⁾	—
Linaküü (Petseri)	109,2	144,5	103,7	67,4	48,9	52,9	77,0 ⁴⁾	—
Või, eksport	273,6	295,9	269,0	202,3 ²⁾	151,5	99,7	126,0	+26,4
Sealiha I s.	87,5	107,0	116,0	81,0	51,0	50,3	61,7	+22,7
Sealiha I s., peekon	—	—	—	—	54,9 ³⁾	53,9	69,3	+28,6
Loomaliha I s.	54,4	58,5	62,0	51,0	39,0	26,9	30,8	+14,5
Lambaliha I s. — nuum	—	—	—	—	—	—	49,3 ³⁾	—
Lambaliha I s. — eksport	—	—	—	—	—	—	65,9	—

Märkus: ¹⁾ — 1930/31 ja 1931/32 nõutav hollandi kaalu alamäär 118 naela, 1932/33 ja 1933/34 — 120 naela. ²⁾ — alates 1930/31 a. on toodud eksportvõli kohta noteeritud hinnad, ³⁾ — peekoni kohta on toodud keskmine väljamaksu hind, ⁴⁾ — mujal Eestis makstud hind ristna sordil alusel, ⁵⁾ — Petseri- ja Võrumaal makstud hind ristna sordil alusel, ⁶⁾ — loomalaada noteeringu alusel.

1933/34 a. maksus rukki kv kr 12 eelmise aasta kr 14,1 vastu, seega rukkiahind langes 14,9%. Riigi rukkiahind oli arveaastal kr 13 kv, seega madalam eelmise aasta hinnast 7,1%. Riiklik rukkioost toimus väga piiratud arvul, selle tõttu paikikus suur kogus rukist vabale turule ja surus vabaturu hinna alla. Kartul on Põhja-Eesti müügitaim ja läheb osalt ekspordiks ja osalt piiritustööstusele. Ekspordikartuli hind jäi 1933/34 aastal eelmise aasta tasemele kr 2,4 kv, kuna piiritusvabriku kartul tõusis hinnas keskmiselt 15,4% eelmise aastaga võrreldes. 1933/34 aastal on tööstuskartul realiseeritud keskmiselt kr 1,5 kv. Odrahind oli 1933/34 aastal väga kõrge. Saak äpardus ja sisseveotakistuste tõttu oli odra pakkumine siseturul nõrk, mistõttu hind tõusis olleodral kr 14,3 pealt kr 18,3 peale kv ehk 28% ja toiduodral kr 11,9 pealt kr 15 peale kv ehk 26,1%. Kaerahind oli kr 10,9 kv, seega 11,2% kõrgem kui eelmisel aastal. Lõuna-Eesti müügitaim — lina hind tõusis tunduvalt. Õililaseeme maksus kr 18,5 kv ja külvisseeme kr 19,5 kv, seega oli õililaseemne hinnatõus 31,2% ja külvisseemne tõus 33,6%.

Linakiuhind oli Võru-Petserimaal, kus suurem linamüügi valdkond, 1933/34 a. kr 77 kv ristna sort. Liivimaa ristna maksus samal aastal kr 73 kv.

Võihind puudutab enam-vähem ühtlaselt nii Põhja- kui Lõuna-Eesti põllumehe sissetulekuid. Osalt kursivahe ja osalt välismaal võihindade kõvenemise tõttu 1933 aasta sügisel maksus 1933/34 a. keskmiselt kv võid kr 126 ehk 26,4% rohkem kui eelmisel aastal. Tabelis on toodud võihind kuni 1930/31 aastani börsikomitee koteerimise suurmüügihind; alates 1930/31 aastast on aga näidatud noteeritud hind franko ärasaatejaamast, seega viimased hinnad on ligemal sellele hinnale, mis põllumees tegelikult meiereist saab, ja erinevad ainult meierei tööstuskulude suuruses kv või kohta põllumehele või eest makstavast hinnast.

Sealiha I sordi hind siseturul on 1933/34 aastal tõusnud kr 50,3 pealt kr 61,7 peale kv, seega 22,7%. Teine osa sealiha hinnast, mis tegelikult esineb siseturuhinna reguleerijana, on peekoni hind. 1933 aastal välisurgudel peekonihind kõvenes ja oleks pidanud tegelikult olema palju kõrgem kui tabelis näidatud, kuid et üks osa eksporditapamajasse toodud peekonsigadest on tulnud välisuru puudusel realiseerida siseturul, on ka väljaveetava peekoni hind vastavalt siseturule läinud peekonsigade arvule madalam välisururil saadavast hinnast. Peekonsigade I sordi hind on 1933/34 aastal kr 69,3 kvintaal kr 53,9 vastu

eelmisel aastal, seega on peekonisgade hind arveaastal 28,6% tõusnud. Kuna meie siseturul loomaliha hind liigub enam-vähem rööbiti sealihale, siis võib märgata ka 1933/34 aastal loomaliha hinna tõusu kr 26,9 pealt kr 30,8 peale kv, seega loomaliha hind tõusis aasta keskmiselt 14,5% võrra.

Lambaliha hinnad on 1933/34 a. avaliku looma-laada noteeringute andmetel, siit selgub, et siseturul I sort lambaliha maksus aasta keskmiselt kr 49,8 kv ja eksport lambaliha I sort kr 65,9 kvintaal.

Kõigi põllumajandussaaduste aasta keskmine hinnalangus ei ole põllumehe kogusaagi ja sisetulekute seisukohalt kaaluva tähtsusega, vaid hindade seis nende saaduste müügi peahooajadel. Sigade müük näiteks sünnib peamiselt septembrist märtsini, hoogsaim müük septembrist detsembrini, kuna veiste müük toimub peamiselt augustist oktoobri esimese pooleni, siis on selle ajajärgu hinnaseis kaaluva tähtsusega põllumehe sisetulekute ja kogusaagi kujundamisel.

Kogusaak tulundusmaa ha kohta on kr 85. Sellest on 23% põllu- ja heinasaaduste, 25% veise- pidamissaaduste, 14% seapidamise ja 38% muu kogusaak. Eelmise aastaga võrreldes kogusaak tõusis 18%. Kogusaak oli madalamaid viimase 8 aasta jooksul 1932/33 vaatlusaastal kr 72 ha tulundusmaale. Veisepidamissaaduste hinna kõvenemise tagajärjel jäi veisepidamise osatähtsus kogusaagis endiseks eelmise aastaga võrreldes; kuid varematal kõrge konjunkturi aastatel oli see 1/3 kogusaagist. Käes-

olevates andmetes on see kõigest 1/4 kogusaagist, see näitab suurt tagasimeinekut. Põllu- ja heinasaaduste osatähtsus on vähenenud kogusaagist eelmise aasta 26% pealt 23% peale. Taimekasvatussaadused on suuremal määral läinud siseturu rahuldamiseks, kuna aga loomapidamissaadused moodustavad põllumajanduse pea eksport-ala. Et eksportsaaduste hinnad 1933/34 aastal tõusid, siis sellega ühenduses toodeti neid saadusi ka koguselt rohkem kui eelmisel aastal, missugune asjaolu põhjustab ka loomapidamise, eriti veisepidamise, kogusaagi suurenemise.

Talundite suurusrühmade järgi on kogusaak tõusnud eelmise aastaga võrreldes väiketalundis 16%, normaaltalundis 20%, täistalundis 15% ja suurtalundis 24%. Vaatlustalundite keskmiselt oli kogusaak kr 85 ha tulundusmaale, s. o. 18% kõrgem kui eelmisel aastal.

Põllu- ja heinasaaduste kogusaak oli 1933/34 aastal kr 19,94, s. o. veidi kõrgem kui eelmisel aastal. Põllu- ja heinasaaduste hinnad olid 1933/34 aastal madalamad kui eelmisel aastal, kuid realiseeritud kogus oli suurem, kuna lõikussaadused oli ka osaliselt parem eelmise aasta omast.

Tavaliseks nähtuseks on, et Põhja-Eestis on põllu- ja heinasaaduste kogusaak kõrgem Lõuna-Eesti omast, kuid käesoleval aastal on olukord vastupidine ja seda tingib peamiselt Lõuna-Eesti aastast aastasse kasvav teraviljade, eriti rukki ja nisu, kogusaagi tõus; arveaastal andis ka lina Lõuna-Eestis kõrgema kogusaagi ja seda peamiselt linahindade tõusu tagajärjel.

Kogusaak — Rendement brut.
(Keskmiselt tulundusmaa ha kohta kr — Moyenne par ha de superficie exploitée en kr.)

3.	Põllu- ja heinasaadused Débit des produits de champs et herbacés						Veisepidam. Rendement brut de l'élevage du gros bétail		Seapidamise kogusaak Rendement brut de l'élevage des porcs	Muu kogusaak — Autres	Kokku — Total	
	Põllu- ja heinasaadused Débit des produits de champs et herbacés	Sellest — Dont					Kokku — Total	Sellest põllu ja heinasaadused Dont céréales et produits végétaux			1933/34	1932/33
		Tera- ja kaunviljad Débit des céréales et des légumes, à coques	Kartulite müük Débit des pommes de terre	Kindralimede müük Débit des plantes filamenteuses	Kokku — Total	Sellest põllu ja heinasaadused Dont céréales et produits végétaux						
Väiketalundid (kuni 20 ha)	29,39	21,92	3,79	1,80	32,80	27,68	19,76	51,26	133,30	114,45		
Normaaltalundid (20—30 ha)	21,34	17,64	2,19	0,91	21,59	17,75	10,66	31,95	85,54	71,24		
Täistalundid (30—50 ha)	16,03	12,83	1,82	0,63	18,79	15,45	10,35	24,80	70,02	61,10		
Suurtalundid (50 ha ja üle)	14,92	11,29	0,96	1,27	18,69	12,38	8,37	21,76	58,74	47,24		
Keskm. 150 talundis 1933/34 — Moy. pour 150 exploit. en 1933/34	19,94	15,58	2,15	1,06	21,42	17,91	12,02	31,53	84,91	—		
Keskm. 300 talund. 1932/33	10,80	15,97	2,39	0,74	17,35	14,54	9,60	25,38	—	72,13		
Põhja-Eesti 1933/34	13,84	14,72	3,06	0,18	21,78	18,39	9,57	29,05	79,24	—		
Lõuna-Eesti 1933/34	20,79	16,24	1,46	1,76	21,14	17,65	13,90	33,42	89,25	—		

Tera- ja kaunviljade kogusaak on tulundusmaa ha kohta kr 15,58, sellest on vaatlustalundite keskmiselt 50% omatarvitus ja 50% turutoodang. Põhja-Eesti talundites on tera- ja kaunviljade kogusaak kr 14,72, sellest omatarvitus 51% ja turutoodang 49%. Lõuna-Eestis on vaatlusaastal tera- ja kaunviljade kogusaak kr 16,24 ha tulundusmaale, sellest 49% omatarvituseks ja 51% turutoodanguks. Turutoodangu arvestamise juures on osa aineid näidatud turutoodanguks, selle tõttu ei vasta turutoodangu osa

täpsalt rahalistele sisetulekutele. 1933/34 a. on puhtarahaline sisetulek teradest vaatlustalundite keskmiselt kr 7,12, Põhja-Eestis kr 7,09 ja Lõuna-Eestis kr 7,14. Rukis andis Lõuna-Eesti talundis suuremat sisetulekut kui nisu. Põhja-Eestis on aga olukord ümberpöörduvalt. Kartulite kogusaak on 1933/34 a. kr 2,15 ha tulundusmaale eelmise aasta kr 2,39 vastu. Kartul on Põhja-Eesti rahataim, siin on kogusaak kr 3,06, samal ajal aga saavutati Lõuna-Eestis kõigest kr 1,46 kogusaaki. Põhja-Eestis on kartulite kogusaagist

44% omatarvitus ja 56% turutoodang, samal ajal oli aga Lõuna-Eestis kartul 85% omatarvitus- ja 15% turutoodang. 1933/34 a. andis kartul Põhja-Eesti talundeis puhtrahalisi sissetulekuid *kr* 1,80 tulundusmaa *ha* kohta, samal ajal on Lõuna-Eesti puhtrahalised sissetulekud kartulist *kr* 0,17 tulundusmaa *ha* kohta.

Kiudtaimede kogusaak on arveaastal tulundusmaa *ha* kohta *kr* 1,08 eelmise aasta *kr* 0,74 vastu, seega näitab kiudtaimede kogusaak arveaastal 46%-list suurenemist. Kiudtaimede kogusaagist on 18% omatarvitus ja 82% turutoodang. Kiudtaimede all on peajasjalikult lina ja linaseemnete toodangu väärtus. Lina kultiveerimine toimub peajasjalikult Lõuna-Eesti maades, selle tõttu on ka vaatlustalundite andmetes Lõuna-Eestis kiudtaimede kogusaak *kr* 1,78 tulundusmaa *ha* kohta tunduvalt suurem Põhja-Eesti omast. Lõuna-Eestis andsid kiudtaimed *kr* 1,78 tulundusmaa *ha* kohta, samal ajal kui Põhja-Eestis nendest saadi kõigest *kr* 0,18. Põhja-Eestis läks lina vaatlustalundite keskmiselt väga suurel määral omatarvituseks — tervelt 83% ja turutoodanguks 17%, samal ajal on Lõuna-Eestis olukord vastupidine, seal kasutati kiudtaimede kogusaagist 12% omatarvituseks ja 88% turutoodanguks. Puhtrahalisi sissetulekuid saadi kiudtaimedest 1933/34 a. *kr* 0,82 tulundusmaa *ha* kohta eelmise aasta *kr* 0,49 vastu. Lõuna-Eesti vaatlustalundeis andsid kiudtaimed *kr* 1,41 tulundusmaa *ha* kohta rahalisi sissetulekuid.

Tähtsana osana talundi kogusaagis esineb loomapidamissaaduste kogusaak, eriti veisepidamise kogusaak. Viimane oli arveaastal vaatlustalundite keskmiselt *kr* 21,42 tulundusmaa *ha* kohta, eelmise aastaga võrreldes on see 23% kõrgem. Veisepidamise kogusaagi suurenemine on peajasjalikult tingitud piimasaaduste hinna tõusust 1933 aastal, millele aitas tunduvalt kaasa ka rahakursi muutus, mis toimus arveaasta alul. Veisepidamise kogusaagist langeb 84% piimasaaduste arvele. Piimasaaduste kogusaak oli arveaastal *kr* 17,97 tulundusmaa *ha* kohta. Veisepidamissaadused on kasutatud enam-vähem ühtlaselt üle riigi omatarvituseks ja turutoodanguks. Piirkonnalised erinevused on siin väga väikesed, juurdekasv on kasutatud 50% omatarvituseks ja teine 50% turutoodanguks, samal ajal kasutati aga piimasaadustest 83—84% turutoodanguna ja 16% omatarvituseks. Veisepidamine andis vaatlustalundite keskmiselt

kr 17,49 puhtrahalisi sissetulekuid, sellest on piimasaaduste osa *kr* 14,78. Puhtrahaline sissetulek piimast ja selle saadustest suurenes arveaastal keskmiselt 26% eelmise aastaga võrreldes. Selline talundite pea sissetulekuallikate suurenemine parandas 1933 a. tunduvalt meie põllumajanduse olukorda. Rusutud meeleolu põllumajanduses kadus ja põllumees sai uut hoogu ülesehitavaks tööks ja talukäitise paremale järjele tõstmiseks.

Veisepidamisele rõõbiti andis seapidamine arveaastal eelmise aastaga võrreldes 25% kõrgemat kogusaaki. Seapidamise kogusaak oli *kr* 12,02 tulundusmaa *ha* kohta eelmise aasta *kr* 9,60 vastu. Seapidamise kogusaagist on realiseeritud 41% omatarvituseks ja 59% turutoodanguna. Seapidamise kogusaagi kasutamises on väike vahe Põhja- ja Lõuna-Eesti talundites. Põhja-Eesti vaatlustalundite keskmiselt andis seapidamine *kr* 9,57 tulundusmaa *ha* kohta kogusaaki, sellest läks 44% omatarvituseks ja 56% turutoodanguks. Lõuna-Eesti vaatlustalundite keskmiselt saadi seapidamisest *kr* 13,90 kogusaaki, sellest realiseeriti 40% omatarvituseks ja 60% turutoodanguna. Puhtrahaline sissetulek seapidamisest oli 1933/34 a. *kr* 6,64, Põhja-Eestis *kr* 4,99 ja Lõuna-Eestis *kr* 7,92 tulundusmaa *ha* kohta. Puhtrahaline sissetulek seapidamisest suurenes arveaastal 16% võrreldes eelmise aastaga. Veise- ja seapidamise kogusaagid moodustavad 40% talundite lõppkogusaagist.

Muu kogusaagi alla on võetud kokku aia-, metsa-, hobusepidamis-, sulgloomapidamis-, muude koduloomade jne. kogusaagid, mis on *kr* 31,53 tulundusmaa *ha*-le ja 37% talundi lõppkogusaagist.

Talundite kogutoodang langes 1932/33 a., see langus kestis edasi ka 1933 a. ning 1933/34 a. põllumajandussaaduste hinnatõus pidurdas toodangu langust ja mõjutas isegi kogusaaki tunduvalt suurendavalt eelmise aastaga võrreldes. Käsilähes talundite kogusaagi suurenemisega suurenes ka rahaline sissetulek. Käitississetulek oli 1933/34 a. *kr* 39,96 eelmise aasta *kr* 33,71 vastu, s. o. 18,5% suurenenud. Talundites leidub peale puhttalukäitise veel teisi majapidamisharusid, kust saavutatakse sissetulekuid. Tabelis on toodud 1933/34 a. eelkõkkuvõtte andmetel kogu talu rahaline läbikäik; sissetulek talukäitise, — siin on nii käitis- (jooksev) kui ka mittekäitississetulekud (erakorralised sissetulekud) ühisest kodumajandusest kõrvaltööstusest ja eratarvitusest päritolevad sissetulekud ja väljaminekud. 1933/34 a. keskmine vaatlustalundi sissetulek talundi kohta oli *kr* 1 500.— ehk ühes kõrvalsissetulekutega *kr* 1 786.—.

Veisepidamise kogusaak kroonides 1 *ha* tulundusemaa kohta.
Rendement brut de l'élevage du gros bétail.

4.	1933/34	1932/33	1931/32	1930/31	1929/30	1928/29	1927/28	1926/27
Välketalundid .	32,89	25,85	41,82	55,87	57,88	61,20	61,70	58,30
Normaalitalund.	21,59	17,00	28,96	41,10	46,25	46,69	42,95	37,80
Täistalundid .	18,79	15,08	22,18	30,48	40,21	39,29	35,88	29,86
Suurtalundid .	13,69	12,61	19,86	27,57	28,53	29,62	30,62	29,93
Keskmiselt	21,42	17,35	27,40	35,05	42,24	41,58	39,21	36,46
Põhja-Eesti	1933/34 . . .	21,78
Lõuna-Eesti	1933/34 . . .	21,14

4. Käitiskulutus. Frais d'exploitation.

Käitiskulutus näitab talundite rahalisi ja ainelisi kulutamisi kogusaagi saavutamiseks, arvatud välja võla- ja protsendid ja maarent ning kapitalide protsendinõudlus. Suurimaks kuluks on vaatlustalundite töökulu ja seetõttu tehtud töökogusest ja tööpalkade kõrgusest oleneb suurel määral käitiskulutus. Loomulikult avaldab mõju ka talundite tarbainete, nagu kunstväetise, jõe-

söötade, riistade, masinate jne., tarvitamise rohkus ja hind. Käitiskulutuse kokkutõmbamisega on põllumajandusel raskusi, kuna seda viimastel aastatel järjekindlalt tehtud, siis edaspidine kokkutõmbamine sel alal tingib tootmise ümberorganiseerimist, mis võib toimuda vaid aastate vältel ja kindlas suunas. Käitiskulutus tulundusmaa ha kohta oli 1933/34 a. kr 69,75.

Põhja-Eestis oli käitiskulutus kr 65,82 ja Lõuna-Eestis kr 72,75. Suuremaks kulutuseks osutub töökulu, vaatlustalundite keskmiselt oli see kr 43,00 tulundusmaa ha'le ehk 62% käitiskulutusest. Töökulud on langenud eelmise aastaga võrreldes ligemale 1% võrra. Eelmisel 1932/33 a. sündis kõrgemal määral kulude kokkutõmbamine, see kestis ka 1933/34 a. edasi, kuid siin näeme, et kulude kärpimise piir on saavutatud ja 1933/34 suudeti kulusid vähendada kõigest 4,4% võrra. Samal ajal aga suurendati ka talukäitise toodangut ja talundite kogusaak suurenes, nii et 1933/34 aastal Eesti põllumajandus kohandus maksimaalselt majandussurutise ajajärgu olukorrale ja minimaalse kulutusega saavutati 1933/34 a. hinna-seisu ja looduslike tootmisvõimaluste kohaselt kõrgeim kogusaak. Andmeist selgub, et 1933/34 a. kulutuses kokkuvõtte võimalus on olnud väljaspool töökulutust. Töökulu on tulundusmaa ha kohta kõigest 28 ent,

s. o. 0,7% võrra vähenenud eelmise aastaga võrreldes, kuna käitiskulutus üldsummas vähenes 4,4% võrra. 1933/34 a. toodangu ulatuse juures ei olnud tööpalka kui ka tööjõu tarvitamise vähendamise võimalust. Ettevõtja palganõudlus, mis liigub tehtud töö ja teenijatele makstava palga kõrgusega ühes suunas, on arveaastal kr 31,23 tulundusmaa ha kohta, see näitab eelmise aastaga võrreldes 3,8% vähenemist. Teenijate tööpalk on kr 11,77 tulundusmaa ha kohta eelmise aasta kr 10,09 vastu, mis näitab 7% suurenemist. Siin on ettevõtja perekond eelmise aastaga võrdselt talukäitises töötanud keskmiselt 175 töötundi tulundusmaa ha kohta, kuid palganõudlus määrati kindlaks alalistele palgalistele maksetavate summade suuruses ja alusel, aga nende palganõudlus 1933 a. oli määratud kindlaks äärmise suure surutise ajajärgul — 1933 a. alul, seega madalam kui eelmise aastal palgaliste tööpalk, eriti ajutiste tööjõudude kohta, kes peale Eesti krooni ümberhindamist suurendasid palganõudmist ja kelle palk ka aasta keskmiselt kujunes kõrgemaks kui eelmisel aastal. Palgalist tööjõudu tarvitati 1933/34 a. enam-vähem eelmise aasta ulatuses, kuid väljamakstud palga osa oli 7% suurenenud ja see tuleb peaaegjalikult panna ajutiste tööjõudude palga suurenemisele 1933 a. teisel poolel.

Käitiskulutus — Frais d'exploitation.
(Keskmiselt tulundusemaa ha kohta kr — Moyenne par ha de superficie exploitée en kr.)

5.	Töökulud Frais de travail		Kunstväetised Engrais artificiels.	Jõusöödad Fourr. concentré	Muid kulud Autres frais	Kokku — Total	
	Eritev. pe- rek. palga- nõudlus Sulatuses prilaudus de la famille de l'explo. Teenijate tööpalk Salaires du service					1933/34	1932/33
Välketalundid (kuni 20 ha)	57,59	13,80	3,23	5,84	34,20	114,16	116,07
Normaalitalundid (20—30 ha)	32,31	10,60	1,75	2,26	21,47	68,39	72,48
Täistalundid (30—50 ha)	28,31	10,70	1,71	2,60	17,57	56,07	60,66
Suurtalundid (50 ha ja üle)	15,79	13,16	1,40	1,44	16,09	47,97	48,83
Keskml. 150 talundis — Moy. par 150 exploit. 1933/34	31,23	11,77	2,00	3,00	21,75	69,75	—
Keskml. 300 talundis 1932/33	32,29	10,99	1,37	2,40	25,89	—	72,94
Põhja-Eesti 1933/34	30,14	9,47	2,20	2,78	21,23	65,82	...
Lõuna-Eesti 1933/34	32,06	13,53	1,84	3,16	22,16	72,75	...

Produktiivsed kulutused, nagu kunstväetiste ja jõusöötade juureost, on 1933/34 a. tunduvalt suurenenud eelmise aastaga võrreldes. 1932/33 a. oli kunstväetiste juureost tulundusmaa ha kohta kr 1,37, arveaastal aga kr 2,00, seega suurenemine 46%. Teravilja kui talundite sissetulekuallika kujunemisega suureneb ka ostetud kunstväetiste kogus. Kunstväetiste kulu on valdavas osas puhtrahaline, sellega on 1933/34 a. rahalised kulud kunstväetiste osas suurenenud kr 1,33 pealt kr 1,97 peale tulundusmaa ha kohta, s. o. 48%. Põhja-Eestis on kunstväetiste kulu kr 2,20, sellest puhtrahaline väljaminek kr 2,16, Lõuna-Eestis kr 1,84, sellest puhtrahaline kulu kr 1,82.

Peale kunstväetiste ostukulu on tähtsamaks tootvaks kuluks jõusöötade juureostu kulu. Meie talundites loomasöötade toodang on munavalgekehv, suuremate lüpside ja paremate karjade juures nende

söödatarbe otstarbekamaks rahuldamiseks tuleb muretseda paratamatult väljaspoolt munavalgerikkaid jõusööte lisasöödana põhisöötadele juure. Madala võihinna seisu juures ei ole see mõeldav, kuid 1933 a. välisturgudel paranen võihind ja Eesti krooni kullalaluselt lahkumine aitas tunduvalt karjasaaduste nominaalhinnaga paranemisele kaasa. Eriti oli 1933 a. stügisel võil võrdlemisi kõrge hind, oktoobris kr 1,65 kg, sellega oli äratatud põllumehe huvi jälle kord piimakarja vastu ja meie näeme, et jõusöötade sissevedu võtab hoogu ja üksikettevõtetes-talundites on jõusööda juureostu kulu suurenenud kr 2,40 1932/33 a. kr 3,00 peale ha tulundusmaa kohta, seega 25% võrra. Puhtrahaline jõusööda juureostu kulu on kr 1,38 eelmise aasta kr 0,84 vastu tulundusmaa ha kohta, seega 64% võrra suurenenud. Üldine jõusööda, s. t. õlikookide, kliide, sojatangude j.n.e. juuremuretsete-

mise kulu on 1933/34 a. Põhja-Eestis kr 2,78 ja Lõuna-Eestis kr 3,16 tulundusmaa ha kohta, sellest puht-rahaline kulutus Põhja-Eestis kr 1,32 ja Lõuna-Eestis kr 1,43 tulundusmaa ha kohta. Muude kuludena on arvestatud amortisatsioonid, seemnete juureostud, masin-riistade, ehituste ja maaparanduste paranduskulud, masinajõukulu, maksud, kindlustused j.n.e. Muud kulused oli 1933/34 a. kr 21,75 tulundusmaa ha kohta eelmise aasta kr 25,89 vastu. Rahaline väljaminek muude käituskulude osas on kr 5,80 tulundusmaa ha kohta, see on suurenenud 8% võrra eelmise aastaga võrreldes. Muud käituskulud olid Põhja-Eestis kr 21,23 ja Lõuna-Eestis kr 22,16 tulundusmaa ha kohta ja puhtrahaline väljaminek selles osas Põhja-Eestis kr 5,47 ning Lõuna-Eestis kr 6,05 tulundus-

maa ha kohta. Talundite jooksev rahaline väljaminek 1933/34 a. oli kr 19,38 tulundusmaa ha kohta, seega suurenes eelmise aastaga võrreldes 17% võrra. Jooksvate rahaliste kulutuste suurenemine oli tingitud ühelt poolt tootvate tootmisvahendite enam juureostuga, nagu näiteks suurenenud jõusööda juureostu tagajärjel ja teiselt poolt krooni kursi ümberhindamise tagajärjel tekkinud tootvate kui ka toetavate tootmisvahendite hinna kõvenemisest; viimane tootis end eriliselt tunda ühe osa kunstväetiste hinna alal. 1933/34 a. suurenesid ka erakorralised väljaminekud (mittekäitiseväljaminek), mis oli arveaastal kr 14,41 tulundusmaa ha kohta kr 13,92 vastu eelmisel aastal, sellega olid mittekäitiseväljaminekud, s. o. võlgade ja % maksmine, raha hoiulepanek ja võlgu väljalae-

Rahalsed sissetulekud ja väljaminekud talundi kohta 1933/34 p.-a.

	Sissetulekud kr					Väljaminekud kr				
	Talu- käitises	Ühises kodu- majand.	Kõrval- töön- duses	Era- tarvi- tuses	Kokku talundis	Talu- käitises	Ühises kodu- majand.	Kõrval- töön- duses	Era- tarvi- tuses	Kokku talundis
Väiketallundid	956,14	11,60	141,79	16,97	1 126,50	715,81	83,79	41,90	271,35	1 112,91
Normaalallundid	1 257,21	14,42	152,44	12,14	1 436,21	444,70	103,00	103,78	311,38	962,95
Täistallundid	1 496,19	9,09	344,46	61,58	1 911,32	1 000,00	117,29	183,75	498,65	1 709,69
Suurallundid	2 352,89	56,30	243,96	14,13	2 667,28	1 790,05	159,30	554,92	106,13	2 610,40
Keskmiselt 1933/34	1 500,68	20,66	234,37	30,39	1 786,10	969,38	115,42	211,02	324,69	1 619,91
Põhja-Eesti	1 214,15	15,84	240,35	9,73	1 480,07	748,59	114,03	134,60	315,69	1 312,91
Lõuna-Eesti	1 710,73	24,35	112,15	46,10	1 902,47	1 138,22	116,47	269,45	330,52	1 954,66
Keskmiselt 1932/33	1 330,10	18,35	179,66	19,64	1 547,75	1 025,55	97,64	61,81	361,31	1 546,31

namine 1933/34 a. suurenenud. Suurenenud sissetulekutega avanes ka võimalus teha suuremaid väljaminekuid ning põllumehed said jälle kord korralikult oma maksukohustusi õiendada. Kogu talukäitise väljaminek, s. o. jooksev kui ka erakorraline kokku olid arveaastal tulundusmaa ha kohta kr 33,79 kr 30,45 vastu eelmisel aastal, s. o. 11% suurenenud. Kui talu vaadata majandusliku tervikuna, siis on peale talukäitise osa veel inimeste tootlusega (tootlusmajanduse) kõrvalteevõtetega (kõrvaltööstuse) ja pere-mehe ning perekonna isikliku tarvitamisega (eratarvitusega) seotud kulud ja kogu talu väljaminek kujuneb

tunduvalt kõrgemaks, talukäitise omast, mis moodustab ainult ühe osa kogu talu väljaminekutest. Kogu talu väljaminek 1933/34 a. oli ühe keskmise vaatlus-talu kohta kr 1620, sellest talukäitise väljaminek kr 969, tootlusmajanduse väljaminek kr 116, kõrvaltööstuse kr 211 ja eratarvituse väljaminek kr 324 ühe talundi või ühe perekonna kohta.

5. Tasuvus.

Rentabiliteet.

Talundite kapitalide tasuvuse näitajaks on puhtsaak — ülejääk, mis võlavabana mõeldud ettevõtte — talund — jätab arveaasta tegevuse tagajärjel. Puhtsaak saadakse, kui kogusaagist arvame maha käitiskulutuse.

Puhtsaak — Rendement net.

	1933/34						1932/33		
	1 ha tulundusemaale Par ha de superficie exploitée						Puhtsaak — Rendement net		
	Aktivkapital kr Capital actif en kr	Kogusaak kr Rendement brut en kr	Käitiskulutus kr Frais d'exploitation en kr	Puhtsaak kr Rendement net en kr	% aktiva- kapitalist		1 ha tulunduse- maale kr	En % par capital actif	
				Kaalut.	Ilhtue	Pondérée		Simple	
Väiketallundid	518,01	133,30	114,16	19,14	3,60	3,85	-1,82	-0,29	-0,43
Normaalallundid	408,22	85,54	68,39	17,15	4,20	4,44	-1,24	-0,30	-0,20
Täistallundid	343,62	70,02	56,07	13,95	4,06	3,96	0,44	0,12	0,08
Suurallundid	303,15	58,74	47,97	10,77	3,55	3,41	-1,59	-0,51	-0,60
Keskmiselt — Moyenne	387,96	84,91	69,75	15,16	3,91	3,94	-0,81	-0,30	-0,25
Põhja-Eesti	367,19	79,24	65,82	13,42	3,85	3,55
Lõuna-Eesti	408,85	89,25	72,75	16,50	4,09	4,28

Tab. 6 näidatud puhtsaak vaatlustalundeis 1933/34 a. on tuletatud tulundusmaa *ha* kohta relatiivsete aritmeetilise keskmisena ning arvatud selle alusel protsendilisel aktivakapitalist. Vaatlusaastal on tasuvus paremaid, kui kunagi varematega vaatlusaastatel. Kogusaak suurenes eelmise aastaga võrreldes 18,5% ja käitiskulutus samal ajal vähenes 4,4%, sellega paranes tulude ja kulude vahetõrge ja vaatlustalundid näitasid 1933/34 a. puhtsaaki, s. o. kapitalide tasuvust *kr* 15,16 tulundusmaa *ha* kohta. Üle mitme aasta on jälle kord põllumees saanud oma majapidamist veidi korraldada, tootmisvahendeid tarvilisel määral parandada ja amortiseerida ning sealjuures enda ja perekonna poolt tehtud tööde eest saanud täielikku tasu ning talundisse investeeritud kapitalilt keskmiselt 3,91%. Üksikute suurusrühmade järgi on väiketalundid peale enda ja perekonna normaalkalvanõudluse saavutanud *kr* 19,14 puhtsaaki, see on kapitalide tasuvust, mis protsendilisel vastavast kapitalist 3,69%. Normaaltalundite tulundusmaa on kasutatud ekstensiivsemalt kui väiketalundite maa, selle tõttu on normaaltalundid tulundusmaa *ha* kohta saavutanud veidi madalama puhtsaaki, s. o. *kr* 17,15, kuid et neis tulundusmaa *ha* kohta kapitalide koormis madalam, siis on kapitalide tasuvus protsendilisel 4,2%, mis kõrgem kui väiketalundite tasuvuse %. Täistalundid, mille hulka kuuluvad valdav osa meie vanatalundeid, on 1933/34 a. kapitalide tasuvuseks jätnud *kr* 13,95, s. o. 4,06% aktivakapitalist. Suurtalundid on puhtsa-

gina 1933/34 a. jätnud *kr* 10,77, mis tasus investeeritud kapitalid 3,55% ja sealjuures on ettevõtja perekonnaga saanud oma töö eest normaaltasu. 1932/33 a. ei olnudki kapitalide tasuvust Eesti põllumajanduses ja iseseisev põlluharija üldsummas võttes ei saanud tehtud töö eest normaaltasu. Võõra tööjõu palgad ja ostukaubad läksid talukäitajale nii kalliks, et tasuta töötav ettevõtja oma perekonnaga pidi normaalkalvanõudluse loobuma ja leppima selle vähese ülejäägiga, millest ei jatkunud ettevõtja enda ja perekonna ülalpidamiseks. Seetõttu tuli 1932/33 a. põllumajanduses esile üldine puhtvaranduse vähenemine, s. t. elati vanast tagavarast — omast varandusest. 1933/34 a. näitab ses suhtes hoopis paremat tulemust ja käesoleva tasuvuse ja tululunde celkkokkuvõtte andmetel võib märkida Eesti põllumajanduse üldist puhtvaranduse suurendamist, s. t. kapitalide juurdekasvu. Põhja-Eestis saavutati tulundusmaa *ha* kohta keskmiselt *kr* 13,42 ehk 3,65% kapitalist ja Lõuna-Eestis *kr* 16,50 ehk 4,09% kapitalist. Lõuna- ja Põhja-Eesti tasuvuse ning tululunde vahetõrgetes on selline nähtus ka erakordne, kuna tavaliselt, eriti viimastel aastatel oli Põhja-Eesti vaatlustalundite tasuvus kõrgem. Sellele on aidanud kaasa 1933/34 a. talundite müügisaaduste hinna kujunemine, mis arenes Lõuna-Eestis enam-vähem müüdivate saaduste kasuks.

Talundite omakapitali või puhtvaranduse tasuvust näitab puhtvaranduse rent, mis on puhtsaagist välja makstud võlaprotsentide võrra väiksem. 1933/34

Puhtvaranduse tasuvus (absoluutarvude keskmsed) — *Rente de la fortune nette (moyennes)*.

7.	1933/34			1932/33		
	Talundile			Par exploit.		
	Puhtvaranduse <i>kr</i> <i>Rent. nette en kr</i>	Puhtvaranduse <i>kr</i> <i>Rente de la fortune</i> <i>nette en kr</i>	Puhtvaranduse <i>kr</i> <i>Rente de la fortune</i> <i>nette en % à la</i> <i>fortune nette</i>	Puhtvaranduse <i>kr</i> <i>Rente de la fortune</i> <i>nette en kr</i>	Puhtvaranduse <i>kr</i> <i>Rente de la fortune</i> <i>nette en % à la</i> <i>fortune nette</i>	Puhtvaranduse <i>kr</i> <i>Rente de la fortune</i> <i>nette en % à la</i> <i>fortune nette</i>
Väiketalundid (alla 20 <i>ha</i>)	5 462	226,87	4,33	—55,27	—1,56	
Normaaltalundid (20—30 <i>ha</i>)	8 240	372,02	4,76	—98,91	—1,49	
Täistalundid (30—50 <i>ha</i>)	11 875	482,27	4,13	—140,44	—0,45	
Suurtalundid (50 <i>ha</i> ja üle)	19 098	718,57	3,42	—213,44	—1,12	
Keskmselt — Moyenne	11 126	450,38	4,18	—95,52	—1,07	
Põhja-Eesti 1933/34	8 807	305,79	3,83	
Lõuna-Eesti 1933/34	12 899	560,94	4,44	

aasta andmetest selgub, et puhtvaranduse tasuvus protsendilisel on kõrgem, kui kogu aktivakapitali tasuvus. Vaatlustalundite keskmiselt on puhtvarandus tasuvuseks talundi kohta *kr* 306 ehk 3,33% kapitalist ja Lõuna-Eestis *kr* 561 ehk 4,44% kapitalist. Vaatlustalundid olid võlaga koormatud keskmiselt 15% talundite raamatupidamishindamise väärtusest, nende võlgade hulgas on asunikku riiklikud võlad, vanapõllumeeste riiklikud ja parandusvõlad, juurerenditud võraste kapitalide väärtused j.n.e. Osa nendest kohustustest on madalaprotsendilised ja teine osa

on koguni protsendivaba, selle tõttu kujuneb vaatlustalundite keskmiselt 1933/34 a. võlgade pealt välja makstud protsendimäär madalamaks, kui oli sel aastal kapitalide tasuvus põllumajanduses (3,91%), selle tagajärjel on arveaastal võlgadeta varanduse osa tasuvus kõrgem, kui kogu aktivakapitali (investeeritud kapitali) tasuvus. Üksikute suurusrühmade järgi on ainult suurtalundites madalaprotsendilisi võlgu suhteliselt vähem kui teistes rühmades ja siin oli arveaasta keskmiselt võlgade pealt väljamakstud protsendimäär kõrgem kui kapitalide tasuvus, selle tõttu näeme, et ainult suurtalundite rühma keskmiselt

on puhtvaranduse tasuvus protsendiliselt madalam kui aktiivkapitali tasuvus.

6. Tulu. Maatulunduslik tulu koosneb *Revenu agricole* omakapitali ja perekonnaliikmete töötulust. Tulu talumajapidamisest oli 1933/34 a. vaatlusmajapidamiste keskmiselt *kr* 1322 ühe perekonna kohta eelmise aasta *kr* 782 vastu, Põhja-Eestis oli vaatlustalundite keskmiselt *kr* 1113 ja Lõuna-Eestis *kr* 1481 tulu ühe perekonna kohta.

Tulusummas on aasta kestel saavutatud majanduslik tagajärg — ülejääk, mis ettevõtja võib tarvitada ära ilma et sealjuures varandus väheneks. See ei ole harilikult põllumehel sularahana käes kasutada ja suurem osa sellest on aasta jooksul ühel või teisel kujul investeeritud talundisse, kuid selle summa võrra võib ettevõtja kasutada oma isiklikuks otstarbeks talumajapidamisest saadusi ja mitmesuguseid väärtusi, ilma et sealjuures puhtvarandus väheneks. Tulu on ettevõtja tegelik teenistus töö ja kapitali arvel aasta jooksul. Seetõttu ongi tarvitatud tulu mõõdupuuna

veel ettevõtja tööpäevade arvu, näidates kui palju maatulunduslikku tulu tuleb 1 ettevõtja tööpäeva kohta. Harilikuks nähtuseks on, et talundite suurenedes suureneb ka tulu tööpäeva kohta, sest nii suure kui väikses majapidamisest töötab kogu perekond kaasa ja töötulundus on enam-vähem võrdne, kuid suurmajapidamistes tuleb ühe ettevõtja perekonnaliikme kohta rohkem puhtvarandust kui väikemajapidamistes ja selle tõttu on kapitalitulu tööpäeva kohta seal suurem. Väiketalundites on tulu ettevõtja tööpäeva kohta *kr* 1,74, normaalalundites *kr* 1,05, täistalundites *kr* 2,06 ja suurtalundites *kr* 2,51.

Meie vaatlustalundite seisukohalt ja eriti väiketalundite seisukohalt, kes töötavad ilma võõra tööjõuta või tarvitavad võõrast tööjõudu vähe, on maatulunduslik tulu tähtsamaks tasuvuse mõõdupuuk, kui puhtsaak, mis näitab ainult kapitalitasuvust, kuna aga perekonna elatamistalundis perekonna tööjõu osatähtsus suurem kapitali osatähtsusest, siis loomulikult väiketalundid on huvitatud töö tasuvusest.

Maatulunduslik tulu — *Revenu agricole*.

8.	Keskmiselt talundile <i>kr</i> <i>Moyenne par exploitation en kr</i>		Keskmiselt tulundusemaa <i>ha-le kr</i> <i>Moyenne par ha de superfi.</i> <i>capl. en kr</i>		Keskmiselt ettevõtja tööpäevale <i>kr</i> <i>Moyenne par journée</i> <i>de travail de l'entrepreneur en kr</i>	
	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33
	võrdkaal. keskm. — <i>moj. pond.</i>					
Väiketalundid (alla 20 <i>ha</i>)	963,31	651,84	74,03	47,37	1,74	1,15
Normaalalundid (20—30 <i>ha</i>)	1 175,09	743,24	47,14	29,98	1,95	1,11
Täistalundid (30—50 <i>ha</i>)	1 371,03	893,61	36,07	22,61	2,06	1,26
Suurtalundid (üle 50 <i>ha</i>)	1 781,06	776,63	25,80	10,85	2,51	1,22
Keskmiselt — <i>Moyenne</i>	1 321,77	732,47	44,70	21,01	2,06	1,20
Põhja-Eesti 1933/34	1 112,93	...	41,88	...	1,81	...
Lõuna-Eesti 1933/34	1 481,46	...	46,86	...	2,27	...

Maatulunduslikus tulus väljenduvad nii kapital kui töötulu.

Kui asetada rööbiti maatulundusliku tuluga ettevõtja perekonna palganõudlus, siis selgub, et arveaastal on maatulunduslik tulu tööpäeva kohta suurem palganõudlusest — väiketalundis *kr* 0,41, normaal- *kr* 0,82, täis- *kr* 0,78 ja suurtalundis *kr* 1,02, keskmiselt *kr* 0,71.

7. Ettevõtja tööpalk. Ettevõtja tööpalk (millist ei *Produit du travail* tule segada tuluga, ega ka palganõudlusega) näitab, kui palju tulust jääb ettevõtja töötasuks, kui omakapitalid (puhtvarandus) on rahuldatud normaalprotsendinõudlusega (5%). Arveaasta kohta ettevõtja tööpalka võrreldes eelmiste aastate omaga tuleb panna tähele, et 1931/32, 1930/31, 1929/30 ja 1928/29 a. andmetes on protsendinõudlus 6%, kuna 1927/28, 1926/27 ja 1925/26 a. oli see 7%, 1932/33 a. ja käesoleval 1933/34 a. on protsendinõudlus arvestatud 5%-ga. Ettevõtja tööpalka arvutamise juures on oletatud, et omakapital (puhtvarandus) on kannud juba normaal protsendi — 5%, eral-

dades seda tulust jääb ülejääk, mis loetakse talundis kindla palgalepinguta töötajate, s.t. ettevõtja ja tema perekonna töötasuks.

Kui tulust arvata maha kapitali protsendinõudlus, siis jääb ettevõtja perekonna töötasuks vaatlustalundite keskmiselt ühe perekonna kohta *kr* 763, Põhja-Eestis *kr* 666 ja Lõuna-Eestis *kr* 837. Talundite suurenedes suureneb ettevõtja töötasuks jääv osa ühe perekonna kohta, kuid väheneb tulundusmaa *ha*, kui ka ühe ettevõtja tööpäeva kohta, mis tingitud kapitalide suurenemisest ja sellega ka vastavalt protsendinõudluse suurenemisest ühelt poolt ja teiselt poolt osalisest tulundusmaa ekstensivsemast kasutamisest talundite suurenedes ning puhtvaranduse tasuvusest, mis madalam kui protsendinõudlus. Ettevõtja perekonnale jääb töötasuks, kui omakapitali pealt arvata 5% ja võlgade pealt tarviline protsent maksta välja, ühe tööpäeva kohta väiketalundis *kr* 1,22, normaal- *kr* 1,27, täis- ja suurtalundis *kr* 1,17 ning vaatlustalundite keskmiselt *kr* 1,20 ühe ettevõtja tööpäeva kohta. Põhja-Eestis jääb ettevõtja töötasuks *kr* 1,09, Lõuna-Eestis *kr* 1,28.

Ettevõtja tööpalk — *Produit du travail.*

9.	Keskmiselt talundile <i>kr</i> <i>Moyenne par exploitation en kr</i>		Keskmiselt tulundusemaa <i>ha-le kr</i> <i>Moyenne par ha de superf. expl. en kr</i>		Keskmiselt ettevõtja tööpäevale <i>kr</i> <i>Moyenne par journée de travail de l'entrepreneur en kr</i>	
	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33
Väiketalundid (alla 20 <i>ha</i>) . . .	675,56	375,28	52,35	27,27	1,22	0,66
Normaalitalundid (20—30 <i>ha</i>) . . .	762,47	331,78	30,48	13,38	1,27	0,50
Täistalundid (30—50 <i>ha</i>) . . .	777,32	232,98	20,74	5,85	1,17	0,33
Suurtalundid (üle 50 <i>ha</i>) . . .	829,62	—236,50	8,33	—3,30	1,17	—0,37
Keskmiselt — <i>Moyenne</i>	762,86	189,30	27,26	5,08	1,20	0,29
Põhja-Eesti 1933/34	666,54	...	26,13	...	1,09	...
Lõuna-Eesti 1933/34	836,51	...	23,11	...	1,28	...

Ettevõtja perekonna palganõudlus — *Rétribution équitable de l'exploitant et des membres de sa famille.*

10.	Keskmiselt talundile <i>kr</i> <i>Moyenne par exploitation en kr</i>		Keskmiselt tulundusemaa <i>ha-le kr</i> <i>Moyenne par ha de superf. expl. en kr</i>		Keskmiselt ettevõtja tööpäevale <i>kr</i> <i>Moyenne par journée de travail de l'entrepreneur en kr</i>	
	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33
Väiketalundid (alla 20 <i>ha</i>) . . .	736,44	707,11	57,59	51,30	1,33	1,25
Normaalitalundid (20—30 <i>ha</i>) . . .	802,17	840,15	32,31	33,89	1,33	1,26
Täistalundid (30—50 <i>ha</i>) . . .	888,76	943,05	23,31	23,76	1,33	1,33
Suurtalundid (üle 50 <i>ha</i>) . . .	1 062,49	990,07	15,79	13,83	1,49	1,56
Keskmiselt — <i>Moyenne</i>	871,39	877,99	31,23	23,57	1,37	1,35
Põhja-Eesti 1933/34	807,14	...	30,14	...	1,31	...
Lõuna-Eesti 1933/34	920,52	...	32,06	...	1,41	...

1933/34 a. talukäitiste majandamise tulemused on võimaldanud ettevõtjale perekonnaga enam-vähem tegelikule palganõudlusele vastava tööpäeva. Vaatlustalundite keskmiselt oli tööpalk *kr* 1,20 ja ettevõtja palganõudlus *kr* 1,37 ettevõtja tööpäeva kohta; siinjuures on võlgade pealt aasta jooksul väljamakstud tegelik protsent ja omakapitalide pealt arvestatud

normaal protsendinõudlus 5%, nii et tegelikult oli ettevõtja tulu ühe tööpäeva kohta *kr* 2,03, mis küll kõik sularahana käes kasutada ei olnud, kuid mis ühel või teisel kujul siiski seisis ettevõtja käsutuses ja võimaldas ettevõtjale endale kui ka perekonnale ülalpidamise ning sellele lisaks aasta lõpuks omakapitalide täiendamise.

Talumajanduse isavuse kohta ennem ilmunud artiklid ja andmed:

Põllumajanduse tasuvus 1932/33 a., Eesti Statistika 1933 a. lhk. 635—643.
„ „ 1931/32 a., „ „ 1932 a. „ 734—742.
„ „ 1930/31 a., „ „ 1931 a. „ 730—743.
„ „ 1929/30 a., „ „ 1930 a. „ 720—738.
„ „ 1928/29 a., „ „ 1929 a. „ 720—726.
Talumajanduse „ 1927/28 a., „ „ 1928 a. „ 741—749.
„ „ 1926/27 a., „ „ 1927 a. „ 679—683.
Eesti talumajanduse tasuvus 1925/26 a., Eesti Statistika 1926 a. lhk. 1—5.
Lõplikud kokkuvõtted vaata „Eesti Põllumajandus“, vihik V, VI, VII, VIII, IX, X ja XI ja Põllumajanduse Peavalitsuse aastaraamat II 1926—29 a.

TOLLIMAKS JA VÄLISKAUBANDUS TOLLITARIIFIDE KOHASELT 1933 a.
DROITS de DOUANE et COMMERCE EXTÉRIEUR D'APRÈS le TARIF DOUANIER en 1933.

Sisu: 1. Üldarve, lhk. 25. 2. Sisseeveo tollimaks, lhk. 25. 3. Väljaveo tollimaks, lhk. 27. 4. Tagasimakstud tollimaks, lhk. 36.

1. Üldarve.
Mouvement du montant.

1933 a. saadud tollimaksusumma võrdub 12 929 tuh. kr, sellest 12 913 tuh. kr sisseveolt ja 16 tuh. kr väljaveolt. Vaadeldes tab. 1 näeme, et ka 1933 a. jätkus tollimaksusumma tagasimine, mis algas juba 1929 a. ja ulatus 1933 a. ainult 61,1%-ni tollimaksu suurimast — 1928 aasta summast. Tolli-

Tollimaksu üldsumma 1 000 kr 1928—33 a. — *Montant total des droits de douane en 1 000 kr de 1928—33.*

	1933	1932	1931	1930	1929	1928
Sisseeveotoll — <i>Droit d'importation</i>	12 913 ¹⁾	13 548 ²⁾	17 440	19 847	20 091	20 700
Väljaveotoll — <i>Droit d'exportation</i>	16	14	60	104	456	473
Kokku — Total	12 929	13 562	17 500	19 951	20 547	21 173

maksusumma tagasimine 1933 a., võrreldes eelmisega, oli võrdlemisi mõõdukas ning võrdus 632 tuh. kr ehk 4,7%. Tollimaksusumma on sõltu nii väliskaubanduse üldsuurusest kui ka tollimääradest, tehes kaasa nende muutused; mõlema teguri suhtes aga oli olukord 1933 a. võrreldes eelmise aastaga võrdlemisi stabiilne.

2. Sisseeveo tollimaks.
Droit d'importation.

1933 a. sisseveolt saime 12 913 tuh. kr tollimaksu 1932 a. 13 548 tuh. kr vastu, seega vähem 635 tuh. kr ehk 4,7%. Võrreldes kahel viimasel aastal sissetoodud kauba kaalu on 1933 a. sisseveo kogukaal lüüdnud tagasi 5,9% ja tollimaksusumma 4,7%, kuna sisseveo väärtus on suurenenud 5,9%; viimane on tingitud peamiselt 1933 a. keskel olnud rahavääringu ümberhinnangust (selle mõju näeme ka hiljem, vaadeldes üksikute kaupade tollikoormist), osalt aga ka muutustest sisseveetud kaupade koostises. Sisseeveo tollimaksusummast suurim osa — 49,1% — kuulub toitainetele; toorained andsid 24,0% ja valmis- saadused 26,9% kogusummast. Vaadeldes eelmiste aastate vastavaid arve näeme, et toitainete ja toorainete tollimaksusummad osatähtsusest järjekindlalt suurenevad ning valmisaaduste oma väheneb. Nii andsid toitained 1929 a. 40,2%, toorained 15,7% ja valmisaadused 44,0%. 1932 aastaga võrreldes on toitainete tollimaksusumma suurenenud 86 tuh. kr ehk 1,4%, toorainete oma 223 tuh. kr ehk 7,8%, valmisaaduste tollisumma aga vähenenud 952 tuh. kr ehk 21,6% võrra. 1933 a. saadi toitainelt 6 304 tuh. kr

Sisseeveo tollimaks — Droit d'importation.

Ainerühmad (v. tab. 5) <i>Groupes d'articles (voir tabl. 5)</i>	Sisseevedu — <i>Importation</i>				Tollimaks <i>Droit douanier</i> 1 000 kr.		% tollimaksu üldsummast <i>Au montant total</i> en %		Tollimaksu % cif väärt. <i>Droit douan. aux prix</i> cif en %	
	Tonnid — <i>En tonnes</i>		1 000 kr.							
	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932
I (arv)	77	377	7	16	—	—	—	—	—	—
II	46 313	54 547	4 343	4 380	6 304	6 218	49,1	46,0	145,1	142,0
III	129 352	138 015	13 093	10 650	3 082	2 859	24,0	21,2	23,5	26,8
IV	43 631	40 300	21 512	21 647	3 459	4 411	26,9	32,7	16,1	20,4
V	1	2	75	167	3	10	0,0	0,1	3,7	5,9
Kokku — Total	219 197	232 864	39 030	36 860	12 848³⁾	13 496⁴⁾	100	100	32,9	36,6

¹⁾ Siin hulgas ka väliskaubanduses arvestamata kaupadelt laekunud 65 tuh. kr.

²⁾ " " " " " " " " " " 50 " "

³⁾ Peale selle laekus väliskaubanduses arvestamata kaupadelt 65 tuh. kr.

⁴⁾ " " " " " " " " " " 50 " "

Toit- ja maitseainete ning jookide tollimaks — *Droit des denrées aliment. et coloniales et boissons.*

3.	Sisseveo — <i>Importation</i>				Tollimaks 1 000 kr. <i>Droit douanier</i>		% tollimaksu üldsummast <i>Au montant total en %</i>		Tollimaksu % cif väärtusest <i>Droit douanier aux prix cif en %</i>	
	Tonnisid <i>En tonnes</i>		1 000 kr.		1933	1932	1933	1932	1933	1932
	1933	1932	1933	1932						
Tera- ja jahvatatud vill — <i>Céréales, produits de la meunerie</i>	697	6 611	120	714	155	780	1,2	5,8	129,2	109,2
Sellest — <i>Dont:</i>										
Nisu — <i>Froment</i>	31	5 363	5	540	0,4	587	0,0	4,3	8,0	108,7
Nisupüüli, manna — <i>Farine de froment, manne</i>	22	207	4	29	6	49	0,0	0,4	150,0	169,0
Riis, truuibid ja tangud — <i>Riz, gruau</i>	620	776	108	125	148	144	1,1	1,1	137,0	115,2
Aia- ja juurvilli — <i>Produits des potagers et des vergers</i>	374	420	162	155	169	150	1,3	1,1	104,3	96,5
Sellest — <i>Dont:</i>										
Puuvili ja marjad kuivatatud — <i>Fruits et baies séchés</i>	112	112	71	71	58	70	0,4	0,5	74,6	98,6
Apelsinid, mandariinid, banaanid — <i>Oranges, mandarines et bananes</i>	96	51	35	18	40	30	0,3	0,2	114,3	166,7
Kala ja kalasaadused — <i>Poissons et leurs produits</i>	2 313	859	404	133	35	26	0,3	0,2	8,7	19,5
Välismaa heeringad ¹⁾ — <i>harengs</i>	1 516	508	332	103	34	26	0,3	0,2	10,2	25,2
Muud toidained — <i>Autres denrées alimentaires</i>	40 208	44 658	3 408	3 238	5 945	5 261	46,0	38,8	174,4	162,5
Sellest — <i>Dont:</i>										
Suhkur — <i>Sucre</i>	18 803	19 720	2 388	2 189	5 379	4 560	41,7	33,7	225,3	213,2
Sool — <i>Sel</i>	20 825	24 357	497	493	159	164	1,1	1,2	28,0	34,0
Kohv — <i>Café</i>	67	101	100	149	170	182	1,3	1,3	170,0	122,1
Tee — <i>Thé</i>	32	65	65	133	66	87	0,5	0,7	101,5	65,4
Kanged alkoholjoogid — <i>Boissons alcooliques</i>	12	14	56	58	37	63	0,3	0,5	66,1	118,0
<i>Jortes</i>	12	14	56	58	37	63	0,3	0,5	66,1	118,0
Veinid — <i>Vins</i>	19	20	31	27	20	20	0,2	0,2	64,5	74,1
Kakao pulbrina — <i>Poudre de cacao</i>	11	38	7	20	11	27	0,1	0,2	157,1	135,0
Kakao oad — <i>Fèves de cacao</i>	268	179	147	95	19	13	0,1	0,1	12,9	13,7
Sinep ja muud vürtsid — <i>Moutarde et autres épices</i>	89	86	72	88	52	56	0,4	0,4	72,2	63,6
Kokku loendatud toidained — <i>Denrées alimentaires énumérées</i>	42 523	51 592	3 918	4 073	6 174	6 078	47,8	45,0	157,6	149,2
Toidained üldse — <i>Total des denrées alimentaires</i>	46 313	54 547	4 343	4 380	6 304	6 245	48,8	46,1	145,2	142,6

tollimaksu. Tab. 3. on tollimaksusummad üksikute ainete järgi. Sellest nähtub, et suurima tähtsusega rühmas on suhkur 5 379 tuh. kr, s.o. 85,3% toidainete ja 41,7% kogu sisseveo tollimaksusummast. Tollimaksusumma suuruselt oleksid järgnevad: kohv 170 tuh. kr ehk 2,7% toidainete ja 1,3% kogu tollimaksust, aed- ja juurvilli 169 tuh. kr ehk 2,7% toidainete ja 1,3% kogu tollimaksust ning sool 139 tuh. kr, s. t. 2,2% toidainete ja 1,1% kogu tollimaksust. Kõrvutades 1933 a. toit- ja maitseainete rühma arvusi vastavatega 1932 a. näeme, et kuigi üldsumma 1,4% võrra suurenes, arvu poolest enamik kaupu näitab eelmise aastaga võrreldes tagasiminekut. Eriti tunduv on tagasimineku nisu ja nisupüüli juures, 630 tuh. kr ehk 99,1% võrra, mis tingitud sisseveo piiramisest oma maa küllaldaste nisu-tagavarade tõttu. Vähenemist näitavad ka kohvi (12 tuh. kr ehk 6,6%), soola (25 tuh. kr ehk 15,2%), tee (21 tuh. kr ehk 24,1%), kangete alkoholjookide (26 tuh. kr ehk 41,3%) ja kakaopulbri (16 tuh. kr ehk 59,8%) tollimaksusummad. Suurenenud on välismaa heeringate tollimaksusumma 8 tuh. kr ehk 30,8%, mis tingitud lepingust Britiga 1933 a. juulis, mille järgi Briti heeringad asetati võrdesse olukorda meie oma laevadega püütud heeringatega. Suhkru tollimaksusumma on suurenenud 819 tuh. kr ehk 18% 1932 a. juulis olnud tollikõrgenduse tõttu, mis laienes kogu 1933 aastale.

Tollikoormis ehk tollimaksu osatähtsus kauba cif väärtusest toitainel on muutunud vähe. Tabelis loendatud kaupade keskmine tollikoormis on 157,6% ja kogu toitainel 145,2%, kuna eelmisel aastal vastavad arvud olid 149,9% ja 142,6%. Üksikutest ainetest tollikoormis suhkrul oli 225,3% ja kohvil 170,0% nende väärtusest, kuna eelmisel aastal suhkrul tollikoormis oli 213,2% ja kohvil 122,1%. Kõrgelt on tollitud veel tee 101,5%, riis 144,6%, sidrunid 127,8% ja kakaopulber 157,1% väärtusest. Eelmisel aastal oli nendel kaupadel tollikoormis järgmine: teel 65,4%, riisil 119,6%, sidrunitel 82,1% ja kakaopulbril 135,0%. Sellist tollikoormise suurenemist põhjustasid 1932 a. keskel läbiviidud tollikõrgendused, millised pääsesid mõjule täielikult alles 1933 a. Tähelepanuväärselt vähenenud on tollikoormis järgmistel ainetel: nisul 8,0%-le 1932 a. 108,7%-lt, sest suurem osa toodi sisse seemnaks tollita, ja välismaa heeringatel 10,2%-le 1932 a. 25,2%-lt 22. VII 1933 a. läbiviidud tollimuntuse tõttu.

Toor- ja poolvalmisainete tollimaksusumma annab 23,9% tollimaksu üldsummast. Selles rühmas esikohale on jäänud püsima tubak. 1 354 tuh. kr, s. t. 43,9% toor- ja poolvalmisainete ja 10,5% kogu tollimaksusummast. Teisel kohal on naftasaadused 748 tuh. krooniga, moodustades 24,3% rühma kogusummast. Ülejäänud kaubad esinevad juba väiksemate summa-

¹⁾ Peale selle laekus Eesti laevadega püütud 6 456 tonnilt heeringalt 19 tuh. kr tollimaksu.

Toor- ja poolvalmisainete tollimaks — *Droit des matières brutes et fabriquées.*

4.	Sissevedu — <i>Importation</i>				Tollimaks 1 000 kr <i>Droit douanier</i>		% tollimaksu üldsummast <i>Au montant total en %</i>		Tollimaksu % cif väärtusest <i>Droit douanier aux prix cif en %</i>	
	Tonniides <i>En tonnes</i>		1 000 kr		1933	1932	1933	1932	1933	1932
	1933	1932	1933	1932						
Toor- ja poolvalmisained — <i>Matières brutes et fabriquées</i>	129 352	138 015	13 093	10 650	3 083	2 859	23,9	21,0	23,5	26,8
Sellest — <i>Dont:</i>										
Karusnahad — <i>Peaux</i>	14	12	160	295	91	164	0,7	1,2	56,9	55,6
Tubak — <i>Tabac</i>	487	502	823	571	1 354	1 478	10,5	10,9	217,3	258,8
Tekstiiltoorained — <i>Matières textiles</i>	6 261	6 476	4 939	3 810	386	81	3,0	0,6	7,8	2,1
Kivisüsi — <i>Houille</i>	48 495	47 958	665	536	196	230	1,5	1,7	29,5	42,9
Petrooleum — <i>Pétrole</i>	13 771	13 121	800	741	414	394	3,2	2,9	51,8	53,2
Bensin ja määrdeõlid — <i>Benzine et huiles de graissage</i>	5 560	3 547	762	567	334	243	2,6	1,8	43,8	42,0

dega, nagu: tekstiiltoorained 336 tuh. kr, kivistisi 196 tuh. kr ja karusnahad 91 tuh. krooniga. Võrreldes 1932 a-ga näeme tollimaksusumma suurenemist tekstiiltoorainel 305 tuh. kr ehk 376,5% võrra, mis tuli neile ainetele, eriti puuvillale 1932 a. lõpul pandud tollikõrgendustest. 1933 a. saadi puuvillalt 325 tuh. kr tollimaksu, kuna 1932 a. ainult 69 tuh. kr. Vähenenud on tollimaksusumma karusnahkadelt 73 tuh. kr võrra, kuna 1933 a. toodi sisse rohkem odavamatele tollimääradele vastavat kaupa.

Tollikoormis toor- ja poolvalmisainete rühmas on langenud 23,5%-le 1932 a. 26,8%-lt. Vaadeldes üksikuid kaupu, näeme suurimat tollikoormist tubakal — 217,3%; viimane oli 258,8% 1932 a. ja vähenes augustis 1932 a. alandatud tollimäära tõttu. Vähenenud on ka kivisüsi tollikoormis 29,5%-le 1932 a. 42,9%-lt, sest kasutati rohkem 75%-list tollimaksualandust, millist saavad tööstused ja laevandus. Suurenenud on tekstiiltoorainete koormis 7,8%-le 1932 a. 2,1%-lt, tollikõrgenduste tõttu. Teistel ainetel on tollikoormis jäänud peaaegu endiseks.

Valmissaaduste tollimaksu jälgime tab. 5. Suuruselt esikohal on siin tekstiiltööstussaaduste rühm 31,3%-ga valmissaaduste ja 8,4%-ga üldtollimaksusummast; teisel kohal asub keemiatööstussaaduste rühm, andes vastavad suhtarvud 18,0% ja 4,7%, kolmandal kohal on metallkaubad 12,3% ja 3,3%-ga. Neile järgnevad: metallid 7,5%-ga, paberitööstussaadused 5,8%-ga, elektrimasinad, -aparaadid ja -tarbed 5,6%-ga ja mineraalkaubad 4,4%-ga valmissaaduste tollimaksusummast. Tekstiiltööstussaaduste hulgas tollimaksusumma seisukohalt väärrib nimetamist südlõng ja -niit 469 tuh. krooniga, puuvillane lõng ja niit 138 tuh. kr ja villane lõng ja niit 117 tuh. kr. Keemiatööstussaaduste tollimaksust 194 tuh. kr ehk 31,2% saadi kummikaupadelt ja 121 tuh. kr ehk 19,4% värvainetelt. Metallidest 211 tuh. kr ehk 81,5% andsid raud ja teras. Kõrvutades 1933 a. valmissaaduste rühma arvusid vastavatega 1932 a. näeme, et üldarv on vähenenud 952 tuh. kr ehk 21,6% võrra, mille põhjustas nende kaupade sisseveo vähenemine. Tunduv on tagasimineku tekstiiltööstussaaduste (567 tuh. kr ehk 34,4% võrra), nahkkauba (72 tuh. kr

ehk 50% võrra), puutööstussaaduste (41 tuh. kr ehk 56,2%) ja keemiatööstussaaduste (178 tuh. kr ehk 22,2%) juures. Vähe suurenenud on metallide (16 tuh. kr ehk 6,6% võrra) ja transportabinõude (26 tuh. kr ehk 23,4%) tollimaksusumma.

Tollikoormis ehk tollimaksu osatähtsus kauba cif väärtusest valmissaadustel on 1933 a. keskmiselt 16,1%, mis on peaaegu 9 korda väiksem toitaainete tollikoormisest. Kõige suurem on tollikoormis pudu- (53,0%) ja nahkkaupadel (27,9%), millele järgnevad tekstiiltööstussaadused (22,9%), paberitööstussaadused (20,9%), elektrimasinad, -aparaadid ja -tarbed (16,9%), mineraalkaubad (16,7%), metallkaubad (16,5%), transportabinõud (15,5%) ja keemiatööstussaadused (13,5%). Ülejäänud kaubal on tollikoormis võrdlemisi väike — 2—9%. Kõige väiksem on tollikoormis põllumajandusmasinatel ja riistadel, mis eelmise aastaga võrreldes veelgi vähenenud, ulatudes ainult 2,4%-ni. Vaadeldes 1932 a. valmissaaduste tollikoormist, võime näha peale transportabinõude ja padukauba pea kõigil rühmitustel tollikoormise vähenemist. Tunduv on vähenemine nahkkaupadel (27,9%-le eelmise aasta 37,6%-lt) ja puutööstussaadustel (8,1%-le eelmise aasta 25,3%-lt). Üldiselt on valmissaaduste tollikoormis vähenenud 16,1%-ni 1932 a. 20,5%-lt, kuna on toodud sisse 1933 a. rohkem madalamate tollimääradega tollitud kaupa.

3. Väljaveo tollimaks.

Droit d'exportation.

1933 a. väljaveost saadi tollitulu 16 tuh. kr, s. t. ainult 0,12% üldisest tollitulust. Kuna püütakse soodustada meie kaupade väljavedu teistesse riikidesse, siis võetakse tollimaksu vaid väga vähestelt väljaveokaupadelt, näiteks: karusnahkadelt, vanadelt metallidelt ja osalt metsamaterjalilt. Suurima osa, 9,1 tuh. kr ehk 56,1% väljaveo tollimaksusummast annavad vanad metallid, neile järgnevad karusnahad 6,3 tuh. kr ehk 38,7%-ga, kuna metsamaterjalile langeb 0,8 tuh. kr ehk 5,2%. 1933 a. väljaveo tollimaksusumma on suurenenud 1932 aastaga võrreldes 2 tuh. kr ehk 14,3% võrra. Suurenemist põhjustab suurem karusnahkade väljavedu, kuna meie karusnahaloomade kasvatus iga aastaga areneb. Nii veeti

Sisseevedu (kaal ja väärtus) ja tollitarifi §§-de ja tollimaks §§-de ja punktide järgi — Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ au tarif douanier en 1933.

Tollitarifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kaal Kg	Väärtus Kr	Tollimaks Kr	Tollitarifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Quantité en kg	Valeur en fr	Droits de douane en fr
1 ^a m	Oder	6 100	939	8	45 ^a	Juukseid töötletud	1	59	14
1 ^a m	Nisu	91 340	5 851	367	46 ^a	Loomakarv jöhv ja harjased	3 585	5 305	810
1 ^a m	Herned ja oad	7 320	3 233	1 474	48 ^a	433lemata	408	4 855	87
1 ^a m	Kaer	17 000	2 330	—	48 ^a	Harjastest ja jöhvist teosed	29	748	241
2 ^a	Kartulid ja vikiid	464 485	29 377	91 909	47 ^a	„	23	60	44
2 ^a	Elis	630 859	91 309	—	50	Suled	27	1 020	64
3 ^a	Elis töötletud	1316	1 073	305	51	Käänad	18 010	3 382	3 382
3 ^a	Näripillid ja manna	21 968	3 943	6 371	51	Loomarav ja tema saadused	28 837	7 019	1 344
3 ^a	Kruudid ja saagud	85 828	13 181	1 659	51 ^a	„	132 300	75 476	11 907
3 ^a	Herned	2 450	1 361	1 659	51 ^b	„	372	894	1 386
4 ^a m	Herned koortud	8 546	1 537	1 077	51 ^b	„	11 376	8 230	3 348
4 ^a m	Makaroniid ja nuudid	2 372	1 325	6 346	51 ^b	„	3 686	9 580	661
4 ^a m	Tarkus, mandikülid	31 452	13 738	1 657	51 ^b	„	18 616	5 564	1 532
5 ^a	Desigriin	2 628	1 837	1 243	51 ^b	„	6 792	3 914	68
5 ^a	Ala- ja juurvili	1 680	622	1 243	52 ^a	Vaha	1 351	2 481	208
5 ^a	„	17 472	7 478	17 472	52 ^a	„	2 534	2 110	53
5 ^a	„	248	298	254	52 ^b	Vasellin	6 492	27 178	3 783
6 ^a m	Õunad, pirnid ja puuvilj ern.	594	364	518	53	Parafin	10 272	44 706	11 123
6 ^a m	Apelsinid, mandariinid ja banaanid	48 780	16 128	18 908	54	Küünlad	746 695	639 534	16 144
6 ^a m	„	52 016	18 880	20 806	54 ^a	Nahad töötlemata	788	17 362	2 175
6 ^a m	Sidrunid	118 334	40 719	52 039	54 ^b	Nahad töötletud	4	180	10
6 ^a m	Vihmarjad ja ananasiid	1 819	1 601	1 871	55 ^a	„	8 509	94 379	27 845
6 ^a m	Jõhvikad	5 081	540	1 787	55 ^a	„	1 953	40 499	24 763
6 ^a m	Pomeranski koored	1 365	960	1 787	55 ^b	„	186	338	370
6 ^a m	Õunad ja pirnid kuivatatud	21 363	11 521	16 022	55 ^b	„	1 990	2 643	870
6 ^a m	Rosinad, korindid ja viigimarjad	2 862	2 308	4 868	55 ^b	„	10 662	10 662	1 991
6 ^a m	Aprikoosid, dadlid ja muu puuvilj kuivatatud	59 468	34 150	4 454	55 ^b	„	8 586	8 586	531
7 ^m	Marjad kuivatatud	28 434	28 171	28 350	56 ^a	Karusnahad	817	2 691	2 691
8	Kaerpid	185	94	903	56 ^b	„	25	5 416	1 462
9	Kõhunenad	1 908	873	1 908	56 ^b	„	68	1 088	1 088
10	Anis, koriander, pomerantsipähklid ja mooniseemned	3 244	1 570	1 632	56 ^b	„	2196	43 300	43 300
11 ^a m	Pähklid	22 862	16 850	28 816	56 ^b	„	113	2 095	2 095
11 ^a m	Mandlid	194	417	292	56 ^b bm	„	9 814	27 274	9 812
11 ^a m	Aprikoosiseemned	1 901	4 460	4 750	56 ^b	„	147	1 110	1 110
11 ^a m	Sinep	7 172	9 729	8 965	56 ^b	„	1 313	50 931	19 909
12 ^a	„	14 619	17 021	21 925	56 ^b	„	279	26 002	18 070
12 ^a	„	91	210	224	56 ^b	Nahkkaup igasugune	49	1 056	1 122
13	Pasteidid, konservid ja söögivürtsid valmistatud	1 131	2 938	2 688	57 ^a	„	5	54	187
14 ^a	Seened	2	2	2	57 ^a	„	14	53 778	7 865
15 ^a	Safran	26	1 631	366	57 ^b	Prunsaadused	2 895	2 840	418
15 ^a m	Vaull	309	3 048	2 320	58 ^a	„	4 645	1 349	6
15 ^a m	Kardamom, muskaatkõied ja -pähhkid	1 666	4 099	4 099	58 ^a	„	(3,28 tnn.)	1 285	—
15 ^a m	Vürtsid ern.	71 021	48 381	21 653	58 ^b	„	(5,26 tnn.)	5 548	—
16	Loorberimarjad ja Gaiganid	478	324	215	58 ^b	„	(53,18 tnn.)	490	—
16m	„	106	87	139	58 ^b	„	(39,89 tnn.)	45	—
16m	„	20	24	23	58 ^b	„	(0,11 tnn.)	—	6
18 ^a	Kohv	64 374	92 890	162 541	58 ^b	„	70	—	—
18 ^a	„	7 276	7 376	6 440	58 ^b	„	38 167	38 199	—
18 ^a	„	184	392	648	58 ^b	„	—	—	—
18 ^a	Kakao-oad	268 184	146 594	19 409	58 ^b	Korgipunktor	—	99 564	321
20	Tee	32 489	65 841	65 518	59 ^a	Aami- ja punsepõttõ	113 570	21 792	11 357
21 ^a	Tubak	479 989	621 624	1 831 019	59 ^a	„	5 342	1 232	—
21 ^a	„	7 509	1 771	22 704	59 ^a	„	1 056 595	239 003	—
21 ^a	„	19	127	276	59 ^a	„	—	—	—

Sisuvõeti (kaal ja väärtus) ja tollitariifi %-de ja punktid järgi (järg) — Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ du tarif douanier en 1933 (suite).

Tollitariifi %-id ja punktid	Aine nimetus	Kaal kg	Väärtus kr	Tollimaks kr	Tollitariifi %-id ja punktid	Aine nimetus	Quantite en kg	Väärus en kr	Droits de douane en kr
71 ^a	Lihvimis- ja poleerimisained	48 883	3 700	—	108 ^a	Salpeeter	14 789	7 681	787
71 ^b	"	27 120	19 876	4 060	108 ^b	"	4 866	2 521	855
71 ^c	Käiad ja hüürid kunstlikud	4 977	9 482	1 566	104 ^a	Kloor-, väävelhapu-, süsihapu mesgeesium ja kloorakatsium.	112 201	12 378	2 249
71 ^d	Sõest esemed elektroonika jaoks	10 493	28 856	2 853	104 ^b	Kaatsiumkarbiid	181 985	40 158	9 089
71 ^e	Gaasimõõde rõõgvõrgud	21 494 tk.	7 288	1 075	104 ^c	Süsihapuubi, väävelhapu mag- neesium ja ränihapu fluormaag- neesium	21 012	5 745	1 050
71 ^f	Kleppimis- ja metallühendamis- ained	2 516	2 853	2 967	105 ^a	Sooda ja potaš	1 375 041	185 238	—
71 ^g	Mehaanilised segud ern.	90 760	71 007	18 788	105 ^b	"	4 378	2 829	219
72 ^a	Kivid lubjast, hirstast, sementist	7 955	1 204	80	105 ^c	"	54 336	9 212	3 260
72 ^b	Tulekividead esemed	2 769 441	154 103	4 579	105 ^d	Sõgisooja	1 159 191	254 990	8 438
72 ^c	"	819	225	8	105 ^e	Seebikivi	975	1 049	98
72 ^d	"	6 245	7 671	125	105 ^f	Glanbersool, kaheksavävelhapu- neestrium ja väävelneestrium	214 783	25 747	—
72 ^e	Isolaatoomplaadid	19 262	4 605	2 889	105 ^g	"	3 433	729	—
72 ^f	Keraamikakääd igasuguse	61	132	368	105 ^h	Väävelis-, alaväävelis-, kaheksavääl- lis- ja kesknäävelisvapumnaat- rium	53 809	13 254	3 766
72 ^g	"	9 210	1 793	4 109	105 ⁱ	Ränihapunaestrium ja -kaalium	4 517	719	678
72 ^h	"	68 476	11 850	78	150 ^a	Kloorhapukaalium	31 148	16 177	6 230
72 ⁱ	"	900	9 078	3 027	106 ^a	Puusaadikahapupubi	19 963	3 766	399
72 ^j	"	25 227	9 078	78	106 ^b	Atsetoon	10 018	8 422	1 999
72 ^k	Potšepatšõõ	36 046	10 237	178	106 ^c	Klooritubi ja pleekleelis	258 277	23 369	—
72 ^l	"	480	326	240	106 ^d	Väävel-, sipelga- ja pihmahape	717 672	69 649	14 354
72 ^m	"	351	513	33	108 ^a	Väävihäsinik, tetraktaal, kloorvää- vel, tetraklooraasinik ja trikloor- etüleen	1 655	1 144	81
72 ⁿ	"	245 892	123 199	30 622	108 ^b	Lämmastik-, fluor- ja soolhape	97 004	11 919	974
72 ^o	"	23 695	15 545	6 784	108 ^c	Äädikhape	2 332	1 154	1 659
72 ^p	Portselankaup	66	69	131	108 ^d	Sidrunihape	7 611	11 783	2 944
72 ^q	"	69 373	80 615	12 655	108 ^e	Vihnakivihape	7 875	12 911	3 549
72 ^r	"	16 466	22 625	10 812	108 ^f	Bentsoe-, park-, fosfor- ja kroom- hape	9 979	10 370	997
72 ^s	"	155	335	309	108 ^g	Saltsüülhape	1 273	5 169	623
72 ^t	"	27	290	78	108 ^h	Gallus- ja pürogallushape	146	695	15
72 ^u	"	1 626	2 831	—	109 ^a	Kaavavitrool	1 001	210	37
72 ^v	"	16 383	2 603	309	109 ^b	Väse-, tsingivitrool ja klooristmik	14 585	5 424	1 450
72 ^w	"	9 585	1 984	650	110 ^a	Kaavavitrool	25	13	14
72 ^x	"	51 290	9 134	1 384	110 ^b	lad	11	2 445	48
72 ^y	"	49 200	58 745	7 778	110 ^c	Hõbedat sisaldavad soolad	566	9 811	565
72 ^z	"	6 207	27 548	796	111	Antrahinoon	126	139	13
77 ^a	"	57 135	6 913	6 913	112 ^a	Keemilised ja farmats. seadused ja preparaadid tariifi teistes §§ gru.	17 207	14 002	2 580
77 ^b	"	475	1 183	378	112 ^b	"	555	460	194
77 ^c	"	1 295	7 130	3 737	112 ^c	"	555	460	194
77 ^d	"	65	118	194	112 ^d	"	352	308	175
77 ^e	"	69 290	16 523	2 188	112 ^e	"	2 028	2 437	72
77 ^f	"	947	1 119	284	112 ^f	"	2 519	3 549	250
77 ^g	"	13	12	13	112 ^g	"	92	20 753	869
77 ^h	"	4 758	3 054	1 332	112 ^h	"	483	8 281	2 185
77 ⁱ	"	8 414	26 928	8 413	112 ⁱ	"	47	1 540	47
77 ^j	"	5 902	2 248	592	112 ^j	"	4	4	0.4
77 ^k	"	40	211	11	112 ^k	"	1 527	3 888	228
77 ^l	"	737	287	287	112 ^l	"	1 164	22 749	940
77 ^m	"	540	28 617	10 602	112 ^m	"	330	544	90
77 ⁿ	"	22 634	15 150	6 746	112 ⁿ	"	512	1 515	251
77 ^o	"	10 871	16	2	112 ^o	"	—	—	—
78 ^a	Peegelklaas	8	2 093	3 231	112 ^p	"	—	—	—
78 ^b	"	6 175	66	15	112 ^q	"	—	—	—
78 ^c	"	28	402	119	112 ^r	"	—	—	—
78 ^d	"	153	665 208	196 132	112 ^s	"	—	—	—
78 ^e	Kiiviklaas	48 494 983	665 208	196 132	112 ^t	"	—	—	—
78 ^f	Puusiklaas	896	1 251	17 059	112 ^u	"	—	—	—
78 ^g	"	1 848 916	85 529	5 615	112 ^v	"	—	—	—
78 ^h	"	61 149	5 600	6 115	112 ^w	"	—	—	—
78 ⁱ	"	12 808	2 436	1 281	112 ^x	"	—	—	—
78 ^j	"	—	—	—	112 ^y	"	—	—	—

	112°C	112°C		112°C		
81 ^a	Fenool, natallin, bensool jne.	35 195	9 551	1 112	Keemilised ja farmats. aadused	1 752
82 ^a	Kalfooniim	5 046	9 181	1 111	er. preparaadid tarini teistes §§	4 186
83 ^a	Ülepruulipi	68 938	98 728	5 836	„	8 571
84 ^a	Asafidivi	6 908	5 082	330	„	13 648
85 ^a	„	70	106	4	„	1 035
86 ^a	Gutrong kõva, piigi	601	101	30	„	387
87 ^a	Asafidmasiks	11 512	2 041	12 ^a a	„	39 120
88 ^a	Nafra ja gaasõli	77 452	10 179	4 600	„	1 364
89 ^a	Masaüt	1 864 499	27 194	8 865	„	22 459
90 ^a	Nafra destilleerimise vedelad aas-	777 843	16 547	27 194	„	2 385
91 ^a	tuused ern.	124 977	12 483	12 ^a d	„	261 076
92 ^a	Petrolieum	13 770 539	789 667	12 ^a e	„	8 305
93 ^a	Pensilini, nafra-ester, kristalloid	2 868 036	276 402	12 ^a f	„	140 146
94 ^a	Parafin ja määrdeõli.	2 645 135	4 083	112 ^a g	Valmistatud, arstirohud	6 883
95 ^a	Terpentiin	22 171	4 182	112 ^a h	„	2 808
96 ^a	Kummi ern.	37 870	23 927	112 ^a i	„	6 875
97 ^a	Sellak, stochakk ja kopaaivak	13 018	15 872	112 ^a j	„	3 930
98 ^a	Kautsiik ja guttaperis toored	13 250	14 452	112 ^a k	„	947
99 ^a	Vihruk, manna, asafidõli	21 891	13 680	112 ^a l	„	188
100 ^a	Tolnu-, peruupakam, bensoevakk	19 849	12 459	112 ^a m	„	8 166
101 ^a	stiraks ja healõhnaised valgud	179	259	112 ^a n	„	1 742
102 ^a	ern.	306	1 703	111	„	5 807
103 ^a	Kamper	1 101	3 867	116	Opium	82
104 ^a	Kummiakamp ern.	40	1 180	117	Taimed	1 852
105 ^a	Kummi pähne	379	1 218	117 ^a	Taimed	16 404
106 ^a	„	12 550	82 393	117 ^b	„	2 309
107 ^a	„	1 899	2 777	117 ^c	„	3 249
108 ^a	„	3 821	13 017	117 ^d	„	7 429
109 ^a	Kummi jalarõud	93 208	415 529	117 ^e	„	15 009
110 ^a	Kummiõid, maatid ja õhu-	5 311	23 742	117 ^f	„	16 507
111 ^a	kummiõid sõidukitele	8 189	4 636	117 ^g	Giltseerin	73 130
112 ^a	Kummi kõva	113 568	300 155	117 ^h	„	17 311
113 ^a	„	7 269	33 581	117 ⁱ	„	18 431
114 ^a	Väikevahu- ja kloorkaalium	330	8 023	117 ^j	„	110 578
115 ^a	Väikel ja gaaspuhastamise mass	333	2 400	117 ^k	„	85
116 ^a	Väikel puusastad	10 230 871	806 437	117 ^l	Taimed	4 851
117 ^a	Antimoon	17 949	3 530	117 ^m	Taimed	1 978
118 ^a	„	8 529	3 782	117 ⁿ	Kookosõli	10 850
119 ^a	„	220	561	117 ^o	„	624
120 ^a	„	308	418	117 ^p	„	335
121 ^a	Boor	11 751	3 488	117 ^q	„	10 159
122 ^a	„	1 504	609	117 ^r	„	83
123 ^a	„	3 366	2 415	117 ^s	„	94
124 ^a	„	124	15	117 ^t	„	5 331
125 ^a	Magnesiit	62 808	9 500	117 ^u	„	1 878
126 ^a	Vinakivi	10	20	117 ^v	„	8 155
127 ^a	„	10	18	117 ^w	„	7
128 ^a	„	2 655	3 622	117 ^x	„	867
129 ^a	Barüüt ehk väevahetabarium	41 171	4 439	117 ^y	„	512
130 ^a	Barüüt, viitriit, kloor- ja län-	10 928	2 824	117 ^z	„	242 492
131 ^a	naestihapetabarium	84 728	10 847	117 ^{aa}	„	1 954
132 ^a	Ammoniaagi preparaadid	4	5	117 ^{ab}	„	150
133 ^a	Arseen	766	624	117 ^{ac}	„	107
134 ^a	Tsitaniidid ja kroomihapušoolid	32	72	117 ^{ad}	„	49 670
135 ^a	„	6 656	8 612	117 ^{ae}	„	35 486
136 ^a	„	84 300	22 036	117 ^{af}	„	175
137 ^a	„	2 928	1 639	117 ^{ag}	„	0,15
138 ^a	Maarjajää	12 078	2 137	117 ^{ah}	„	8
139 ^a	Kroomaarsajää ja kromossal	1 661	446	117 ^{ai}	„	100
140 ^a	Väevahetabarium	19 141	8 711	117 ^{aj}	„	4 427
141 ^a	Hapendid, vahetandid ja õli-	809 970	71 619	117 ^{ak}	„	15 406
142 ^a	hapendid	8 749	12 224	117 ^{al}	„	104
143 ^a	„	„	„	117 ^{am}	„	234
144 ^a	„	„	„	117 ^{an}	„	355
145 ^a	„	„	„	117 ^{ao}	„	189
146 ^a	„	„	„	117 ^{ap}	„	9
147 ^a	„	„	„	117 ^{aq}	„	2546
148 ^a	„	„	„	117 ^{ar}	„	888 782
149 ^a	„	„	„	117 ^{as}	„	74 431
150 ^a	„	„	„	117 ^{at}	„	892
151 ^a	„	„	„	117 ^{au}	„	3 681
152 ^a	„	„	„	117 ^{av}	„	3 652
153 ^a	„	„	„	117 ^{aw}	„	12 294
154 ^a	„	„	„	117 ^{ax}	„	8 220
155 ^a	„	„	„	117 ^{ay}	„	1 981

Sissevõtu (kaal ja väärtus) ja tollitariifi \$-de ja punktide järgi (järg) --- Commercés extérieurs et droits de douane d'après les \$§ du tarif douanier en 1933 (suite).

Tollitariifi \$-id ja punktid	Algne nimetus	Kaal Kg	Väärtus Kr	Tollimaks Kr	Tollitariifi \$-id ja punktid	Algne nimetus	Quantité en kg	Väärtus en kr	Droits de douane en kr
137*	Trükkivärv	20 798	15 530	2 077	167*	Mesinad ja aparatuurid	2 765	28 512	548
137*	"	5 619	20 898	1 412	167*a	"	378 15A	404 521	20 656
137*	Juust- ja võivärv	4 786	8 729	—	167*am	"	82 670	24 732	2 104
139	Malm	1 464 333	88 880	—	167*b, bmm	"	4 334	40 792	1 982
140	Ferromangan ja ferrosilicium	13 263	2 721	—	167*	"	2 486	12 832	2 486
141*	Raud ja teras	79 089	9 802	—	167*	"	1 281	18 700	6 162
141*	"	16 080 877	1 437 896	426	167*a	"	8 868	50 700	3 525
141*bc	"	1 004 942	149 188	24 903	167*a	"	1 905	14 754	1 645
141*bc	"	1 403 241	200 380	14 032	167*am	"	12	120	3
141*bc	"	1 615 430	363 121	127 523	167*bc	"	2 167	15 264	6 643
141*bc	"	4 846	1 155	145	167*cm	"	5 202	26 580	5 935
141*bc	"	556 387	185 708	43 565	167*cm	"	1 380	1 380	98
141*bc	"	24	52	6	167*dm	"	3 005	6 215	1 828
141*bc	"	22 309	12 470	899	167*dm	"	6 107	9 424	751
142	Vaak, aluminiim ja teised ern. metallid	189 410	17 317	—	167*em	"	6 018	12 008	3 053
143*	"	10 962	20 799	6	167*fb	"	176	1 410	225
143*	"	96 498	98 224	—	167*fb	"	97	499	827
143*	"	29 752	44 335	1 782	167*fb	"	50	468	195
143*	"	53	110	8	167*fb	"	389 954	215 600	5 851
143*	"	8 723	9 371	—	167*fb	"	7 161	12 377	285
143*	Inglisina	17 869	59 775	—	167*fb	"	139	2 688	211
143*	Sahtina	188 002	44 800	—	167*fb	"	—	—	—
143*	"	23 210	7 193	—	168*	Kaalid	—	—	—
143*	Trükkimaterjal	21 080	7 102	—	168*bc	"	—	—	—
146*	Tsinsk	68 580	19 878	—	168*bc	"	—	—	—
146*	"	37 224	20 448	—	168*bc	"	—	—	—
146*	"	75	131	—	169*	Füüs-, mek-, laborat. riistad ja tarbed, elektritarbed	15 512	230 207	6 791
147	Elavhõbe	376	2 334	111	169*	"	1 194	37 528	1 671
148*	Kallismetallid ja kaup neist	1 197	58 280	—	169*	"	18 003	99 751	25 186
148*	"	8 31	9 192	1 655	169*bc	"	1 955	33 941	3 502
148*	"	0,08	193	—	169*bc	"	—	—	—
148*	"	16,26	2 767	812	169*bc	"	214	3 954	106
148*	"	24	3 086	—	169*bc	"	—	—	—
148*	"	6	137	—	169*bc	"	—	—	—
148*	"	60	899	2 233	169*bc	"	—	—	—
149*	Brookraie, kuni ja hõbe niitidena	186	3 532	1 310	170	Põhjad ja binoklid	358	15 476	2 104
149*	Liitvõrdid ja -hõbe niitidena	59 097	279 992	56 153	171*	Kellasepaup	(2 504 tk.) 127	20 878	3 895
149*	Vaak, aluminiim ja teised ern. metallistest kaup	566	4 478	1 180	171*a	"	1 037	10 069	3 112
149*	"	97	3 102	1 485	171*b	"	(15 tk.) 1	1 114	226
150*	Malmkaup	3 363	1 452	899	171*b	"	(41 tk.) 5	5 599	164
150*	"	77 088	39 017	10 336	171*c	"	(207 tk.) 21	2 981	414
150*	"	69 308	51 846	16 772	171*d	"	(3 tk.) 1	24	24
151*	Raud- ja teraskaup kaotud, shant-situd, valatud, needitud või õvetsitud	26 488	11 566	—	171*d	"	(112 tk.) 45	1 519	112
151*	"	7 843	4 203	1 098	171*d	"	(7135 tk.) 2 854	19 833	4 281
151*	"	77 471	57 384	7 625	171*d	"	(97 tk.) 177	6 048	908
151*	"	6 297	2 294	1 575	171*d	"	18	332	172
152*	"	58 905	82 123	11 381	172*	Muusikariistad	(1 tk.) 1 500	4 050	837
152*	"	58 647	12 821	5 964	172*a	"	154	1 716	837
152*	"	964 983	344 551	28 433	172*b, bmm	"	8 985	18 928	18 353
152*	"	23 351	5 346	1 606	172*c	"	718	12 373	1 071
153*	Raud- ja teraskaup viliitud, tressitud, pötsitud, lihitud, pronksitud või malm viliitud	23 351	5 346	1 606	172*d	"	1 138	9 110	3 418
153*	"	—	—	—	172*d	"	1 819	14 368	909
153*	"	—	—	—	172*d	"	240	1 804	42
153*	"	—	—	—	172*d	"	254	5 091	265

Tollitariifi §§-id ja punktid	Algne nimetus	Kaal Kg	Väärtus Kr	Tollimaks Kr	Tollitariifi §§-id ja punktid	Algne nimetus	Quantité en kg	Valeur en kr	Droits de douane en kr
181 ^a	Vili	882 689	840 379	36 484	190 ^a	Poodistid ja pookkunstistid pühiks ja samet	52	1 971	1 551
181 ^b	"	33 045	92 016	6 505	197 ^a	Poodistid ja pookkunstistid riie	184	3 282	782
181 ^c	"	11 399	20 795	2 849	197 ^b	Poodistid ja pookkunstistid paelad	20	306	498
182 ^a	Puuvillaväät ja lõngatööd	48 625	41 480	7 323	198 ^a	Vihlase riie	1 076	9 859	1 609
182 ^b	"	2 321	1	1	198 ^b	"	419	2 711	838
183 ^a	Puuvillane lõng ja niit	204	5 826	929	199 ^a	Vihlase riie	16 038	16 038	6 655
183 ^b	"	1 648	6 587	1 773	199 ^b	"	1 106	1 536	1 536
183 ^c	"	483	8 392	1 813	200 ^a	Vihlase paelad	1	19	14
183 ^d	"	22	66	29	200 ^b	Vihlase riie	2	42	31
183 ^e	"	350	1 001	268	200 ^c	"	12	274	
183 ^f	"	32	92	45	201 ^a	"	580	7 715	5 898
183 ^g	"	12 066	75 775	39 177	202 ^a	Vihlased ja puuvillased kangad	15 065	133 484	5 684
183 ^h	"	7 827	59 160	31 870	202 ^b	fabriiksetes tarbeks	1 638	7 161	3 076
183 ⁱ	"	2 319	19 046	12 526	202 ^c	Kesamellkardvestest masinarihmad	82	289	
183 ^j	"	18 876	155 179	39 163	204 ^a	Vihlased vaibad	12	512	986
183 ^k	"	1 441	8 891	6 083	204 ^b	Kujutatud teesed siidist ja kunstsiidist	32	2 294	2 498
183 ^l	"	1 111	8 913	6 072	204 ^c	"			
183 ^m	"	1 283	3 833	2 187	204 ^d	Kujutatud teesed pookistid ja pookkunstistid	0,4	28	93
184 ^a	Lõhane lõng ja niit	1 100	6 228	84	204 ^e	Kunstistid	329	4 973	8 892
184 ^b	"	28	270	84	204 ^f	Kujutatud teesed villased	2 136	28 257	22 210
184 ^c	"	1 797	14 123	3 124	204 ^g	"	701	17 618	8 816
184 ^d	"	2	10	5	204 ^h	Kujutatud teesed puuvillased	1 879	9 969	1 219
185 ^a	Siidist ja kunstistid lõng ja niit	4 881	109 636	17 899	205 ^a	"	1 868	48 484	18 899
185 ^b	"	1 915	8 772	1 804	205 ^b	Pärm- ja posamentitöö siidist ja kunstistid	24	465	419
185 ^c	"	1 043	13 475	4 684	205 ^c	Pärm- ja posamentitöö puuvillast	286	4 687	2 969
185 ^d	"	9 566	563 860	413 026	205 ^d	Kangand	165	724	
185 ^e	"	5 418	38 864	27 056	205 ^e	Puuvillane põrimine nõbr	96	289	93
185 ^f	"	37 963	285 786	17 113	205 ^f	Paelad kunstistid	330	330	61
185 ^g	"	14 264	95 120	7 160	205 ^g	Paelad ern. kindainest	1 200	1 200	112
185 ^h	"	76 276	434 587	37 806	206 ^a	Tüll puuvillane	36 815	37 796	37 796
185 ⁱ	"	108 236	701 668	58 797	206 ^b	" igasugune	134	3 177	2 025
185 ^j	"	6 947	6 947	6 111	206 ^c	siidist ja kunstistid	32	4 167	2 189
185 ^k	"	253	1 797	229	206 ^d	Piteid siidist ja kunstistid	3	872	220
187 ^a	Puuvillane riie	77 511	487 682	1 804	207 ^a	Tilkandustööd	4	618	491
187 ^b	"	632	8 768	2 094	207 ^b	"	4	474	461
187 ^c	"	49 279	408 665	2 094	208 ^a	"	14	352	381
187 ^d	"	148	1 157	368	208 ^b	"	2	28	14
187 ^e	"	3	30	35	209 ^a	Pesu	0,2	5	4
187 ^f	"	1 267	22 336	4 114	209 ^b	"	2	20	
187 ^g	Puuvillased bordid ja paelad	58	518	292	209 ^c	Pealharidid	2	207	181
187 ^h	"	23	380	174	209 ^d	"	14	207	47
188 ^a	Puuvillane riie	18 278	184 956	22 725	209 ^e	"	2	19	128
188 ^b	"	9 069	80 397	13 622	209 ^f	"	12	144	
188 ^c	"	7 255	137 125	20 677	209 ^g	"	2	23	101
188 ^d	"	124	1 207	20 652	209 ^h	"	1	59	130
188 ^e	Puuvillased bordid ja paelad	2	137	66	209 ⁱ	"	0,1	7	14
188 ^f	"	1 050	6 181	501	209 ^j	"	1	61	84
188 ^g	Puuvillased lambitahid	2 483	29 956	9 014	209 ^k	"	5	50	95
189 ^a	Puuvillane samet ja plüüs	5 508	3 864	250	210 ^a	Kõbarad ja mitid	(51646 tk.)	136 182	46 404
190 ^a	Kõbed ja nõbrid	99	402	608	210 ^b	"	(29975 tk.)	24 629	16 481
190 ^b	"	257	257	165	210 ^c	"	583	18 307	4 509
190 ^c	Kalavõrgud	1 649	5 019	70	210 ^d	"	44	190	134
190 ^d	Kõbed ja nõbrid	28	337	465	210 ^e	Vihmane- ja pakevavarjud	(427 tk.)	877	747
190 ^e	"	69	244	465	211 ^a	"	(448 tk.)	2 148	2 340
190 ^f	"	15	1 545	349	211 ^b	"	(6627 tk.)	17 408	6 627
191 ^a	Jämedad kangad dšindist	24 843	14 078	37	211 ^c	"	(717 tk.)	748	106

1921	1 019	1 170	2121	Nõbbid	1 644	16 557	11 549
1922	2 160	602	2122	"	4 400	24 424	17 081
1923	19 721	20	2123	"	2 922	11 684	11 684
1924	1 401	47	2124	Insused ja kunstnikud liied	0,2	17	22
1925	3 316	217	2125	"	4	206	231
1926	51 842	20 696	2126	Pärild odavaat ahist	107	1 608	1 001
1927	3 279	8	2127	"	172	2 979	3 452
1928	72 522	36 642	2128	Podu- ja tüaletkaup	106	2 584	4 438
1929	12 759	11 648	2129	"	161	1 412	1 312
1930	7 361	1 397	2130	"	698	5 947	4 063
1931	3 489	1 784	2131	"	30	163	85
1932	12 168	2 688	2132	"	497	6 952	2 205
1933	575	443	2133	Kirjutus-, joonistus- ja maalimis-	10 970	100 770	46 024
1934	1 808	52	2134	vahendid ern.	226	3 639	1 167
1935	17	52	2135	"	77	927	113
1936	445	312	2136	"	123	463	

Talmerilgi ern. kindlaimest riie	468
Kooskoopvõrandavahendid	142
Lõuad ern. talmerilgi kindlaimest	12 872
(peale purvillid)	126
Vaharlie ja selleset kaup	42
Purjarlie ja pressendit	13 580
Voolukud pritsete ja paugetele	846
ning masinarihmed	3 279
Linooleum	18 006
Jaooleerpaal	13 703
Masinaühendused kindlaimest	2 796
Sidrilie	2 232
Kunstiõhritie	73
Sidri ja kunstõidit paalad ja bordid	14
Sidri pihõõ ja saamet	17
	5

Väljavedu - Exportation

1.	380	7	46	Saarmanabad	380	46
2	42 680	2 479	3 890	Oravanabad	42 680	3 890
4	148 013	6 437 214	3 949	Vanaaad	148 013	3 949
4 ^a	2 776	7 044	2 583	Vana punane vask tikkidena	2 776	2 583
4 ^a	4 549	15 088	273	" valge	4 549	273
4 ^a	11 432	38 580	1 442	" pronks	11 432	1 442
	7 551	24 683	804	Vasopuru	7 551	804

Propsid ja kumelaid	2 839	796	46	Saarmanabad	380	46
Kasetarbepuud	214	45	61	Oravanabad	42 680	3 890
Rebasnahad	33 954	1 198	61	Vanaaad	148 013	3 949
Tõhu-, karbi- ja nirknahad	17 035	1 091	61	Vana punane vask tikkidena	2 776	2 583
Nirgi- ja nugsannahad	582	77	61	" valge	4 549	273
				" pronks	11 432	1 442

(454,11 tnn)

256 575

(12,75 tnn)

9 041

508

365

4

5.	Sissevedu — Importation					Väljavedu — Exportation				
	ton	1 000 kr	Tollitulu kr	% tollitudest	Toll % cif väärtusest	en tonnes	1 000 kr	Droit douanier kr	Au montant total en %	Droit douanier en %
I. 1. Elusloomad — Animaux vivants (arv — nombre)	77	7	—	—	—	549	55	—	—	—
II. Tolt- ja maisained, joogid — Denrées aliment. et colonial., bois.	46 313	4 343	6 303 716	49,1	145,1	25 869	18 979	—	—	—
2. Tera- ja jahvatatud vili — Céréales et produits de minoterie	897	121	154 528	1,2	127,7	226	32	—	—	—
3. Aia- ja juurvili — Produits des potagers et des vergers	374	182	168 009	1,3	104,1	6 123	322	—	—	—
4. Karjasaadused — Produits de l'élevage au détail	3	5	064	0,0	14,0	15 311	17 322	—	—	—
5. Kala, kalasaadused ja vähid — Poissons, leurs produits et éc.	2 813	408	34 880	0,3	8,7	1 082	465	—	—	—
6. Muud toit- ja maisained ning joogid — Autres denrées aliment. et coloniales et boissons	40 208	3 408	5 044 979	46,3	174,4	2 675	808	—	—	—
7. Loomasõit — Fourrage	2 718	244	—	—	—	452	30	—	—	—
III. Toor- ja poolvalmisained — Matières premières et demi-fabriquées	129 352	13 093	3 082 636	24,0	23,5	266 775	15 844	16 290	100	0,1
8. Loomariigisained, peale rasvade — Produits animaux (non compr. gras. et huiles)	769	800	106 015	0,8	13,4	688	886	6 309	33,7	0,7
9. Seemned, taimed ja nende osad — Semences, plantes vivantes et leurs parties	3 062	1 328	1 456 149	11,4	109,6	40	12	—	—	—
10. Metsamaterjal — Produits forestiers	210	54	351	0,0	0,0	149 095	5 494	—	—	—
11. Paberitoorained — Matières pour papier	1 859	321	1 094	0,0	0,6	73 501	6 075	840	5,2	0,0
12. Tekstiilitoorained — Matières textiles	6 261	4 939	385 622	3,0	7,8	3 648	1 640	—	—	—
13. Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd) — Minerais et métaux bruts	1 856	250	37	0,0	0,0	6 673	184	0 141	56,1	5,0
14. Mineraalid peale ärtside — Minéraux (non compris minerais)	55 209	873	220 542	1,7	25,3	24 455	178	—	—	—
15. Keemilistõstuse toorained — Matières chimiques	60 126	4 528	911 020	7,1	20,1	8 615	1 377	—	—	—
a) Sellest õlid, rasvad, valgud, kummi toorelt — a) dont huiles, graisses, résines et caoutch. brut	23 171	2 342	900 397	7,0	33,4	7 885	776	—	—	—
b) sellest väetisained — b) engrais	26 650	1 270	—	—	—	408	26	—	—	—
IV. Valmis- ja poolvalmis- ja valmistatud — Produits fabriqués	43 531	21 512	3 459 126	26,9	16,1	29 392	10 677	—	—	—
16. Nahad töötletud ja nahkaup — Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	19	257	71 842	0,6	27,9	108	702	—	—	—
17. Puutõstusesaadused — Ouvrages en bois	1 230	394	31 927	0,2	3,1	12 127	2 108	—	—	—
18. Paberitõstusesaadused — Articles en papier et imprimés	1 598	969	202 485	1,6	20,9	7 702	1 209	—	—	—
19. Tekstiilitõstusesaadused — Articles textiles	743	4 716	1 081 230	8,4	22,9	2 904	5 040	—	—	—
20. Metallid — Métaux ouvrages	20 931	2 745	259 194	2,0	9,4	11	2	—	—	—
21. Põllunõu- ja masinad — Outils et machines agricoles	460	308	7 534	0,1	2,4	40	48	—	—	—
22. Jõu- ja töomasinad — Machines motrices et mach. industr.	941	1 272	87 540	0,7	6,9	85	133	—	—	—
23. Metallkaup — Articles en métaux non spécialement dénommés	2 530	2 530	425 441	3,3	16,5	256	101	—	—	—
24. Elektrimasinad, -aparaadid ja tarbed — Machin. et appareils électriques et leurs parties	451	1 156	195 209	1,5	16,9	21	202	—	—	—
25. Instrumentid, -aparaadid (peale elektriapar.) ja laskerist. Instruments, appareils et armes à feu	40	487	68 560	0,5	14,1	68	65	—	—	—
26. Transportabimõud — Moyens de transport	360	834	136 560	1,1	15,5	3	11	—	—	—
27. Keraamika ja muud mineraalkaubad — Céramique et autres produits minéraux	4 421	919	153 881	1,2	16,7	5 388	391	—	—	—
28. Keemilistõstusesaadused — Produits chimiques	9 680	4 606	621 652	4,8	13,5	401	175	—	—	—
29. Muud eraldi nimetatuna kaubad — Autres articles non spécialement dénommés	27	219	116 071	0,9	53,0	34	391	—	—	—
V. 30. Kallismetallid ja -kivid — Métaux et pierres précieuses, perles et coraux	1	75	2 840	0,0	3,7	0	3	—	—	—
Kokku — Total	319 197	39 630	128 431 818	100	32,9	322 636	45 538	16 290	100	0,1

välja 1933 a. 3 363 kg karusnahku, millest saadi 6 309 kr tollimaksu, 1932 a. aga 1 959 kg, mis tolliti 4 540 kr-ga. Suurenenud on ka väljaveost saadud tollitulu vanadelt metallidelt 308 kr ehk 3,5% võrra ja metsamaterjalilt 379 tuh. kr ehk 82,2% võrra.

Udine tollikoormis väljaveoainetel moodustab ainult 0,1% kõigi väljaveetavate ainete fob väärtusest. Kõige kõrgemalt on koormatud vanad metallid — 5,0%-ga väärtusest, teistel kaupadel on tollikoormis tähtsusetu; nii moodustab tollikoormis karusnahka-delt ainult 0,7%.

4. Tagasimakstud tollimaks.

Droit de douane retourné.

1933 a. maksti tagasi 232,8 tuh. kr allpoolnimetatud ainete väljaveol, mis võetud nende ainete valmistamiseks tarvis-minevate toorainete sisseveol. 82,4 tuh. kr ehk 35,4% kogu tagasimakstud summast langeb toitainetele, 78,0 tuh. kr ehk 33,5% — tekstiilitõstusesaadustele, 23,5 tuh. kr ehk 10,1% — paberisaadustele, 21,3 tuh. kr ehk 9,1% — puutõstusesaadustele, 9,0 tuh. kr ehk 3,9% — jalanõudele, 5,2 tuh. kr ehk 2,2% — tuletikkudele; ülejäänud ained esinevad väiksemate arvudega,

¹) Peale selle laekus väliskaubanduses arvestamata kaupadelt 65 270 kr tollimaksu.

kogusummas 12,4 tuh. kr ehk 5,8%-ga. Võrreldes 1932 a. on 1933 a. tagasimaksu üldsumma suurenenud 74,0 tuh. kr ehk 46,8%. Suurenemise võib panna tekstiiltööstussaaduste arvele, millistelt maksti tagasi 1933 a. 78,0 tuh. kr 1932 a. 0,4 tuh. kr vastu, kui ka nimekirja juurdetulnud jalanõude (9,0 tuh. kr) ja tubakasaaduste (3,1 tuh. kr) arvele. Peaaegu kõigilt teistelt ainetelt on makstud tagasi eelmise aastaga võrreldes vähem, näit.: toitainetelt 9,5%, pabersaadus- telt 10,0%, puutööstussaadustelt 7,0% ja tuletikku- delt 55,2%.

Tagasimaksud tollimaks 1933 a. (kroonides).

Šokolaad ja karamellkompvekid	81 057
Kilud ja sprotid	1 808
Kunstsarv	2 876
Võttimised	21 303
Tubakasaadused	3 144
Pabersaadused	23 549
Impregneeritud riie	6 688
Kanepist nõör	641
Puuvilla tooted	70 533
Tekstiiltooted ern.	1 229
Kunstsarvest teosed	2 946
Mehaanilised tulealühtjad	1 503
Telefoniparaaadid	1 612
Tuletikud	5 155
Jalanõud	8 992
Kümutamisseadised, radiaatorid j.n.e.	779
Kokku	232 779

Tollitulu de kohta enne Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid ja andmed:

Tollimaks ja väliskaubandus tollitarifi kohaselt	1932 a., L. Pöder, Eesti Statistika 1933 a., lhk. 436—446.
" " " " " "	1931 " " " " " " 1932 " " " " " " 510—523.
" " " " " "	1930 " J. Kits, " " " " 1931 " " " " " " 528—538.
" " " " " "	1929 " A. Kits, " " " " 1930 " " " " " " 540—550.
" " " " " "	1928 " " " " " " 1929 " " " " " " 578—589.
" " " " " "	1927 " " " " " " 1928 " " " " " " 589—599.
" " " " " "	1926 " Eesti Statistika 1927 a., lhk. 503—511.

V. Feldman.

ERA- JA TÄHTSAMATE ÜHISPANKADE TULUD ja KULUD 1932—33 a.¹⁾

RECETTES et DÉPENSES des BANQUES PRIVÉES et des BANQUES COOPÉRATIVES en 1932—33.

Sis u: 1. Pankade arv ja üldandmed, lhk. 37. 2. Tulude ja kulude koostis, lhk. 38. 3. Puhaskasu jaotus ja makstud dividendid, lhk. 42.

1. Pankade arv ja üldandmed.

Nombre des banques et données générales.

1933 a. jäid erapankade 1932 a. tulu-kulu andmed avaldamata, kuna puudus vastav aruanne suurimalt erapangalt. Nüüd on see saadud ja tulu-kulu andmed koostatud ka 1932 a. kohta, millised järgnevas on kõrvatatud 1933 a. andmeiga. Erapankade arv vähenes 1932 a. 1 võrra; langes välja Tartumaa pank ühinedes ühistegelise Põllumajanduse pangaga. Teotsevast 15 pangast olid 12 aktsia- ja 2 linnapangad ning 1 pangakontor. 1933 a. pankade arv ja koostis ei muutunud, kuid andmed on toodud ainult 14 panga kohta, kuna likvideerimisele määratud Sakala pank neid ei esitanud. 1933 a. esmakordselt on toodud andmed tähtsamate ühispankade kohta. Arvestatud 26 suurema ühispanga laenu- ja hoisusumma moodustas umbkaudu $\frac{2}{3}$ ühispankade vastavaist üldsummadest. Ligikaudu samasugune pidi olema vahetud ka tulude-kulude alal. Teisis linnus ja alevs asuvaid osakondi omasid 4 pank. Nende arv oli aasta lõpul: 1932 a. 20 ja 1933 a. 14 (Krediit pank 1932 a. 14, 1933 a. 10, Tartu pank 1932 a. 4, 1933 a. 2, Pärnu krediit pank 1932 a. 1, 1933 a. —, Tartu tööstuse pank 1932 a. —, 1933 a. 1, Tallinna laenu ja hoiu kassa 1932 a. 1 ja 1933 a. 1). 1933 a. muudatuse põhjustas osakondade vahetus (Krediit pank ja Tartu pank) ja likvideerimine.

Majanduselu üldine kokkutõmbumine jätkus intensiivselt 1932 a. ja 1933 a. esimesel poolel; aasta teisel poolel see liikumine üksikül majandusaladel kas aeglustus, peatus ehk muutus suunda, avaldas nõrka kasvu tendentsi. Pankade tegevus kahanes mõlemal aastal, kusjuures tagasimineki oli järsk 1932 a. ja tunduvalt väiksem 1933 a. Keskmine laenusumma vähenes võrreldes 1931 a. erapankadel 1932 a. 17,4%, 1933 a. 10,8% ja tähtsamail ühispankadel vastavalt 8,9% ja 7,0% ning keskmine hoisusumma kahanes esimesil 21,0% ja 8,2% ja viimaseil 18,5% ja 3,8%. Tagasimineki ei toimunud aasta kestel järjekindlalt, vaid katkestus väiksemate tõusuvõngetega, vastavalt majanduselu sündmusile ja rahapolitika kohta käivate kuulduste levimisele.

Hoisusummade väljavool, eriti 1932 a. alul, sündis osalt massiliselt ja sellest tekkinud raskusist ülesaamiseks tuli üksikül pankadel nõutada abikrediidite riiklikelt pankadelt ja Eesti pangalt ehk moratooriumi. Viimaste juhtude arv oli võrdlemisi väike. 1933 a. kujunes olukord panganduses veidi stabiilemaks; äriselise ilmnevad muutused laenu- ja hoisusummade alal olid eelmisest aastast väiksemad. Hoisusummade alal püsis nõrk kokkutõmbumise kaldumus üldiselt kuni aasta lõpuni. Erapankade antud krediidid näitasid juunis 1933 a. 2,5 milj. kr kasvu, mille arvatavasti tingis mitte niivõrd majanduslike lähikäikude elavne-

¹⁾ Pankade kohta varem Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid vt. „E. Statistika“ nr. 132(11) — 1932, lhk. 652—658.

Arveto seis milj. kr. (kuu lõpul).

	E r a p a n g a d											
	Aasta keskm.			1933 a.				1932 a.				1931 a.
	1933	1932	1931	XII	IX	VI	III	XII	IX	VI	III	XII
Kassa ja j.a.	2,8	2,9	3,5	4,9	2,8	2,7	2,7	3,5	2,7	3,4	2,7	4,4
Laenuid	50,3	57,8	70,0	50,0	50,2	51,6	49,9	49,4	56,4	57,6	58,7	60,2
a) Disk. veksl.	18,7	20,2	25,7	19,6	18,2	19,1	18,7	18,4	19,5	19,8	20,6	21,4
b) Kto-krt. l.	30,8	36,1	42,6	29,2	30,8	31,1	29,9	29,9	35,4	36,8	36,5	37,1
Korresp. (akt.)	1,8	2,1	3,6	1,5	1,8	1,8	1,6	2,1	2,1	1,9	1,9	2,7
Kinnisvara	6,1	5,2	4,9	6,5	6,4	6,4	6,3	5,4	5,1	6,1	5,1	5,1
Garantid	5,2	6,1	8,1	4,0	5,1	5,9	5,4	4,6	4,5	6,0	7,6	6,8
Bilans	74,3	81,5	97,8	74,7	75,3	76,4	73,4	71,9	79,7	81,3	82,6	84,7
Omakapital	7,7	7,5	7,2	7,9	7,8	7,8	7,7	7,7	7,6	7,6	7,6	7,2
Hoiusummad	29,2	32,6	41,3	29,7	28,8	28,6	29,2	29,7	30,6	33,4	33,2	35,9
a) Tähtajal	6,2	7,9	11,1	5,6	6,8	6,2	6,6	6,7	6,9	7,7	8,5	9,8
b) Jooksvad arved	21,6	23,5	27,9	22,9	21,6	20,9	21,3	21,6	22,5	24,3	23,6	24,8
Võlaarv. ja red.	12,1	12,1	16,1	14,7	12,0	12,8	12,0	12,1	12,3	11,6	11,8	13,6
Korresp. (pas.)	12,8	15,8	16,4	11,9	13,4	13,3	13,2	12,3	15,9	15,8	15,8	14,7

	T ä h t s. ü h i s p a n g a d											
	Aasta keskm.			1933 a.				1932 a.				1931 a.
	1933	1932	1931	XII	IX	VI	III	XII	IX	VI	III	XII
Kassa ja j.a.	2,4	2,1	3,8	2,8	2,4	1,9	2,5	2,6	2,1	2,3	2,0	2,7
Laenuid	28,5	25,6	28,1	23,5	23,1	23,5	23,8	23,9	24,6	25,4	26,8	27,3
a) Disk. veksl.	12,8	14,0	15,2	12,8	12,9	12,8	12,7	12,6	13,6	13,8	14,3	14,8
b) Kto-krt. l.	6,2	6,6	7,2	6,8	5,9	6,8	6,4	6,3	6,4	6,5	6,9	7,0
Korresp. (akt.)	0,7	0,9	1,2	0,7	0,8	0,7	0,7	0,8	0,9	1,0	0,9	1,0
Kinnisvara	2,1	1,6	1,6	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	1,6	1,6	1,5	1,5
Garantid	0,6	0,7	1,1	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8
Bilans	32,4	40,2	44,6	32,2	32,6	32,1	32,5	32,2	39,7	40,7	40,8	41,3
Omakapital	2,9	2,9	2,8	2,8	2,9	2,9	2,8	2,8	3,0	3,0	2,9	2,8
Hoiusummad	21,1	22,1	27,2	21,8	20,6	20,4	21,8	21,8	21,4	22,3	22,4	23,9
a) Tähtajal	8,1	9,2	11,5	7,8	7,7	8,1	8,3	8,4	8,2	9,1	9,8	10,5
b) Jooksvad arved	12,7	12,7	15,2	13,5	12,5	12,0	13,1	13,1	12,9	12,9	12,8	13,0
Võlaarv. ja red.	4,5	4,6	3,7	4,2	4,8	4,9	4,8	4,2	4,2	4,6	5,0	4,9
Korresp. (pas.)	0,6	0,7	1,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8

mine, kui spekulatsioon krooni ostujõu vähenemisele. Osa sellest lisakrediidist valgus pankadesse tagasi järgnevail kuul.

2. Tulude ja kulude koostis.

Composition des recettes et dépenses.

Erapankade tuludesumma suuruselt oli haripunktil 1929 a. (9 652 tuh. kr), järgnevail aastail see kahanes järjekindlalt, kusjuures tagasimineki oli võrdlemisi aeglane 1930—31 a. ja 1933 a. ning järsk 1932 a. Tagasimineki leidis aset protsenditulu alal ja selle peamiseks põhjuseks oli protsendimäärade alanemine; keskmiselt 13% 1928 a., alanes see 7% 1933 a. lõpuks. Tagasimineki sündis aeglaselt kuni 1932 a., kuid 1. veebruaril 1932 a. alanes laenuprotsent 11-elt — 8-le ja 1. novembril 1933 a. 7-le. Kaks viimast alandamist pandi kehtima seadusandlikul teel. Võrreldes eelmise aastaga kahanes erapankade tulusumma 1933 a. 9,6% ja 1932 a. 38,7% (1933 a. 4 328 tuh. kr, 1932 a. 4 786 tuh. kr, 1931 a. 7 804 tuh. kr). 1932 a. kahanesid tulud ka kõigil üksikul pankadel, kuna 1933 a. need veidi kasvasid Tartu-, Tallinna linna-, Tallinna aktsia- ja Tartu tööstuse pangal. Tähenatud pankadel protsenditulu osutus eelmisest aastast väiksemaks ja kasvu põhjustasid mitmesugused tulud, peamiselt komisjon, kursikas ja kustutatud laenude tasud. Protsenditulu vähenes 1933 a. 21,6% ja 1932 a. 43,9% (1933 a. 2 763 tuh. kr, 1932 a. 3 523 tuh. kr, 1931 a. 6 283 tuh. kr), mida põhjustas laenude tagasimineki ja intressimäärade

alanemine, kusjuures peapõhjuseks oli 1933 a. esimene ja 1932 a. viimane. Protsenditulu üksikute laenu liikide järgi 1932 a. samuti näitas tagasimineki, 1933 a. neist veidi kasvasid tähtajaliste laenude ja hoiuarvete pealt saadud tulu. Mitmesugused sissetulekud kahanesid 1932 a. 17,0% ja suurenesid 1933 a. 23,9% (1933 a. 1 565 tuh. kr, 1932 a. 1 263 tuh. kr, 1931 a. 1 521 tuh. kr). Inkasso ja teised komisjonid vähenesid mõlemal aastal, vastavate operatsioonide vähenemise järel. Suuremat mõju mitmesuguste sissetulekute kujunemisele avaldasid väärtpaberite %, kursikasud ja „muud“ tulud; need kahanesid 1932 a. ja kasvasid järsult 1933 a. Tulu väärtpaberitelt muutus vastavalt väärtpaberite portfelli võnkumisele ja kursikasude tekkimist arvatavasti soodustas väeringute (§ ja Eesti kr) ümberhindamine. Mahakustutatud nõudmisi tasuti 1932 a. 107 tuh. kr ja 1933 a. 97 tuh. kr suuruses. Eelmise aasta kustutatud laenude summaast moodustas tasu 1933 a. 11,6% ja 1932 a. 10,7% (1931 a. 6,1%). Kinnisvara omasid aasta lõpul 1933 a. 12, 1932 a. 12 ja 1931 a. 11 panka ning kinnisvara keskmiseks väärtusesummaks oli vastavalt 6 126 tuh. kr (ilma Sakala pangata 5 614 tuh. kr), 5 154 tuh. kr ja 4 908 tuh. kr. Võrdlemisi suuresummaline kinnisvara juuresoetamine leidis aset väeringu ümberhindamise eel, 1933 a. jaanuaris (430 tuh. kr) ja mais (560 tuh. kr). 11 panka (ilma Sakala p.) sai sissetulekud kinnisvarast 1933 a.

428 tuh. kr. sellest üürina ja rendina 398 tuh. kr ning neile tekkis kulusid kinnisvara alal 339 tuh. kr, sellest amortisatsioon 48 tuh. kr ning riigi- ja omavalitsemaksud 52 tuh. kr. Seega nettotulu kinnisvaradest ulatus 89 tuh. kr ja kui amortisatsioon jätta arvestamata 137 tuh. kr. 4 pangal kulud ületasid tulusid 35 tuh. kr võrra ja ilma amortisatsioonita 3 pangal 15 tuh. kr. Kinnisvara nettoväärtusesummas, s.o. arvatud maha amortisatsioon (ligikaudu 1 milj. kr) moodustasid tulud 9,8%, kulud 7,4% ja ülejääk 1,0%. 1932 a. kinnisvara tulude-kulude

kohta puuduvad üksikasjalised andmed. 9 panka näitas kinnisvara kasutamisest saadud puhastuluna 172 tuh. kr, kusjuures amortisatsiooni pole arvestatud; viimast arvesse võttes (44 tuh. kr) kahaneb ülejääk 128 tuh. kr. Märkida tuleb, et üksikud pangad kinnisvara kasutamisel tekkinud puudujäägi arvatavasti näitasid koos mitmesuguste kuludega ja seepärast tegelik ülejääk tõenäoliselt oli väiksem siin toodud arvust. Tulude üldsummast langes protsenditulule 1933 a. 63,8%, 1932 a. 73,6% ja 1931 a. 80,5% ning mitmesuguseile sissetulekuile vastavalt 36,2%, 26,4%

Üksikute pankade tulude ja kulude koostis ning kasu % 1933 a. (Tulud üldse = 100.)

	Laenude %	Muud saadud %	Mitmesugused sissetulekud	Kulud üldse	Hoiussumma %	Muud makstud %	Ärikulud	Muud kulud	Kasu %
Krediit pank	52,0	4,3	43,7	100	23,8	22,7	30,8	22,7	0,0
G. Scheel & Ko	50,8	2,0	47,2	97,1	9,8	28,6	23,9	34,8	2,9
Tartu pank	66,3	8,3	26,4	97,3	22,8	20,2	44,9	9,4	2,7
Tallinna linnapank	77,1	6,5	18,4	73,0	37,1	0,7	24,8	10,4	27,0
Tallinna aktsiapank	28,5	1,5	70,0	118,6	10,8	10,8	73,5	28,5	-18,6
Esti laenupank	46,9	1,0	51,2	132,4	33,3	43,0	52,0	3,2	-32,4
Sakala pank	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kauba pank	72,2	8,5	24,3	89,8	27,1	23,9	35,4	3,4	10,2
Pärnu krediit pank	65,5	17,1	17,4	99,8	17,1	33,0	32,0	16,8	0,2
Tartu linnapank	76,5	5,9	17,6	76,3	40,3	0,9	24,5	10,6	23,7
Valga pank	73,2	3,5	24,3	97,7	29,5	13,7	47,0	6,6	3,3
Tartu tööstusepank	87,2	1,0	31,8	99,4	19,2	27,3	51,5	1,4	0,6
Viru pank	74,8	2,2	23,0	91,5	88,8	13,4	33,4	5,9	8,5
Rosen ja Ko	91,5	—	8,5	85,3	21,5	15,5	48,2	0,1	14,7
Võru pank	78,7	0,5	22,8	186,1	29,8	7,9	82,7	65,7	86,1
Kokku	59,3	4,6	36,1	95,4	22,7	20,3	32,6	19,8	4,6
„ 1932	85,3	5,3	26,4	101,9	25,5	23,2	33,3	10,9	-1,9
„ 1931	73,6	6,9	19,5	98,6	32,9	25,4	28,7	14,6	8,4
26 ühispanka kokku 1933 a.	71,6	4,9	23,5	91,7	38,1	10,7	32,0	10,9	8,3
Esti Rahvapank	61,3	6,7	32,0	87,8	25,1	15,1	36,4	11,2	12,2
Tall. majaomanikkude pank	72,3	7,6	19,6	77,8	47,2	0,4	22,5	7,2	22,7
Esti laenu- ja hoiuühisus	76,2	5,9	17,9	99,1	51,6	11,5	31,5	4,5	0,9
Tartu majaomanikkude pank	78,4	1,1	20,5	95,6	38,5	15,1	29,5	12,5	4,4
Viljandi ühispank	87,7	1,8	10,5	97,2	35,7	21,6	24,7	15,2	3,8
Põhumeeste keskpank	61,3	5,5	83,2	87,8	29,4	14,5	38,7	5,2	12,2

ja 19,5%. Keskmiselt laenusummal moodustasid saadud protsendid 1933 a. 5,8%, 1932 a. 6,1% ja 1931 a. 9,0% ning mitmesugused sissetulekud 3,2%, 2,2% ja 2,1%. Neist andmeist selgub, et viimaseil aastail on intresside osa pidevalt kahanenud ja mitmesuguste sissetulekute osa kasvanud ning et tulude suhtelise tagasimineku põhjustasid ainult esimesed. Mainida oleks, et üksikud pangad on paigutanud kõigil aastail laenu iseloomuga operatsioonide pealt saadud komisjoni osalt inkasso jne. komisjoni hulka, mis avaldas teatavat suurendavat mõju viimasele.

Kulud läksid tagasi võrreldes eelneva aastaga üldsummas 1933 a. 15,4% ja 1932 a. 35,3% (1933 a. 4 126 tuh. kr, 1932 a. 4 877 tuh. kr, 1931 a. 7 537 tuh. kr), neist makstud protsendid ja komisjon 1933 a. 20,0% ja 1932 a. 48,8% (1933 a. 1 863 tuh. kr, 1932 a. 2 330 tuh. kr, 1931 a. 4 555 tuh. kr), ärikulud 11,6% ja 13,8% (1933 a. 1 409 tuh. kr, 1932 a. 1 593 tuh. kr, 1931 a. 1 847 tuh. kr) ja muud kulud 10,5% ja 16,1% (1933 a. 854 tuh. kr, 1932 a. 954 tuh. kr, 1931 a. 1 135 tuh. kr). Makstud protsentidest kasvasid pisut 1933 a. võlaarvete % ja komisjon, mida võis põhjustada osalt arvestuse muutus. Kõigi teiste hoiu- ja võlaarvete järgi näitas protsendikulu tagasi-

minekut hoiu- ja muude kohustuste summa ning eriti makstava protsendimäära alanemise tõttu (kõrgemaks hoiuprotsendiks oli: 1931 a. 10, 1932 a. 6 ja 1933 a. 1. nov. 5). Ka üksikud ärikulud, väheste eranditega (1933 a. post, telegraaf, telefon ning riigi- ja kogukonnamaksud), näitasid kokkutõmbumist. Märkida oleks, et 1933 a. toimunud kulude aruande muutuse järeldusel ei saadud kõiki 1932 a. arvusid tuua tabelis. Ärikuludest suurima lügina esinesid endiselt personaali tasud. Need kahanesid summal 1933 a. 91 tuh. kr ja 1932 a. 199 tuh. kr, kuid osatähtsusest kasvasid vastavalt 0,7% ja 3,0% võrra kulude üldsummast. Pankade ametnike ja teenijate arv ulatus 1933 a. 467, 1932 a. 490 (sellest Sakala p. 9) ja 1931 a. 542 (sellest Tartumaa p. 3). Personaali tasusumma tagasimineku tingis tõenäoliselt mitte ainult palgasaajate arvu, vaid ka tasunormide vähenemine kahel viimasel aastal. Muude kulude tagasimineku põhjustasid maha kirjutatud laenud. Nende summa oli 1933 a. 854 tuh. kr, 1932 a. 954 tuh. kr ja 1931 a. 1 135 tuh. kr ehk laenusummas 31. dets. vastavalt 1,2%, 1,7% ja 1,6%. Varade amortisatsiooniks arvestati — 1933 a. 72 tuh. kr, sellest kinnisvara alal 48 tuh. kr ehk 0,8% vara bruttoväärtuse summas 31. dets. ja vallasvara alal

24 tuh. kr ehk 6,1% ning 1932 a. üldse 73 tuh. kr, kinnisvara 44 tuh. kr ehk 0,8% ja vallasvara 29 tuh. kr ehk 6,8%. Kulude üldsummast langes operatsiooni-kuludele 1933 a. 45,2% ja 1932 a. 47,8% (1931 a. 60,4%), ärikuludele vastavalt 34,1% ja 32,7% (1931 a. 24,5%) ning mahakirjutusile ja kursikahjule 20,7% ja 19,5% (1931 a. 15,1%). Ärikulud, oleneades mitte otseselt tegevuse suuruselt, jäid maha operatsioo-nikuludest nende intensiivsel kokkutõmbumisel, nagu laenu mahakirjutused ja kustutusedki, millelele tea-tavalt pidurdavat mõju avaldas kehtimahakanud Krediidseadus.

26 tähtsamat ühispanka said 1933 a. tulusid 2 477 tuh. kr, sellest protsendid 1 896 tuh. kr ehk 76,5% üldsummast ja mitmesugused sissetulekud 581 tuh. kr ehk 23,5%. Samal ajal ulatus nende kulude summa 2 271 tuh. kr, sellest makstud prot-sendid 1 209 tuh. kr ehk 53,2% üldsummast, ärikulu 791 tuh. kr ehk 34,9% ja mahakirjutused, kustutused ja kursikahjud 271 tuh. kr ehk 11,9%.

Keskmisest laenude summast moodustasid sisse-tulekud: üldsummas suuremail erapankadel 1933 a. 7,8%, 1932 a. 7,2%, väiksemail erapankadel 1933 a. 10,5%, 1932 a. 10,4% ja tähtsamail ühispankadel

1933 a. 10,5%. Kulude % keskmisest laenusumma-st oli suurpankadel 1933 a. 7,7%, 1932 a. 7,1%, väikse-mail pankadel vastavalt 9,6% ja 11,0% ning ühis-pankadel 1933 a. 9,7%. Suurpankade tulud ja kulud olid suhteliselt väiksemad väiksemate erapankade ja ühispankade omist ning kahel viimasel need erinesid suuruselt tüksteisest võrdlemisi vähe.

3. Puhaskasu jao-tus ja makstud dividend.

Répartition du bénéfice net et dividende payé.

Võrreldes eelmise aastaga hal-venes 1932 a. tulude ja kulude vahetõrre viimaste väiksema tagasimineku järeldusel, kusjuures suhte halvenemine ilmn-es äri- ja muude kulude alal. 1933 a. vastupidiselt näitas tulu väiksemat tagasiminekut (suhteliselt suurenes, peamiselt kursikasude arvel, kuna kulu jäi endiseks üldsummas, operatsiooni-kulu vähenes, äri- ja muu kulu suurenes) ning selle järeldusel osutus tulude-kulude vaheline suhe soodsamaks mitte ainult eelmisest vaid ka 1931 aastast (summalt osutus puhaskasu 1933 a. väiksemaks kui 1931 a. tulude-kulude absoluutse vähenemise tõttu). Ühispankadel olid tulud kui ka kulud kõrgemad erapankade omist ja nende vaheline suhe soodsam; suhte paremus ilmn-es äri- ja muude kulude alal. Saadud tulusid kasutati 1933 a. järg-

Puhaskasu jaotus % (puhaskasu = 100), dividendi summa ja selle % põhikapitalist.

	Tagavara- ja erikapital		Eritasujuhatajate ametn.		Riigimaks		Muud		Dividend		Dividendi summa kr		Dividendi % põhikapitalist	
	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932
Krediid pank . . .	—	—	—	—	—	—	100	100	—	—	—	—	—	—
G. Scheel & Ko . . .	24,9	11,6	3,8	5,5	—	—	71,8	82,9	—	—	—	—	—	—
Tartu pank . . .	48,9	42,5	—	—	—	—	51,1	57,5	—	—	—	—	—	—
Tallinna Hnnapank . . .	32,6	31,4	18,0	20,0	—	—	1,0	1,1	48,4	47,6	61 090	44 074	11,5	8,6
Tallinna Aktiispank . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Besti laenupank . . .	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sakala pank . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kauba pank . . .	25,1	21,3	—	—	—	—	—	—	74,9	78,7	12 500	17 500	5,0	7,0
Pärnu Krediidipank . . .	—	—	—	—	—	—	100	100	—	—	—	—	—	—
Tartu Hnnapank . . .	33,2	54,5	14,0	15,0	—	—	—	—	62,8	30,5	26 000	8 340	17,3	6,0
Valga pank . . .	8,3	5,0	—	—	—	—	45,6	52,5	51,1	42,5	10 000	14 000	10,0	14,0
Tartu tööstusepank . . .	—	—	60,4	35,2	—	—	39,6	64,8	—	—	—	—	—	—
Viru pank . . .	10,1	10,5	13,6	—	—	—	—	—	76,3	89,5	3 750	5 000	3,0	4,0
Rosen ja Ko . . .	5,1	2,8	—	—	8,0	14,4	—	—	86,9	82,8	4 250	3 000	4,2	3,0
Võru pank . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tartumaa pank . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	29,1	23,4	9,5	9,8	0,1	0,2	28,7	39,8	33,6	28,8	117 590	91 914	2,1	1,6

miselt: erapangad — protsentide maksmiseks 43,0%, ärikuludeks 32,6% ning kustutuste ja kursikahjude katteks 19,8% ning ühispangad — protsentide maksmiseks 48,8%, ärikuludeks 32,0% ja muuks 10,9%. Ülejäägi saavutas 1933 a. 11 erapanka 252 tuh. kr ja 23 ühispanka 224 tuh. kr ning puudujäägi 3 erapanka 50 tuh. kr ja 3 ühispanka 18 tuh. kr. 1932 a. oli tulemuseks 12 erapangal puhaskasu 226 tuh. kr ja 3 pangal kahju 317 tuh. kr (neist Sakala pangal 254 tuh. kr). Teotsemise üldtulemuseks oli erapankadel 1933 a. 202 tuh. kr ülejääki ja 1932 a. 91 tuh. kr suurune puudujääk (1931 a. ülejääk 267 tuh. kr) ning ühispankadel 1933 a. 206 tuh. kr ülejääk.

1933 a. moodustas ülejääk üldse — erapankadel 4,6% tulusummast (1932 a. puudujääk 1,9%), 2,7% omakapitalist ja 3,6% põhikapitalist ning ühispankadel

vastavalt 8,3%, 7,0% ja 9,8%. Ülejääki saavutanud pankadel olid vastavad arvud järgmised: erapangad 6,1%, 3,9% ja 5,4% ning ühispankadel 9,8%, 8,2% ja 11,4%. Suuremal osal pankadest oli saavutatud tlejääk väike ja kas üldse ei võimaldanud dividendi maksmist ehk kui seda toimiti, kulus selleks väga suur osa puhaskasust. Erapangad jaotasiid puhtakasu järgmiselt: tagavara- ja erikapitaliks 1933 a. 29,1%, 1932 a. 23,4%, eritasuks juhatajatele ja ametnikele vastavalt 9,5% ja 8,8%, riigimaksuks 0,1% ja 0,2%, muuks 28,7% ja 38,8% ning dividendiks 32,8% ja 28,8%. Dividendi maksid mõlemal aastal 6 pankat üldsummas 1933 a. 118 tuh. kr ja 1932 a. 92 tuh. kr, mis moodustas pankade põhikapitalist 2,1% ja 1,6% ja dividendi maksnud pankade põhikapitalist 9,4% ja 7,5%.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus novembris 1934 a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en novembre 1934 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU—IMPORTATION.							
1054—1055a	Portselankaup	10,6	12 180	1290	Saharini	0,8	11 188
1056—1073	Klaaskaup	33,7	49 513	1295	Rohud	0,2	12 680
28. Keemiatööstusesaadused		985,5	608 127	1308—1311	Lõhna- ja koosetikaained	0,6	14 188
1102	Kaseiin	82,0	45 743	1319—1321	Parkimisekstraktid	113,7	27 871
1103	Albumiin	12,2	13 590	1323,1324,1328			
1104—1109	Pahmest kummist teosed	9,5	33 011	1336—1344	Mineraalvärvid	22,0	8 304
1110	Yocautode massiiv-kummistlinid	—	—	1348	Allsarihvärvid ern.	11,3	127 010
1113, 1114	Kummist jalanõud	19,0	80 041	1356	Trükivärv	3,1	7 327
1146	Väevahapu alumiinium	1,4	266	1360	Pronkspulber	0,9	2 884
1165	Pestusooda	167,7	26 155	1368	Linoleum	5,1	4 651
1186	Sõõgisooda	0,1	24				
1188	Seebikiivi puhastamata	91,9	25 870	29. Muud eraldi nimetatud kaubad		2,5	29 153
1182	Väevahape igas.	65,0	4 848	1380	Nõõbid igas.	0,8	5 819
1284	Kaitstumkarbiit	63,4	16 900	1394—1396	Kirjutusematerjal ern.	1,6	16 608
VÄLJAVEDU—EXPORTATION.							
I. Elusloomad (arv).							
		2 886 tk	195 317	13. Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)		1 088,6	38 224
1	Hobused (arv)	2 tk.	400	380	Vanaraud	1 088,0	36 211
2	Veiseid (välja arvatud vasikad) (arv)	80 „	17 442		Sel.: Rootsi	671,9	18 224
II. Toit- ja maitseained, joogid.							
		4 751,0	1 946 607	385, 386	Vannvaak	391,2	17 687
3. Ala- ja juurvill		2 643,8	179 071		Sel.: Saksa	1,1	438
38	Kartul, toores	2 160,7	90 114	14. Mineraalid peale ärtside		1 891,8	20 409
41	Sibulad	69,6	4 645	406, 407-a	Kiips	356,1	7 729
47	Sigur, värsked ja kuivat.	324,8	53 105	417	Kalktahtkivi (Eesti)	1 310,0	2 268
57	Ünna	74,9	24 818	15. Keemiatööstuse toorained		2 106,5	192 325
4. Karjasaadused		1 137,1	1 562 003	a) Öhü, rasvad, vaigud, kummi tooreid		2 063,0	134 624
76	Peekon	253,8	253 810	487	Eesti bensiin	155,4	49 577
	Sel.: Briti	253,5	253 480	497	Põlvakiivli	1 728,0	78 159
77	Sealiha värsked ja soolatud	—	—	508-a	Bituumen	—	—
79	Loomaliha	—	—	c) Keemiatööstuse punkti a ja b nimetatud		44,5	57 701
	Sel.:	—	—	565	Kunstsaarv töötlemata	41,1	56 511
81	Lambaliha	49,0	28 860	IV. Valmissaadused.			
	Sel.: Rootsi	49,0	29 850	16. Nahad töötletud ja nahkkaup		0,1	222
93	Pihnapulber	4,1	1 952	566, 567	Suured parknahad	0,1	222
96	Võl	719,8	1 143 050	17. Puittööstusesaadused		1 165,6	284 218
	Sel.: Saksa	425,3	828 612	698-a	Vineer	977,5	215 450
	Briti	280,4	294 464		Sel.: Briti	773,1	117 603
99	Munad	1 508 700tk.	117 420		Itaalia	36,8	39 500
5. Kala, kalasaadused ja vähiid		53,6	31 857	594	Vineerist tootlõpõhjad	137,5	68 125
100—105	Värsked kalad	39,7	19 537		Sel.: Saksa	81,3	13 490
106	Tindikalad	—	—		Itaalia	43,2	12 260
116—120	Kalakonservid	11,4	11 258		Briti	33,3	11 590
6. Muud toit- ja maitseained ning joogid		289,3	183 301	609, 610	Mööbel	—	—
127	Kartulijahu	210,8	34 532	18. Faberiitööstusesaadused		762,9	167 160
187	Sõkotsaad	23,6	30 185	634	Pakkimispaaber	196,0	45 451
188	Kompevekid	42,9	29 474	635	Rotatsioonipaaber	51,1	9 221
210	Teraletb, pain normal	—	—	636, 637	Kirjutuse- ja trükipaaber	512,8	109 837
218	Piiritus	—	—	19. Tekstiilitööstusesaadused ¹⁾		443,5	1 064 406
III. Toor- ja poolvalmisained.							
		25 114,5	1 884 624	667—670	Puuvillanliit ja lõng	116,5	330 441
8. Loomariigilained, peale rasvade		33,2	94 606		Sel.: Saksa	91,2	267 090
287—241	Loomannahad kuivalt soolatud	15,9	51 430		Poola-Danzig	8,0	21 669
	Sel.: Saksa	12,7	41 249	671—676	Puuvillariie ²⁾	96,7	509 583
287—241	Loomannahad märjalt soolatud	8,1	10 500		Sel.: Läti	18,0	264 070
	Sel.: Saksa	8,1	10 500		Rootsi	36,4	119 473
248—257	Karunahad	0,0	2 000		Norra	22,1	54 836
260	Jõhvihid	3,4	17 311	690	Linane lõng	11,5	21 426
270	Sooleid	5,8	13 315	691-a	Linane riie jäme	41,8	84 457
9. Seemned, taimed ja nende osad		493,0	170 400	696	Pakkimis- ja kotiriie džutidist	150,1	81 095
274, 275	Linaseemned	403,0	170 400		Sel.: Saksa	107,6	58 118
10. Metsamaterjal		15 526,0	705 677		Taani	41,4	22 344
811	Haavapakud	1 378,8 tlm	41 448	22. Jõn- ja täismasinaid		1,9	4 607
822	Propsid	2 248,0 „	16 004	359	Külmutamisseadised	—	—
820,826-829	Kuuse- ja männilauad ja -plangud	22220,7 „	551 160	23. Metallkaup		4,3	4 264
	Sel.: Briti	18749,2 „	440 671	870	Radiatorid valmist	—	—
11. Faberiitööstused		3 635,9	373 037	24. Elektrimasinaid, -aparatuurid ja tarbed		2,9	29 841
847	Puumaas märg	542,1	16 539	942	Telefonid apar. ja n. osad	1,9	22 880
849	Tselliuloos	8 070,5	852 758	27. Keraamika ja muud mineraalikaubad		405,8	55 587
	Sel.: Prantsuse	1 790,1	217 783	1015	Sement	128,6	5 761
	Belgia-Luksemb. m. l.	453,4	55 000		Sel.: Läti	112,4	5 021
12. Tekstiilitööstused		239,5	289 946	1066	Tahvelklaas hõivmata	277,2	49 326
354	Lina	257,5	255 909	28. Keemiatööstusesaadused		121,5	29 509
	Sel.: Briti	157,2	158 134	1102	Kaseiin	15,2	10 835
	Saksa	79,9	78 050	1318	Tuletikud	31,9	12 551
855	Takud	85,8	22 490	1392	Kunstsaarvkammid	3,6	60 248

¹⁾ Sallet Eesti töötletud välismaa kauba tagasivedu välismaale 15 367 kg 270 289 kr väärtuses.

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis
1. detsembril 1934 a.

Situation financière des banques privées et des principales
banques coopératives au 1. décembre 1934.

	13	25	13	25
	erapanka 13 bang. privées	ühispanka 25 bang. coopér.	erapanka 13 bang. privées	ühispanka 25 bang. coopér.
	1 000 kr		%	
Aktiva — Actif				
1. Kassa — Caisse	840	358	1,1	1,0
2. Hoiuarved teists rahausut. — Comptes courants	3 393	4 692	4,4	12,8
a) Sellest Eesti pangas — Dont à la Banque d'Estonie	572	362	0,7	1,0
3. Pt. 1 ja 2 kokku — Total p. 1 et 2	4 233	5 050	5,5	13,8
4. Panga päralt olevad väärtused — Ef- jets en portefeuille	1 851	1 604	2,4	4,4
a) Väärtpaperid — Effets	1 765	1 402	2,3	3,8
1) Sellest riigi- ja riigi poolt garan- teeritud	811	987	1,1	2,7
b) Välismaa rahad ja kallismetallid — Métaux prec. et effets en valeurs étrang.	79	200	0,1	0,6
d) Tšekid ja maksukäisud — Chèques et ord.	7	2	0,0	0,0
5. Laenud — Prêts	52 898	23 564	68,0	64,5
a) Disk. vekslid — Escomptes	23 095	13 882	30,1	38,0
1) Sellest sisemaal — Dont au pays	17 870	13 882	23,3	38,0
b) Tähtajal. laenud — Prêts termin.	1 098	3 287	1,4	9,0
d) Bülkkud laenud — Prêts d'État	—	445	—	1,2
e) Kto-kr. laenud — Autres prêts	28 705	5 950	37,4	10,3
6. Garantide deebitorid — Garanties	3 374	548	4,4	1,5
7. Korrespondendid — Correspondants	1 857	970	2,4	2,7
a) Sisemaal — en Estonie { Loro	358	281	0,5	0,8
{ Nostro	187	254	0,2	0,7
b) Välismaal — à l'étranger { Loro	311	—	0,4	—
{ Nostro	1 001	441	1,3	1,2
8. Protestitud vekslid — Effets protestés	148	246	0,2	0,7
9. Osakondade arved — Succursales	2 077	27	2,7	0,1
10. Kinnisvara — Immeubles	5 642	2 159	7,4	5,9
11. Vallasvara — Mobiliers	415	206	0,5	0,7
12, 13. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj. — Frais courants, intérêts et com- missions payés	2 573	928	3,4	2,5
14. Üleminevad summad — Actifs tran- sitaires	458	176	0,6	0,5
15. Muud aktivad — Actifs divers	1 256	1 066	1,9	2,7
a) Mitmesugused deebitorid	583	932	1,0	2,5
Kokku — Total	76 782	36 550	100	100
Passiva — Passif				
1. Panga kapitalid — Capital et réserves	7 304	3 015	9,6	8,3
a) Aktiakapital — Capital versé	5 635	2 139	7,2	5,9
b) Tagavarakapital — Réserves	1 496	746	1,9	2,0
d) Muu erikapital — Réserves spéciales	363	130	0,5	0,1
2. Hoiusummad — Dépôts	35 181	26 070	45,8	73,0
a) Tähtajal. hoiusummad — Dépôts termin.	6 017	8 111	7,8	22,2
b) Jooksvad arved — Comptes courants	27 708	17 747	36,1	48,6
d) Kto-kr. arv. kred. saldod — Autres dépôts	1 456	812	1,9	2,2
3. Rediskont — Résecomptes	7 814	664	10,2	1,8
a) Sellest sisemaal — Dont payables à l'intérieur du pays	2 783	664	3,6	1,8
4. Võlaarved teist. asut. — Créiteurs	2 209	1 679	2,9	4,6
a) Sellest sisemaal — Dont établis- sements du pays	2 209	1 679	2,9	4,6
5. Pt. 3 ja 4 kokku — Total p. 3 et 4	10 023	2 343	13,1	6,4
6. Korrespondendid — Correspondants	11 222	563	14,0	1,5
a) Sisemaal — en Estonie { Loro	379	358	0,5	1,0
{ Nostro	7 642	193	9,9	0,5
b) Välismaal — à l'étranger { Loro	73	12	0,1	0,0
{ Nostro	3 128	0	4,1	0,0
7. 8. Maksukäisud — Transferts	45	33	0,1	0,1
9. Väljamaksmata % — % restant à payer	381	80	0,4	0,2
10. Väljamaksmata osakasu — Dividendes restant à payer	12	128	0,0	0,4
11. Garantide kreditorid — Garanties	3 874	548	4,4	1,5
12. Osakondade arved — Succursales	2 101	12	2,7	0,0
13, 14. Saadud prots. ja muud tulud — Intérêts et commissions reçus	3 798	1 899	4,9	5,2
16. Jagamata puhaskasu — Bénéfice net.	—	—	—	—
17. Üleminevad summad — Transitoires	783	168	1,0	0,4
18. Muud passivad — Passifs divers	2 570	1 096	3,4	3,0
a) Amortisatsioon kapital	1 189	384	1,5	1,1
b) Mitmesugused kreditorid	711	514	0,9	1,4
Kokku — Total	76 782	36 550	100	100

Tab. 11. Üsikutepankade
äriseisu summad

1. detsembril 1934 a.
Montant des bilans des banques
au 1. décembre 1934.

	1. XII. 1934 1000 kr
Erapangad — Banques privées.	
1. Krediidipank a.-s.	26 543
2. G. Scheel ja Ko	16 450
3. Tartu pank	11 431
4. Tallinna linnapank	7 902
5. Tartu linnapank	3 219
6. Kaubapank a.-s.	2 674
7. Eesti laenu-pank a.-s.	2 377
8. Tallinna aktsiapank	1 414
9. Tartu tööstuspank	1 260
10. Valga pank	1 118
11. Pärnu krediidipank	1 349
12. Viru pank	850
13. Võru pank	215
Kokku — Total	76 782
Tähtsamad ühispannad — Principales ban- ques coopératives	
1. Eesti Rahvapank	4 680
2. Tallinna majaomanikkude p.	7 940
3. Eesti laenu- ja hoiuüh. Tartus	4 988
4. Tartu majaomanikkude pank	2 063
5. Viljandi ühispank	1 508
6. Põlumeeste Keskpank	1 980
7. Tallinna laenu ja hoiukassa	1 160
8. Põlumeestade pank	1 403
9. Pärnu Eesti laenu- ja hoiuüh.	1 320
10. Rakvere ühispank	846
11. Võru ühispank	880
12. Põltsamaa ühispank	913
13. Narva ühispank	764
14. Tallinna juudi ühispank	734
15. Jõgeva ühispank	609
16. Pärnumaa põlumeeste ühis- pank	704
17. Põllupidajate ühispank	651
18. Tartu juudi ühispank	516
19. Lääne-Eesti ühispank	544
20. Saarde laenu-hoiu ühisus	491
21. Võhma ühispank	482
22. Tõrva ühispank	383
23. Saarte ühispank	404
24. Kinnisvara omanikkude pank	297
25. Põtsari laenu- ja hoiu ühisus	200
Kokku — Total	36 550

Tab. 25. Toitainete maksumus kaloritise sisalduse järgi 1931—1934 a.)

Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1931—1934.)

	Keskm. — Moyenne			1934		
	1931.	1932	1933	X	XI	XII
Sealiha — Viande de porc	30	22	29	23	21	22
Seapeki — Lard	10	8	11	9	8	8
Loomalina — Viande de boeuf	41	28	24	28	26	25
Vaskkala — Viande de veau	88	58	28	31	38	36
Lambalaha — " de mouton	27	18	20	16	15	18
Searav sulatam. — Graisse de porc	70	8	11	9	9	9
sulat. — Saindoux	19	10	12	10	10	10
Loomrasv sulatam. — Graiss de boeuf non fondue	10	6	7	7	7	7
Teevorst — Saucisson	68	50	47	58	58	53
Siink — Jambon	33	29	29	28	28	28
Rüümed, värsked — Pet. harengs balt.	52	26	23	28	33	33
Kiltud, värsked — Espreots, frats	85	22	31	33	40	37
Haugid — " — " — "	122	94	91	67	75	108
Ahvrenad — " — " — "	85	63	60	67	80	73
Tursad — " — " — "	—	(56)	56	43	35	—
Rüümed, soolat. — Pekkar balt. salés	49	41	38	30	30	30
Kiltud — " — " — "	30	26	21	30	30	30
Hearingad — " — " — "	38	36	32	33	32	33
Rakkiõhu — " — " — "	5	4	4	3	3	3,5
Seppakõhu — " — " — "	8	8	8	8	7	5
Seppakõhu — " de soole müüde	10	9	8	8	5	5
Näpuõhu — " de fontanel	10	14	15	11	11	10
Õuapõhu — " de fontanel müüde	8	7	7	6	6	6
Õuapõhu — " d'orge	9	7	8	8	7	7
Õuapõhu — " — " — "	11	7	8	8	7	7
Õuapõhu — " — " — "	17	7	6	6	6	6
Õuapõhu — " — " — "	14	13	13	11	11	11
Õuapõhu — " — " — "	14	13	14	10	10	10
Õuapõhu — " — " — "	17	17	16	13	13	13
Õuapõhu — " — " — "	18	12	14	16	17	17
Õuapõhu — " — " — "	36	29	23	27	26	25
Kohupiim — Coaillobotte	31	27	28	27	26	25
Võõ, metser — " — " — "	24	18	18	18	18	18
" köõgi — " — " — "	22	16	16	16	16	17
Trüüsvõõ — " — " — "	16	13	13	11	11	11
Juusteviõõ — " — " — "	45	33	34	38	38	38
Kanamand — " — " — "	82	72	56	12	14	17
Kartulid — " — " — "	8	5	5	5	5	5
Porsipõhu — " — " — "	48	44	31	29	29	29
Peesid — " — " — "	43	52	38	24	24	29
Kasulad — " — " — "	50	44	32	24	24	21
Henned — " — " — "	10	10	11	11	11	11
Õud — " — " — "	11	9	7	7	7	9
Kapsad, hapud — " — " — "	184	130	109	9	9	7
Siibrid — " — " — "	98	78	41	20	30	30
Manna — " — " — "	121	97	83	37	47	37
Manna — " — " — "	16	17	17	14	18	17
Manna — " — " — "	17	19	16	13	11	11
Kartulijahu — " — " — "	22	23	24	24	22	22
Suhkur, peenike — " — " — "	11	11	10	9	8	7
Mesid — " — " — "	7	10	11	11	11	11
Õud — " — " — "	56	61	46	40	40	38

*) Maksumuus 1000 kal. kohtka (sentides) — Coût par 1000 calories (en sentis).

Tab. 27—28. Elumaksumus- ja suurmüügiindeksid
(geom. kesk., 1913 = 100).

Numbers-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros (moyenn. géom., 1913=100).

	Keskmisel aastas			Sept.	Oktr.	Nov.	Dets.
	1931	1932	1933				
1. Toitlus — Alimentation	90	120	127	112	112	112	112
2. Korter — Logement	80	142	140	112	112	112	112
3. Kõite ja valgustus — Chauffage et éclair.	80	70	60	58	59	62	62
Puud — Bois	80	68	56	51	56	62	62
Elekter — Electricité	43	43	43	43	43	43	43
Petroleum — Pétrole	83	82	64	73	73	78	85
Tuleküüd — Allumettes	126	122	122	122	122	122	122
4. Riided — Habillement	147	141	131	129	129	129	129
Rõõ — Soole	120	120	121	116	116	115	115
Õmblamine — Couture	150	150	130	130	130	130	130
Pesun — Linge	133	122	136	136	136	136	136
Jalatsid — Chaussures	157	174	157	142	142	142	142
5. Puhasus — Hygiène et nettoyage	160	99	88	86	86	86	86
Seep — Savon	100	101	113	103	103	103	103
Saad — Bain	73	73	68	66	66	66	66
Hüübenajamine — Barbe	105	105	75	78	78	78	78
100-üksikud — Coiffe de cheveux	121	121	111	104	104	104	104
6. Reisid, liikumise, post — Voyages etc.	83	82	79	79	79	79	79
Tall-Nõuime pill. hind — Chem. de fer	94	94	94	94	94	94	94
Tramm — Tramway	70	68	62	62	62	62	62
Postitalit. — Tarif postal	86	86	86	86	86	86	86
7. Haridus — Instruction	94	94	94	94	94	94	94
8. Lõbusus — Divertissements	143	157	158	158	158	158	158
Teater — Théâtre	56	56	56	56	56	56	56
Kino — Cinéma	46	46	46	46	46	46	46
Tubak — Tabac	174	197	200	200	200	200	200
Alkohol — Alcool	153	153	153	153	153	153	153
Mund, kindid — Autres dépenses.	102	104	96	95	95	95	95
Üldindeks — N-önd. géométr. du coût de la vie	100	94	88	86	84	85	85

SUURMÜÜGIINDEKSID (võrdkaalstatamata kesk.) — Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées).

	Keskmisel aastas			Sept.	Oktr.	Nov.	Dets.
	1931	1932	1933				
Üldindeks — Nombres-indices général.	91	88	85	83	83	82	82
Selgest tootainete — Dont matières premières et prod. manufact.	90	88	85	83	83	83	83
91	81	81	81	81	81	81	81

Tõuksmate ainetate hindade liik — Mouvement des prix des articles principaux (1913 = 100).

	1931	1932	1933	1934
Kõõks — Seigle	139	107	117	118
Või — Beurre	81	57	59	35
Sealiha — Viande de porc	68	68	50	58
Lina — Lin	71	68	97	124
Tallajahu — Cuir à semelles	115	96	92	89
Õud — Por en espèces	57	49	53	63
Faevillamine rüü — Cotonnades	188	125	131	188
Petroleum — Pétrole	66	64	54	52
Suhkur — Sucre	48	67	78	78

*) Ainetate maksumuus 1000 kal. kohtka (sentides) — Coût par 1000 calories (en sentis).

Oma valituste töötähtsused — Bourges du travail des administrations publiques													
Eri valituste kontorid — Agences d'offices privées													
Arvamine						Tööandjad						Töö võttes	
Arvamine						Tööandjad						Töö võttes	
Arvamine						Tööandjad						Töö võttes	
Arvamine						Tööandjad						Töö võttes	
Arvamine						Tööandjad						Töö võttes	
Arvamine						Tööandjad						Töö võttes	

A. Töökaal (aamelite) järgi — D'après les occupations (métiers)

M.	Töö võttes			Töö võttes			Töö võttes			Töö võttes		
	M.	N.	N.	M.	N.	N.	M.	N.	N.	M.	N.	N.
27	177	154	63	29	122	77	118	76	60	28	92	20
18	904	1	842	1	842	1	65	1	15	1	1677	1
34	100	1	94	1	94	1	61	1	9	1	94	1

1. Põllu- ja aiakultuurid — Ouisiers agrcu. et hortieult.
2. Meesaitöötlused — Foroisiers
3. Ja 4. Kaev- ja murrutööd ning nende saad. tööd.
5. Metallitöötlused — Ouisiers en métal
6. Tekstiilitöötlused — Ouisiers dans l'industrie textile
9. Kütisetöötlused — Ouisiers de la cokerie, de celm.
10. Rühmutöötlused — Ouisiers dans la construction.
11. Puittöötlused — Ouisiers dans l'industrie du bois
18. Transport- ja sidetöötlused^{a)}
19. Kaupluste ja sidetöötlused
20. Kantselat- ja kontoriametnikud — Empl. de bureau
24. Meesaittöölised — Services domestique
25. Töötlöötlused — Jardiniers
26. Muud töölised — Autres ouisiers

B. Tööstusaruk järgi — D'après les industries

M.	Töö võttes			Töö võttes			Töö võttes			Töö võttes		
	M.	N.	N.	M.	N.	N.	M.	N.	N.	M.	N.	N.
27	348	147	77	30	196	108	166	108	131	20	131	20
1	124	1	842	1	842	1	453	1	1764	1	1764	1

1. Põllumajandus ja aiandus — Agricuit. et hortieult.
2. Meesaitud — Exploitatiou des forêts
3. Ja 4. Murrud ja kaevand. ning nende saad. tö.
5. Metallitöötlused — Industries des métaux
9. Tekstiilitöötlused — Industries textile
10. Puittöötlused — Industrie du bois
12. Fabrikatöötlused — Industrie du papier
15. Keemiatööstus — Confectiou de vêtements
16. Rühmutöötlused — Constructioun
20. Kaupand. iseloomuga ettevõtetel — Commerces
20. Transport- ja sidetöötlused — Transport et commuicatioun
24. Meesait- ja isikteenistus — Service domestique
27. Muud töölised — Autres industries

C. Ühisruuk borside järgi — D'après les bourses du travail

M.	Töö võttes			Töö võttes			Töö võttes			Töö võttes		
	M.	N.	N.	M.	N.	N.	M.	N.	N.	M.	N.	N.
27	1383	470	45	96	883	379	526	371	316	342	117	4
15	123	191	2	383	189	60	17	40	13	559	11	232
4	353	254	186	1	398	266	375	255	191	430	115	17

1. Tallinna linna.
2. Nõmmepää
3. Tartu
4. Narva
5. Rakvere
6. Pärnu
7. Paide
8. Turi
9. Tapa
10. Viljandi
11. Põltsamaa
12. Valga
13. Võru
14. Võru
15. Pefteri
16. Haapsalu
17. Kuressaare
- Mokku — Total

1) 1. jaanuariks 1934 a. a) Täht. kuuks. Kumpulavaks jäanud töötute ja vabakohade keskm. arv. b) Vihem nädalat tööl olnud. c) Töö- ostitäie hulgest väljalangenuite arv arvavud ma- ha. e) Ouisiers des industries extractives, des pro- duits à extractioun et ouisiers ouisiers. f) Ouisiers des transports et des commuicatioun. g) Ouisiers de magazines (auusi) parsons d'édific. h) Industries extractives et transformatioun de leurs produits. i) Põlt- samana ja Võru linna töötähtsused a ja b osades arvestamata.

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja töölohu 1-ks detsembriks 1934 a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. décembre 1934.

Tööstuse tüüp	Eettevõtete arv				Töökajalike üldarv				Naisid töölisi — Dont ouvrières				Töölisi ja teenijaid			
	1. novembri	1. novembri	1. novembri	1. detsembr. 1934	1. novembri	1. novembri	1. novembri	1. detsembr. 1934	1. novembri	1. novembri	1. detsembr. 1934	1. detsembr. 1934	1. XI. 1934 = 100)	1. XI. 1934 = 100)	1. XI. 1934 = 100)	1. XI. 1934 = 100)
I. Müürid ja kaevandused	10	10	10	10	383	447	1 811	409	81,6	1 607	444	1 607	100	18	15	15
II. Metalltööstus	18	18	18	18	1 397	70	80	1 227	90,8	1 227	70	1 227	100	40	40	40
III. Keraamitööstus	39	39	39	39	1 144	91	3 807	26	100,7	3 807	91	3 807	100	65	65	65
IV. Nahatööstus	12	12	12	12	1 144	191	1 049	65	91,7	1 049	187	1 049	100	1	1	1
V. Tekstiil- ja nahatööstus	37	37	37	37	9 875	3 385	2 102,7	102,7	313,3	3 385	8	3 385	100	7	7	7
VII. Puidutööstus	44	44	44	44	3 191	202	9 952	261	102,7	9 952	98	9 952	100	07	07	07
VIII. Paberi- ja pabertööstus	11	11	11	11	2 042	503	2 904	287	91,0	2 904	205	2 904	100	22	22	22
IX. Põlvik- ja puutööstus	17	17	17	17	1 085	32	2 042	100,2	1,1	2 042	28	2 042	100	18	18	18
X. Tööstus, milleks ei ole loodud tööstust	35	35	35	35	2 427	115	1 14	100,2	2 000	1 14	39	1 14	100	21	21	21
XI. Kõhade- ja puutööstus	17	17	17	17	1 218	60	1 170	96,8	2 000	1 170	17	1 170	100	20	20	20
XII. Ehitustööstus	31	31	31	31	1 887	733	1 682	255	86,5	1 682	475	1 682	100	10	10	10
XIII. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus	7	7	7	7	818	15	826	101,0	1 681	826	15	826	100	18	18	18
XIV. Puhastustööstus	3	3	3	3	89	1	88	101,0	86	89	1	89	100	4	4	4
Kokku suurtööstus — Total	296	296	296	296	24 381	1 682	2 407 390	385	97,5	27 676	2 387	26 900	100	304	304	304
Sellest { ettevõtteid 50 ja üle töökajaga — Les entreprises, ayant plus de 50 travailleurs	141	141	141	141	13 226	840	1 927	38 137	90,8	1 927	1 880	23 111	100	210	210	210
Dont: { ettevõtteid 20–49 töökajaga — Les entreprises ayant 20–49 travailleurs	155	155	155	155	156	498	480	443	18	100,4	457	3 798	100	94	94	94
1934 a. novembri arvud — Total	296	296	296	296	24 381	1 682	2 407 390	385	97,5	27 676	2 387	26 900	100	304	304	304
I. Industries extractives	1	1	1	1	14	3	3 048	31 385	86,9	31 385	2 083	27 676	100	206	206	206
II. Industrie minière	32	32	32	32	314	41	59	296	17	14	8	17	100	8	8	8
III. " des métaux	74	74	74	74	712	72	21	743	51	107,2	663	69	100	64	64	64
IV. " chimique	27	27	27	27	384	14	25	393	11	106,7	244	11	100	1	1	1
V. " des caux et peaux	23	23	23	23	246	10	249	101,2	291	101,2	10	291	100	9	9	9
VI. " textile	41	41	41	41	457	34	97	464	101,5	397	30	406	100	5	5	5
VII. " des bois	73	73	73	73	616	55	54	617	100,2	580	51	582	100	10	10	10
VIII. " du papier	49	49	49	49	134	13	140	104,5	193	104,5	13	199	100	2	2	2
IX. " poligraphique	49	49	49	49	349	21	12	468	102,0	422	21	493	100	21	21	21
X. " de l'alimentation et des boissons etc.	197	197	197	197	1 591	192	70	1 713	122	107,0	58	1 860	100	9	9	9
XI. Confiserie de vêtements et fab. des mercerie	59	59	59	59	650	97	32	715	105,0	628	32	668	100	9	9	9
XII. Constructions	14	14	14	14	105	26	35	156	9	94,5	26	140	100	8	8	8
XIII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau	5	5	5	5	42	5	47	111,9	31	111,9	4	35	100	—	—	—
XIV. Industrie du nettoyage	18	18	18	18	132	17	8	141	106,8	119	16	127	100	—	—	—
Kokku kesk- ja väike- tööstus — Total	826	826	826	826	5 856	600	377	6 099	104,1	5 121	325	5 339	100	146	146	146
Uldse suur- ja kesk- tööstus — Grand total	922	922	922	922	5 131	2 222	2 764	6 649	104,5	3 297	2 113	3 248	100	450	450	450
1934 a. novembri arvud — Chiffres de novembre 1934	605	605	605	605	5 598	636	378	5 856	104,0	4 864	604	5 121	100	140	140	140
Kokku kesk- ja väike- tööstus — Total	901	901	901	901	922	2 815	3 426	8 191	101,1	611	3 300	3 279	100	436	436	436
Uldse suur- ja kesk- tööstus — Grand total	901	901	901	901	922	2 815	3 426	8 191	101,1	611	3 300	3 279	100	436	436	436

1) Arvestatud juba enim tegevust alustanud, andmete puudumisel celmlisest kokkuvõtteist väljajäetud ettevõtted.

PÕLLUMAJANDUS.

Kanapidamise tasuvus 1933 a.	Nr. 147(2),	lhk. 79—85
Rõigi metsamajandus 1932/33 m.-a.	148(3),	117—124
Kalandus 1933 a.	148(3),	125—135
Talupidajate hooned	106(9),	469—478
Väikemajapidamised (kuni 10 ha)	116(7)—117(8),	421—433
Masinakasutamine Eesti põllumajanduses	116(7)—117(8),	434—439
Rõigimaa suurus ja kruntide arv I. I. 29 a.	80(4),	220—224
Kunstvõetiste tarvitamine 1928/29 a.	99(2),	100—103
Põllumajanduse erakorraline krediteerimine 1928 ja 1929 a.	97(12),	727—731
Maaparanduse seisukord	90(11),	605—606
Põllumajanduse tasuvus 1932/33 p.-a.	145(12),	635—643
Maakorraldus 1927 ja 1928 a.	94(9),	622—624
Maareformi teostamine 1919—26 a.	76(3),	171—175

POLITIIKA.

Rahvahäätetused põhiseaduse muutmiseks Nr. 145(12), lhk. 605—617

VARIA.

Alkohooljookide tootang ja tarvitamine 1933 a.	Nr. 152(7)—153(8),	382—387
Pandimajad 1933 a.	152(7)—153(8),	368—371
Kultuurkapitali tegevus	124(3),	161—168
Rahalsed loteriid 1924—30 a.	115(6),	383—392
Kirikuelu 1922—29 a.	109(12),	721—729
Vinnisvara oksjonid 1927—29 a.	102(6),	286—288
Suvtajad suvituskohades 1932 a.	139(6),	310—318
Sportistatistika 1920—30 a.	101(4),	221—285
Korterite üürihinna Tallinnas 1912 kuni 1931 a.	121(12),	709—716
Üürihinna ja elumaksumus	121(12),	717—720
Ehitustogevus linnades ja alev. 1930—31 a.	132(11),	666—669
Turism Eestis 1927—30 a.	112(3),	174—176

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED.

Lhk A. ESTI DEMOGRAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I.	Lhk. 288+186, 1924	Kr. 6.—
II. Sündivus, surevus, abelluluv. ja rahvalikup. 1921—1923 a.	52+64, 1925.	3.—
III. Tervishoid Eestis	132+80, 1925.	5.—
IV. Rahvastik ja tervishoid	306, 1930.	8.—
Surmapõhjuste registreerimiskord ja rahvusvaheline surmapõhjuste nomenklatuur	4+128, 1931.	1.50

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Väliskaubandus 1923 a.	Lhk. 20+72, 1924.	Kr. 2.—
II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevastit	102, 1925.	2.50
III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	64, 1925.	2.—
IV. Väliskaubandus 1924 a.	22+92, 1925.	3.—
V. Tööstus Eestis	80, 1926.	2.50
VI. Rõigiraudteed 1924 a.	38, 1926.	2.—
VII. Väliskaubandus 1925 a.	109, 1926.	3.25
VIII. Väliskaubandus 1926 a.	IV+106, 1927.	3.25
IX. Aktsiaseltside, osuühisuste ja ühisteg. asut. äriseisud I.I.1926	32+34, 1927.	2.—
X. Väliskaubandus 1927 a.	106, 1928.	3.25
XI. Eesti väliskaubandus 1928 a.	120, 1929.	3.50
XII. Väliskaubandus 1929 a.	152, 1930.	5.—
XIII. Väliskaubandus 1930 a.	144, 1931.	5.—
XIV. Väliskaubandus 1931 a.	140, 1932.	4.—
XV. Väliskaubandus 1932 a.	124, 1933.	4.—
XVI. Väliskaubandus 1933 a.	124, 1934.	4.—

EESTI PÕLLUMAJANDUS

Vihk II. Eesti põllumajandus II	132, 1924.	2.25
III. Loomapidamine Eestis 1924 a.	17+105, 1925.	1.50
IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	3+201, 1926.	5.—
V. Eesti põllumajandus 1926 a.	VIII+254, 1927.	3.—
VI. Eesti põllumajandus 1927 a.	VIII+207, 1928.	2.75
VII. Eesti põllumajandus 1928 a.	VIII+218, 1929.	2.75
VIII. Eesti põllumajandus 1929 a.	VIII+264, 1930.	3.50
IX. Eesti põllumajandus 1930 a.	VIII+239, 1931.	3.50
X. Eesti põllumajandus 1931 a.	VIII+222, 1932.	3.50
XI. Eesti põllumajandus 1932 a.	VIII+207, 1933.	3.—
XII. Eesti põllumajandus 1933 a.	VIII+230, 1934.	3.—

Lhk B.

1. Üldrahvalugemise eelkookuvõtted	78, 1923.	Kr. 2.—
2. Sugemad vigaste laste kohta Eestis	104, 1923.	3.75
3. II Rõigikogu valimised	78, 1923.	5.—
4. Eesti väliskaubandus 1921—1922	60+38, 1923.	2.50
5. 1923 a. Üldrahvalugemise andmed		
Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korteriolud Eestis	Lhk. 88, 1925.	Kr. 2.—
II. Üleriikline kokkuvõte (tab.)	8+138, 1924.	4.—
III. Rahva tööala ja ühiskondline kihtus	88+84, 1925.	3.—
IV. Virumaakond	24+52, 1924.	2.—
V. Järvamaakond	52+60, 1923.	3.—
VI. Harjumaakond ja Tallinn	40+66, 1924.	3.—
VII. a) Läänemaakond	20+66, 1924.	2.—
b) Saaremaakond	20+66, 1924.	2.—
VIII. Pärnumaakond	40+84, 1924.	3.50
IX. Viljandimaakond	36+84, 1924.	3.50
X. Tartu- ja Valgamaakond	40+92, 1924.	3.—
XI. Võru- ja Peeterimaakond	30+46, 1927.	3.—
6. 1922 a. Üldrahvalug. andmete läbitõlkem. plaan ja tabelite sisu	46, 1923.	1.—
7. Asunaa majapidamised Eestis 1919—23 a.	46+60, 1924.	3.50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	4+219, 1926.	3.75
9. Statsistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	1925.	6.—
Statsistiline album, v. II. Majandus (24 dia- ja kart. värv.)	1926.	6.—
Statsistiline album, v. III. Põllumajandus, 112 lhk. (joonised, fotod ja tekst)	1925.	7.50
10. III Rõigikogu valimised	46, 1927.	1.75
11. Karjajandus ja karjaseaduste turg välismaal ja Eestis	72, 1923.	1.75
12. IV Rõigikogu valimised	52, 1926.	1.75
13. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk I	XI+236, 1930.	5.07
14. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk II	IV+94+44, 1932.	3.—
15. Eesti 1920—1930. Arvuline ülevaade (lühikesed)	XV+405, 1931.	7.—
16. V Rõigikogu valimised	52, 1933.	1.50
17. II Rahvaloenduse andmed v. I	IV+104, 1934	

Lhk F. ESTI STATISTIKA KUUMERI:

1922 a. Nr. 1—11 hind kokku Kr. 10.—	1927 a. Nr. 62—73 hind kokku Kr. 15.—	1932 a. Nr. 122—133 hind kokku Kr. 15.—
1923 " " 12—21 " " " 15.—	1928 " " 74—85 " " " 15.—	1933 " " 134—145 " " " 15.—
1924 " " 22—33 " " " 15.—	1929 " " 86—97 " " " 15.—	1934 " " 146—157 " " " 15.—
1925 " " 34—45 " " " 15.—	1930 " " 98—109 " " " 15.—	1935 " " 158— " " " 1.50
1926 " " 46—61 " " " 15.—	1931 " " 110—121 " " " 15.—	

Hind Kr. 1.50.

